

FINNAN KÄYTTÄJÄKYSELY 2023

Saga Jacksen

Julia Isotalo

Svetlana Kirichenko

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	1
1. Finnan käyttäjäkysely 2023	2
2. Kaikki Finna-näkymät	3
2.1. Vastaajien kokonaismäärä	3
2.2. Hakupalveluiden käyttö	5
2.3. Vastaajaryhmät	7
2.4. Käyttötarkoitukset	10
2.5. Aineiston löydettävyys	13
2.6. Tyytyväisyys hakupalveluihin	14
2.7. Käyttäjäkokemusindeksi	14
2.8. Vastuullisuus	18
3. Finna.fi.....	20
3.1. Finna.fi:n käyttö.....	20
3.2. Vastaajaryhmät Finna.fi:ssä	22
3.3. Finna.fi:n käyttötarkoitukset	24
3.4. Kiinnostavimmat aineistotyyppit.....	26
3.5. Tyytyväisyys Finna.fi:hin	32
3.6. Finna.fi: sosiaalisen median ja palveluiden tunnettavuus	34
4. Yleiset kirjastot	36
4.1. Yleisten kirjastojen näkymien vastaajamäärät	36
4.2. Kirjastonäkymien käyttö	37
4.3. Vastaajaryhmät kirjastonäkymissä	39
4.4. Käyttötarkoitukset	41
4.5. Kiinnostavimmat aineistotyyppit yleisissä kirjastoissa.....	44
4.6. Tyytyväisyys yleisten kirjastojen näkyisiin.....	49

5.	Korkeakoulukirjastot.....	51
5.1.	Korkeakoulukirjastojen näkymien vastaajamäärät.....	51
5.2.	Korkeakoulukirjastojen näkymien käyttö.....	52
5.3.	Käyttäjärühmät korkeakoulukirjastoissa	54
5.4.	Käyttötarkoitukset korkeakoulukirjastojen näkymissä	56
5.5.	Aineistojen käyttö korkeakoulukirjastojen näkymissä	58
5.6.	Tyytyväisyys korkeakoulukirjastojen näkymiin.....	64
6.	Erikoiskirjastot	66
6.1.	Erikoiskirjastojen näkymät ja vastaajamäärät	66
6.2.	Hakupalveluiden käyttö erikoiskirjastojen näkymissä	66
6.3.	Vastaajaryhmät erikoiskirjastojen näkymissä.....	68
6.4.	Käyttötarkoitukset erikoiskirjastojen näkymissä	70
6.5.	Aineistojen käyttö erikoiskirjastoissa.....	70
6.6.	Tyytyväisyys erikoiskirjastojen näkymiin	75
7.	Museot	77
7.1.	Museoiden näkymät ja vastaajamäärät	77
7.2.	Museonäkymien käyttö	78
7.3.	Vastaajaryhmät museonäkymissä	80
7.4.	Käyttötarkoitukset museoiden näkymissä	82
7.5.	Kiinnostavimmat aineistotyytit museoiden näkymissä	83
7.6.	Tyytyväisyys museoiden näkymiin.....	89
8.	Arkistot.....	91
8.1.	Arkistojen näkymät ja vastaajamäärät.....	91
8.2.	Arkistonäkymien käyttö	91
8.3.	Vastaajaryhmät arkistonäkymissä	93
8.4.	Käyttötarkoitukset arkistonäkymissä.....	95
8.5.	Kiinnostavimmat aineistotyytit arkistonäkymissä.....	96

8.6.	Tyytyväisyys arkistonäkymiin	102
9.	Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät	104
9.1.	Näkymät ja vastaajamäärät.....	104
9.2.	Temaattisten, seudullisten ja yhteisnäkyvien käyttö	104
9.3.	Vastaajaryhmät näkymissä.....	106
9.4.	Yleisimmät käyttötarkoitukset	107
9.5.	Kiinnostavimmat aineistotyytit.....	109
9.6.	Tyytyväisyys hakupalveluihin	113
	Lista kuvaajista	115
	Lista taulukoista	120
	Lähteet.....	121

Tiivistelmä

Tämä raportti käsittelee Finnan vuoden 2023 käyttäjäkyselyn kvantitatiivisia tuloksia. Tuloksia käsitellään kootusti kyselyn kaikkien vastausten osalta, finna.fi:n osalta ja sektorikohtaisesti. Finnan asiakassektoreita ovat yleiset kirjastot, korkeakoulukirjastot, erikoiskirjastot, museot, arkistot, sekä temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät.

Kysely järjestettiin tammi–helmikuussa 2023 kaikissa Finna-näkymissä. Kyselyn avulla kartoitetaan Finna-hakupalveluiden käyttäjien profiilia ja eri tarpeita. Kyselyyn saatiin yhteensä 36 327 vastausta. Suurin osa vastauksista oli yleisten kirjastojen näkymistä (27 329 vastausta). Vastajamäärä on noussut edellisestä vuonna 2021 järjestetystä kyselystä.

Hakupalveluita käytetään säännöllisesti. Suuri osa vastaajista käyttää hakupalveluita joko vähintään kerran viikossa tai muutaman kerran kuukaudessa. Käyttölaitteena tietokonetta ja puhelinta käytetään hyvin tasavertaisesti, mutta tuloksissa on nähtävissä sektorikohtaisia eroja: korkeakoulukirjastojen näkymissä tietokoneiden käyttö on yleisempää, kun taas yleisten kirjastojen osalta puhelimen käyttö korostuu enemmän.

Yleisin vastaajaryhmä käyttäjäkyselyssä on itselle ajanvietettä etsivät, sekä opiskelijat. Vastaajaryhmissä heijastuu yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen vastaajien suuri määrä. Hakupalveluiden käyttötarkoituksina korostui kaikilla sektoreilla vapaa-aika ja harrastukset, lukuun ottamatta korkeakoulukirjastoja, joissa korostui selkeästi opiskelu.

Finna-hakupalvelut koetaan hyödyllisinä ja aikaa säästävinä. Tyytyväisyys hakupalveluihin on kasvanut. Yleisarvosana hakupalveluille oli 8,5, eli suurempi kuin vuonna 2021 jolloin keskiarvo oli 8,3. Hakupalveluiden suositteluhallukkuusindeksi (NPS) oli 61 ja keskiarvo 8,8.

1. Finnan käyttäjäkysely 2023

Tämä raportti käsittelee Finnan käyttäjäkyselyn kvantitatiivisten vastausten tuloksia. Käyttäjäkysely toteutettiin alkuvuodesta 2023. Kyselyn avovastauksia käsitellään erillisissä raporteissa.

Finnan käyttäjäkysely on kahden vuoden välein järjestettävä kaikkien Finna-näkymien yhteinen käyttäjäkysely. Kyselyn avulla selvitetään Finna-palveluiden käyttäjäkunnan yleistä profiilia ja sitä, mihin tarkoituksiin Finnan eri näkymiä käytetään. Lisäksi kyselyn avulla selvitetään käyttäjien tyytyväisyyttä ja toiveita Finnan suhteen.

Erityisenä teemanostona vuoden 2023 kyselyssä oli musiikkiaineistoista, sekä lehti- ja artikkeliaineistoista kiinnostuneiden käyttäjien tarpeet. Musiikki-, artikkeli-, ja lehtiaineistojen käyttäjien tarpeiden selvittäminen on Finnan vuoden 2023 tavoitteissa. Lisäksi kyselyssä selvitettiin tarkemmin käyttäjien mielipiteitä Finnan kestävyys- ja vastuullisuustyön osalta kartoittamalla mitä vastuullisuuden osa-alueita käyttäjät toivoisivat kehitettävän Finnassa ja millä tavalla niitä tulisi kehittää.

Käyttäjäkyselyyn oli mahdollista vastata tammi–helmikuussa 2023. Kysely ajoittui samalle aikavälille kuin edeltävinä vuosina. Kysely oli näkyvässä kaikissa Finna-näkymissä sivun alaosaan aukeavan mainoksen kautta. Vastaaajien kesken arvottiin museokortteja.

Tämä raportti koostuu kahdeksasta luvusta, jotka seuraavat samaa runkoa. Ensimmäisessä käsittelyluvussa käyttäjäkyselyn tuloksia tarkastellaan kokonaisuutena kaikkien vastausten osalta, seuraavassa luvussa Finna.fi:n osalta, ja näitä seuraa sektorikohtaiset luvut. Viimeinen käsittelyluku kokoaa yhteen temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät. Nämä näkymät eivät suoraan asetu sektorijaottelun alle, joten näiden vastauksia on käsitelty erikseen omassa luvussaan.

Luvuissa käsitellään vastaajien määriä, hakupalveluiden käyttöä, käyttölaiteita sekä sitä, kuinka usein he käyttävät näkymiä. Lisäksi tutustutaan vastaajaryhmiin sekä heidän käyttötarkoituksiinsa. Sektorikohtaisissa luvuissa on eritelty kiinnostavia aineistotyyppisiä sekä käyttötarkoituksia käyttäjärhmittäin. Näissä tuloksissa voidaan tehdä mielenkiintoisia havaintoja erityisesti pienempien käyttäjärhmiin kiinnostuksen kohteista. Lopuksi jokaisessa luvussa käsitellään vastaajien tyytyväisyyttä näkymiin. Tyytyväisyyttä hakupalveluihin on raportoitu tarkastelemalla vastaajien suositteluhaluusindeksiä (Net Promoter Score, NPS) sekä käyttäjäkokemusindeksin (User Experience Index) avulla. Finna.fi:tä käsittelevässä luvussa tarkastellaan lisäksi Finnan.fi:n sosiaalisen median ja palveluiden tunnettavuutta omassa alaluvussaan.

Käyttäjärhmiäkohtaiset data-analyysit sekä käyttäjäkokemusindeksin raporttiin on laatinut Svetlana Kirichenko.

2. Kaikki Finna-näkymät

2.1. Vastaajien kokonaismäärä

Vastauksia käyttäjäkyselyyn tuli yhteensä 36 327 kappaletta. Vastausten määrä nousi edellisestä Finnan käyttäjäkyselystä, joka järjestettiin vuonna 2021. Tuolloin vastauksia oli yhteensä 28 396 kappaletta. Vastaajamäärän nousuun on todennäköisesti vaikuttanut eri organisaatioiden uudet Finna-näkymät. Uusia Finna-näkymiä on avattu 2021–2023 välisenä aikana 31 kappaletta.

Kyselyn suuren vastaajamäärän ansiosta on mahdollista hahmottaa suuntaa antavasti käyttäjien tarpeita ja mielipiteitä Finnasta. On kuitenkin huomioitava, että joidenkin Finnan asiakassektorien ja niiden eri näkymien osalta vastauksia oli hyvin vähän. Näin ollen vastaukset eivät kaikissa tapauksissa kerro näkymien todellisesta käyttäjien määrästä tai käyttötarkoituksista. Sektorikohtaiset näkymät ja vastaajamäärät tarkasteltavissa Taulukossa 2.1.

Näkymät	Näkymien määrä	Vastaajien määrä	Prosenttiosuus
Finna.fi	1	1907	5 %
Yleiset kirjastot	29	27329	75 %
Korkeakoulukirjastot	32	5679	16 %
<i>Ammattikorkeakoulukirjastot</i>	21	3378	
<i>Yliopistokirjastot</i>	9	2179	
<i>Yhteiskirjastot</i>	2	122	
Museot	42	427	1 %
Erikoiskirjastot	6	178	1 %
Arkistot	8	601	2 %
Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät	5	207	1 %
<i>Seudulliset näkymät</i>	1	202	
<i>Temaattiset näkymät</i>	3	4	
<i>Muut yhteisnäkymät</i>	1	1	

Taulukko 2.1: Käyttäjäkyselyn sektorien näkymät ja vastaajamäärät

Kolme neljäsosaa kyselyn vastauksista saatiin **yleisten kirjastojen** Finna-näkymistä. Yleisten kirjastojen vastauksia oli yhteensä 27 329 kappaletta (75 %). Yleisten kirjastojen vastausten määrän prosentuaalinen nousu on ollut näkyvissä Finnan käyttäjäkyselyssä jo vuodesta 2019 lähtien. Vuoden 2019 kyselyssä yleisten kirjastojen näkymien vastaajia koko kyselyssä oli 47

% ja vuonna 2021 vastaajia oli 64 %. Vastaajien määrä on noussut kahtena tarkasteluvuotena peräkkäin.

Korkeakoulukirjastojen näkymistä tulleita vastauksia oli yhteensä 5705 vastausta, joka oli 16 % kaikista vastauksista. Korkeakoulukirjastojen näkymät jakautuivat ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja korkeakoulujen yhteiskirjastojen näkymiin. Ammattikorkeakoulukirjastojen Finna-näkymiä oli korkeakoulujen osalta eniten, yhteensä 2404 vastausta, joka käsitti 9 % kaikista kyselyn vastauksista. Yliopistokirjastojen näkymistä vastauksia oli yhteensä 2179 kappaletta, eli 6 % kaikista vastaajista. Korkeakoulujen yhteiskirjastoista vastauksia oli yhteensä 122 kappaletta, joka oli 0,3 % kaikista vastauksista. Tarkasteltaessa korkeakoulukirjastojen vastauksia kokonaisuutena, on nähtävissä pienen laskua vastaajamäärissä. Vuonna 2021 vastaajia oli 6787, vuonna 2023 vastaajia oli noin tuhat vähemmän määrän ollessa 5679.

Arkistojen näkymistä vastauksia oli yhteensä 401 kappaletta, eli ne olivat 1 % kaikista kyselyn vastauksista. Arkistojen osalta on avattu neljä uutta näkymää ja vastauksia oli selvästi enemmän verrattuna aiempiin vuosiin. Aiemmin vuonna 2021 arkistoilla oli yhteensä 4 näkymää ja käyttäjäkyselyyn vastanneita oli 185 kappaletta.

Museoiden näkymistä vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 427 kappaletta, eli 1 % kaikista vastauksista. Vaikka museot ovat avanneet lukuisia uusia Finna-näkymiä, vastauksia oli kuitenkin vähemmän verrattuna edelliseen Finnan käyttäjäkyselyyn. Vuonna 2021 kyselyssä vastauksia oli 681 kappaletta.

Erikoiskirjastojen osalta vastausmäärät ovat pysyneet suunnilleen samana. Vuonna 2021 vastaajia oli 206, vuonna 2023 vastaajia oli 178.

Tämän vuoden kyselyn analyysissä on muodostettu seisemäs tarkasteluryhmä: **Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät**. Tähän ryhmään on valikoituneet ne näkymät, jotka eivät suoraan kuulu muiden sektorien alle. Tämän ryhmän vastauksia tarkasteltaessa on hyvä huomioida, että näkymät ovat keskenään hyvin erilaisia, sekä se että valtaosa tarkasteluryhmän vastauksista tuli yhdestä seudullisesta näkymästä.

Taulukko 2.2 osoittaa miten näkymien vastaajaprosentit ovat muuttuneet vuosien 2021 ja 2023 välillä.

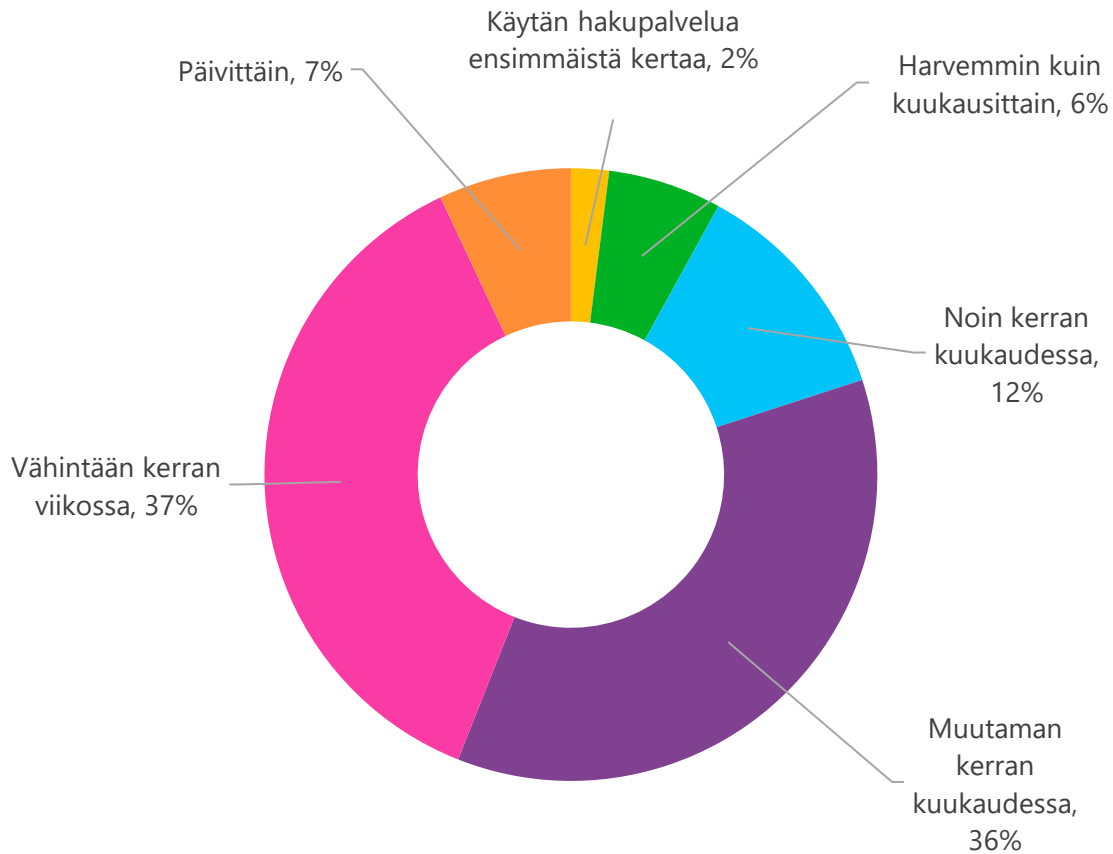
Sektori	2021 (n=28 395)	Muutos	2023 (n=36 327)
Finna.fi	2034 (7 %)	Vastausmäärä = Prosenttiosuus ←	1905 (5 %)
Yleiset kirjastot	18 252 (64 %)	Vastausmäärä → Prosenttiosuus →	27 329 (75 %)
Korkeakoulukirjastot	6787 (24 %)	Vastausmäärä ← Prosenttiosuus ←	5679 (16 %)
Museot	681 (2 %)	Vastausmäärä ← Prosenttiosuus ←	427 (1,2 %)
Erikoiskirjastot	206 (0,7 %)	Vastausmäärä = Prosenttiosuus =	178 (0,5 %)
Arkistot	185 (0,7 %)	Vastausmäärä → Prosenttiosuus →	601 (1,7 %)
Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkyvät			207 (0,6 %)

Taulukko 2.2: Vastaajamäärien muutos 2021–2023

2.2. Hakupalveluiden käyttö

Kokonaisuutena hakupalveluita käytetään melko säännöllisesti. Päivittäin hakupalvelua käyttäviä oli vastaajista 7 %. Vastaajista 37 % käyttää hakupalvelua vähintään kerran viikossa. Lähes vastaava määrä, 36 % vastaajista käyttää hakupalvelua muutaman kerran kuukaudessa.

Tarkastellessa kaikkien Finna-näkymien yhteisiä tuloksia, on syytä huomioida yleisten kirjastojen näkymistä vastanneiden suuri osuus. Näkymien säännöllinen käyttö on tyypillistä etenkin kirjastopalveluiden käyttäjille. Tulokset esitettynä tarkemmin Kuvaajassa 2.1.

Kuvaaja 2.1: Hakupalveluiden käyttö kaikissa näkymissä

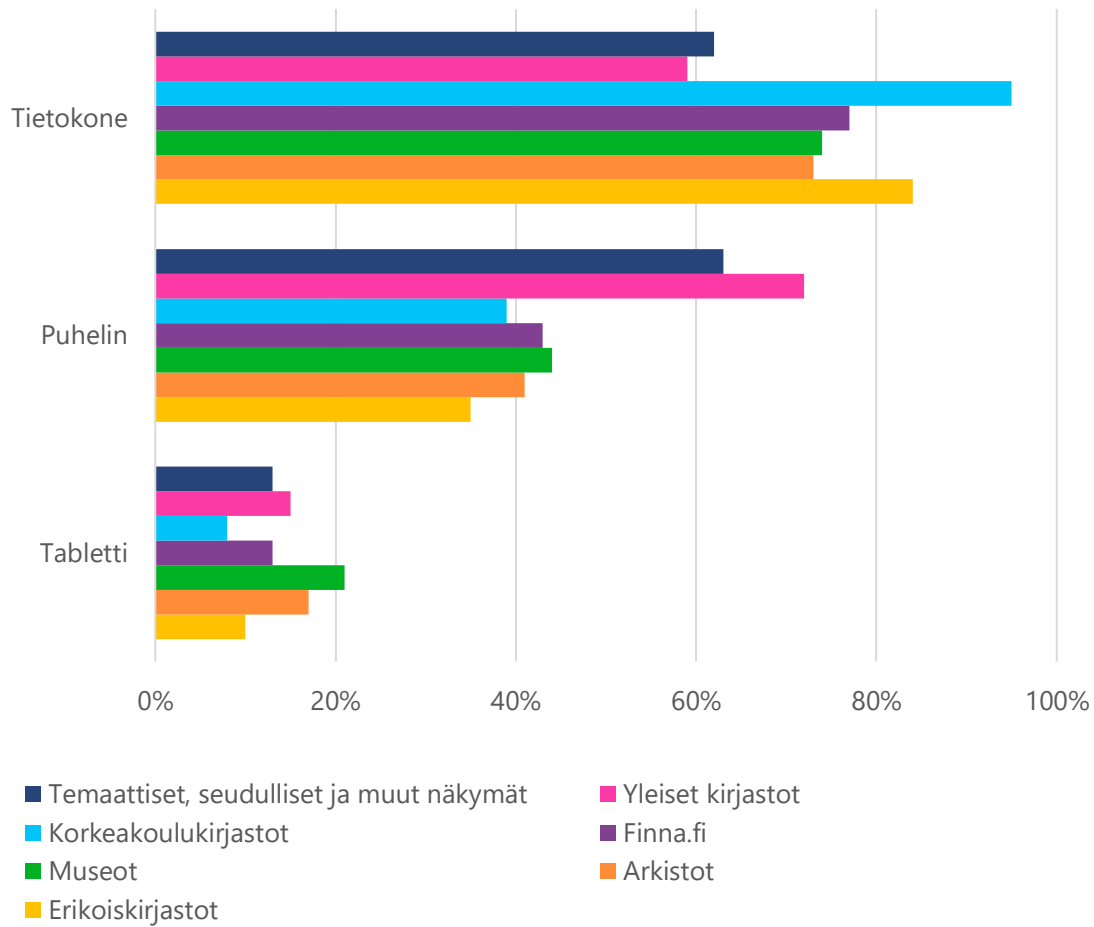
Kyselyssä kysyttiin millaisella laitteella käyttäjät yleensä käyttävät hakupalvelua. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Suurin osa käyttäjistä vastasi käyttävänsä joko tietokonetta tai puhelinta. Tabletin käyttö oli selkeästi vähäisempää verrattuna tietokoneen ja puhelimen käyttöön. Tulokset tarkasteltavissa Kuvaajassa 2.2.

Kuvaaja 2.2: Käyttölaite kaikissa näkymissä

Sektoreittain tarkasteltuna yleisimmissä käyttölaitteissa oli kuitenkin vaihtelevuutta. Vaikka tietokoneen käyttö korostui kaikilla sektoreilla, on huomattavissa, kuinka korkeakoulukirjastojen ja erikoiskirjastojen näkymistä vastanneet käyttävät tietokonetta enemmän verrattuna muihin laitteisiin. Puhelimen käytössä temaattiset, seudulliset ja muut näkymät, sekä etenkin yleiset kirjastot nousevat esiin jakaumassa. Tabletin käyttö on kaikissa

näkymissä vähäistä, mutta se korostui museoiden näkymien vastauksissa verrattuna muihin sektoreihin. Tarkemmin tuloksia Kuvaajassa 2.3

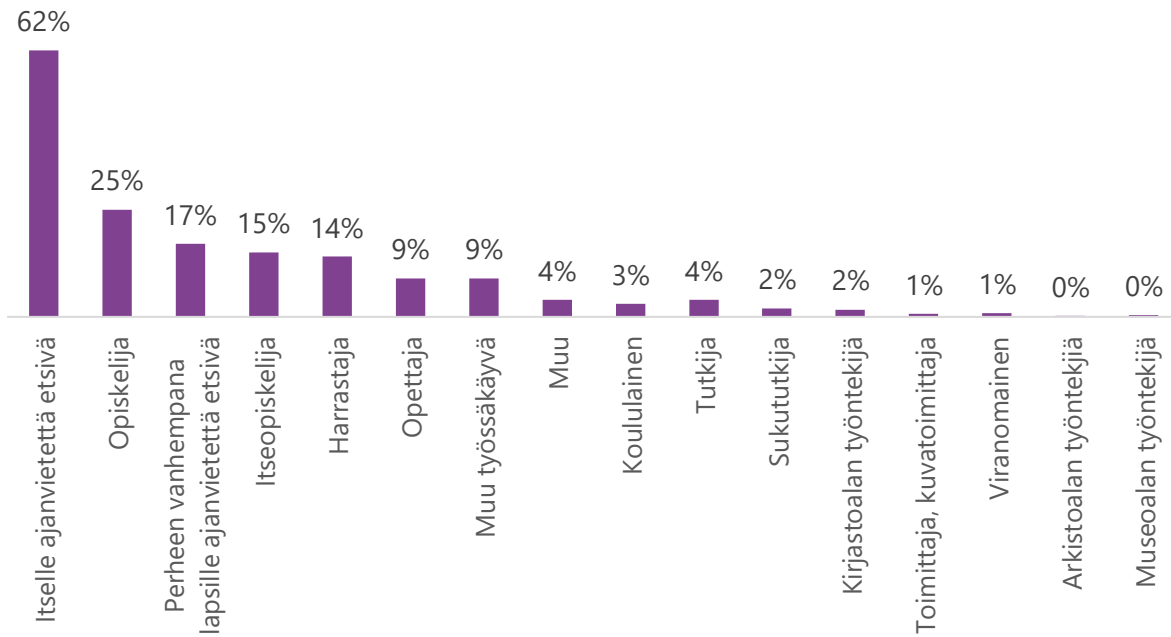

Kuvaaja 2.3: Käyttölaite sektoreittain

2.3. Vastaajaryhmät

Kyselyssä kysyttiin missä rooleissa vastaajat käyttävät Finna-näkymäänsä. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto.

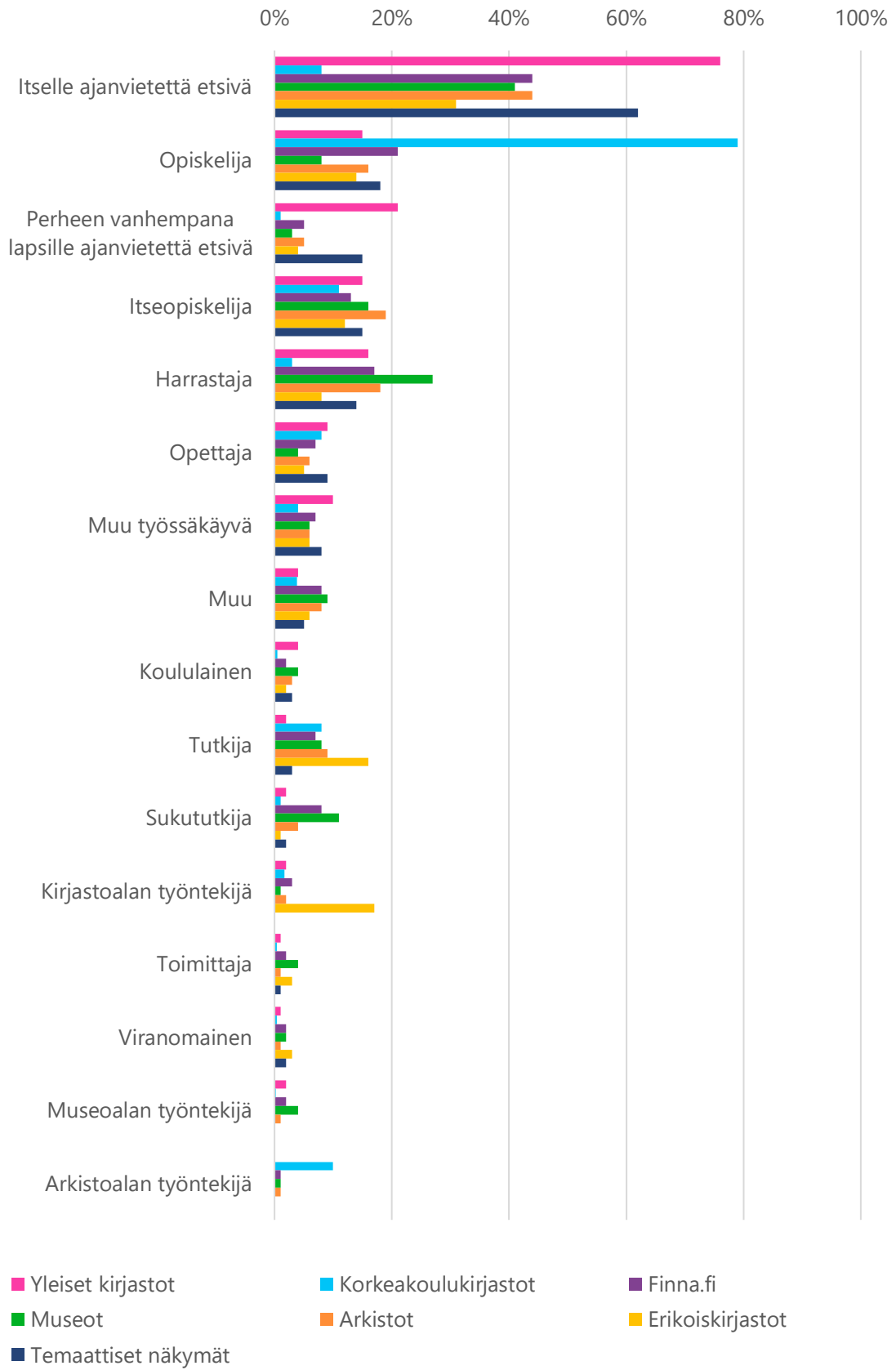
Tarkasteltaessa kyselyn kaikkia vastauksia, suurin osa vastaajista kuului ryhmään itselleen ajanvietettä etsivät, joita oli yhteensä 62 % kaikista vastaajista. Toiseksi suurimpana käyttäjäryhmänä näyttäytyivät opiskelijat, joita oli yhteensä 25 % kaikista vastaajista. Lisäksi tasaisesti esiin tulivat perheen vanhempänä lapsille ajanvietettä etsivät (17 %), itseopiskelijat (15 %) ja harrastajat (14 %). Vastaajaryhmien jakaumaa on esitelty Kuvaajassa 2.4

Kuvaaja 2.4: Käyttäjäkyselyn vastaajaryhmät

Verrattuna vuoden 2021 käyttäjäkyselyyn, suurin muutos käyttäjärühmien osalta on tapahtunut opiskelijoiden määrän vähentymisessä. Vuonna 2021 opiskelijoiden määrä kaikista vastaajista käsitti 36 % kaikista vastauksista. Prosentuaaliseen laskuun on saattanut vaikuttaa kahden yliopistonäkymän siirtyminen pois Finnasta ja yleisten kirjastojen vastaajamäärän kasvu.

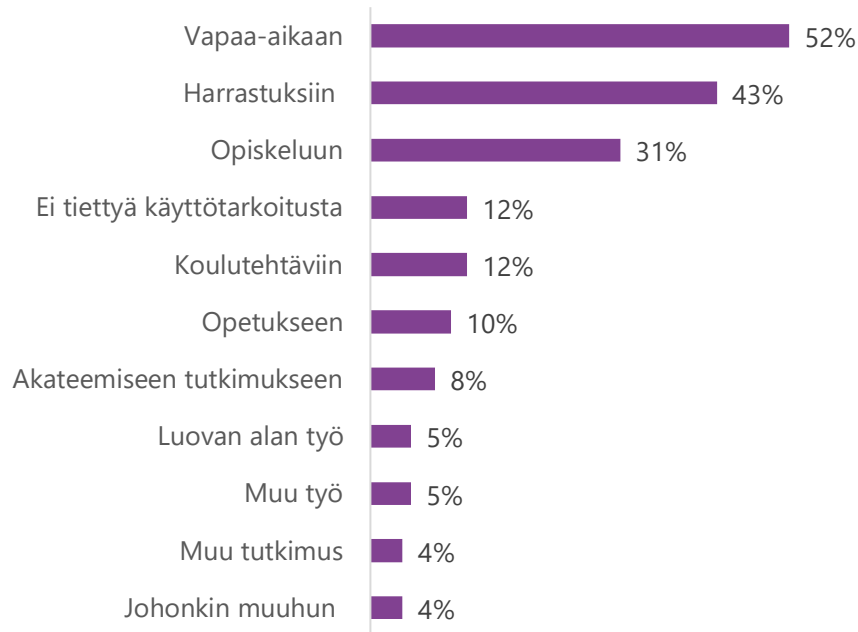
Käyttäjärühmien jakaumassa on havaittavissa sektorikohtaisia eroja. Opiskelijoita on verrattain eniten korkeakoulukirjastojen näkymissä ja toisaalta itselle ajanvietettä etsiviä on vähiten korkeakoulukirjastojen näkymissä. Harrastajia ja tutkijoita on eniten museoiden näkymissä. Itselle ajanvietettä etsivät korostuivat eniten yleisten kirjastojen näkymissä. Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsiviä on myös eniten yleisten kirjastojen näkymissä. Kuvaajasta 2.5 on mahdollista tarkastella käyttäjärühmiä sektorikohtaisesti.

Kuvaaja 2.5: Käyttäjärühmät sektorikohtaisesti

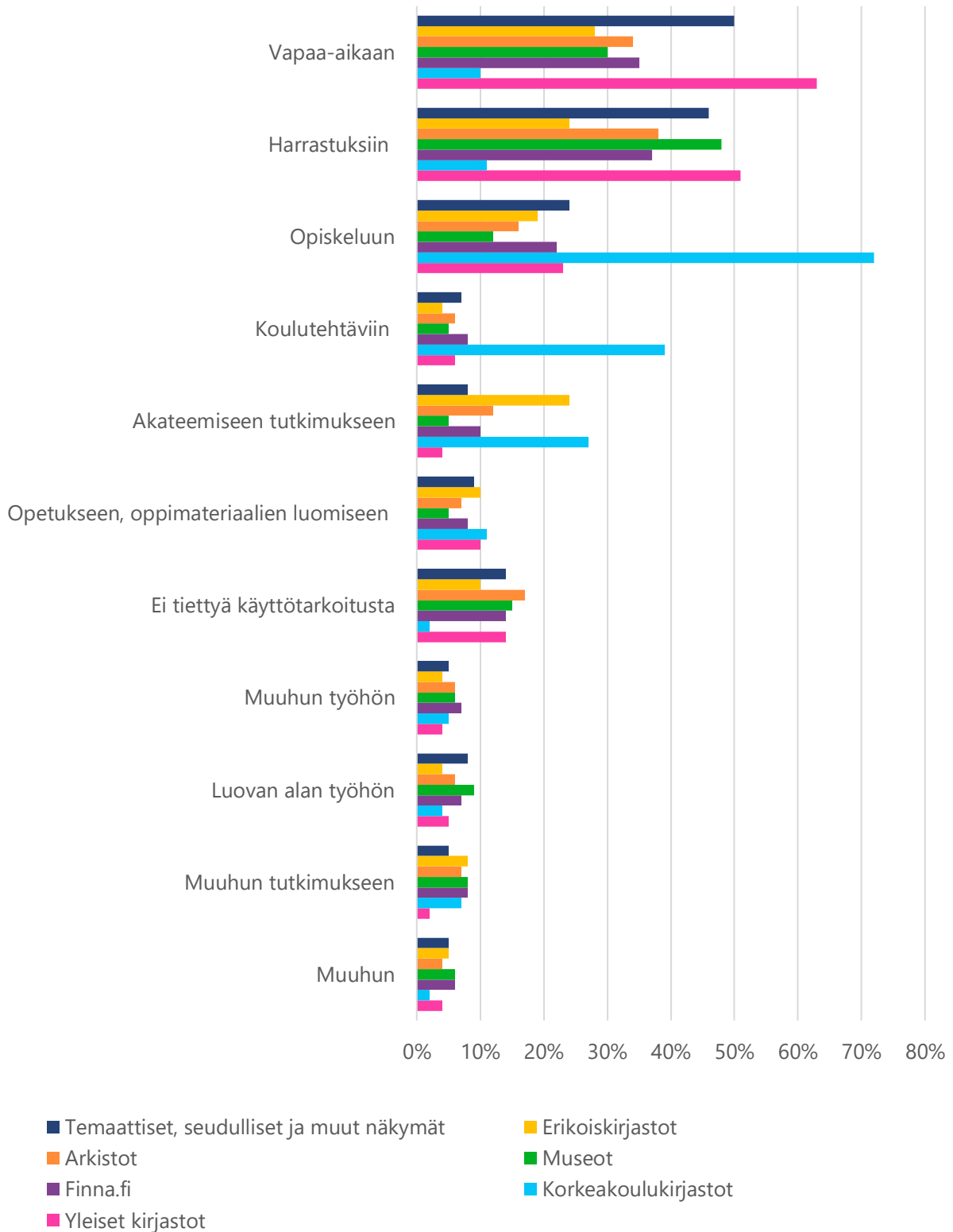
2.4. Käyttötarkoitukset

Käyttötarkoitusta selvitettiin kysymällä mihin tarkoitukseen käyttäjät yleensä etsivät tietoa/aineistoa käyttämästään Finna-näkymästä. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. Yleisimpänä käyttötarkoituksena kaikkien näkymien osalta nousi vapaa-aika (52 %), harrastukset (43 %) ja opiskelu (31 %). Käyttötarkoitusten jakaumaa on mahdollista tarkastella laajemmin Kuvaajasta 2.6.

Kuvaaja 2.6: Käyttötarkoitukset kaikissa näkymissä

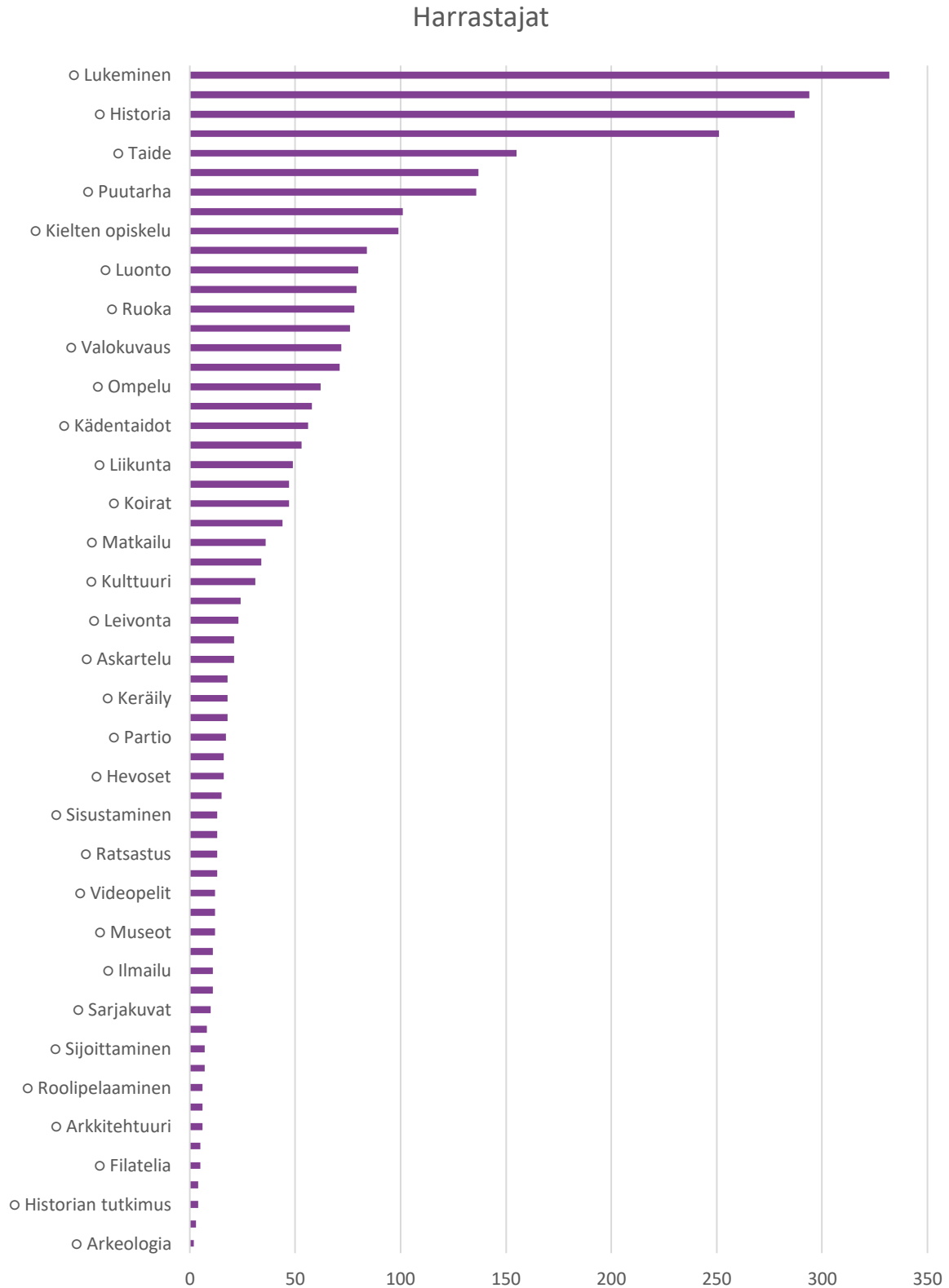
Käyttötarkoituksia tarkastellessa on nähtävissä eroavaisuuksia eri sektorien välillä. Esimerkiksi korkeakoulujen osalta käyttötarkoituksena korostui opiskelu, koulutehtävät ja akateeminen tutkimus. Yleisten kirjastojen kohdalla taas korostui vapaa-aika ja harrastukset. Käyttötarkoitusten jakauma sektorien välillä on tarkasteltavissa Kuvaajasta 2.7.

Kuvaaja 2.7: Käyttötarkoitukset sektoreittain

Harrastajilta kysyttiin kyselyssä tarkentavaa vastausta harrastuksen osalta. Vastauksia oli yhteensä 4902 kappaletta. Eniten Finna-hakupalveluita hyödynsivät lukemista, käsitöitä, historiaa ja musiikkia harrastavat henkilöt. Harrastajaryhmiä oli lueteltu laajasti. Ryhmät ovat tarkasteltavissa Kuvaajassa 2.8 niiden harrasteryhmien osalta, jotka on mainittu useampaan

kertaan. Vastauksista on huomattavissa, että vastaajien mainitsemien harrastusten joukossa on sellaisia harrastuksia, joihin ei välttämättä etsitä tietoa, tai joihin ei ole etsittävässä tietoa Finnan näkymistä. Vastaajat ovat saattaneet vastata harrastuksia ohittaen kyselyssä olleen kysymyksenasettelun.

Kuvaaja 2.8: Harrastajaryhmien jakaumaa kaikissa näkymissä

2.5. Aineiston löydettävyys

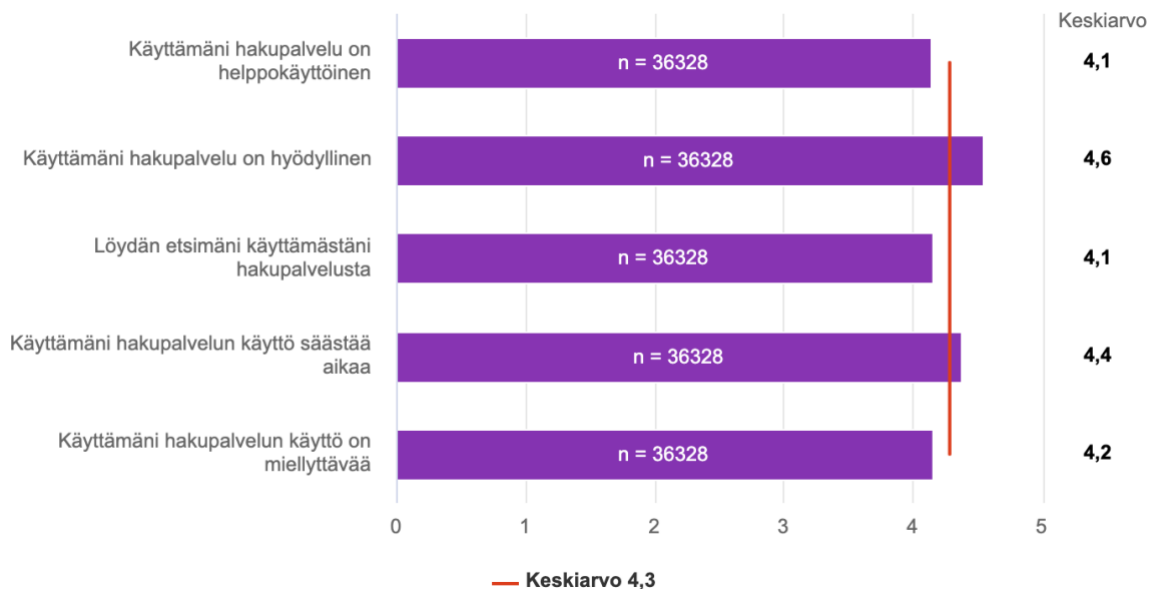
Aineiston löydettävyys on pysynyt ennallaan verrattuna edeltävään käyttäjäkyselyyn. Vuoden 2023 käyttäjäkyselyssä 91 % vastaajista kertoi yleensä löytävänsä etsimänsä. Vuonna 2021 vastaava luku oli 92 %. Vuoden 2019 kyselyssä luku oli 80 %, eli luvuissa on tapahtunut nousua tarkastellessa viiden vuoden aikaväliä.

Vastaajista 5 % kertoivat, etteivät yleensä käytä mitään tiettyä aineistoa eli vuoden 2023 kysely oli hyvin samoissa lukemissa kuin vuonna 2021, jolloin luku oli 4 %. Vuoden 2019 kyselyssä näitä vastaajia oli jopa 18 %.

Vuoden 2023 vastauksissa vajaa 5 % vastaajista vastasi, ettei löydä etsimäänsä. Avovastauksista esille nousi syiksi esimerkiksi, että sopiva hakusana on välillä hankala keksiä, englanninkielisen aineiston löytymisessä on haasteita, aineisto ei ole saatavilla joko omassa kirjastossa tai verkossa käytettäväksi.

Vastaajilta kysyttiin löytävätkö he käyttämästään hakupalvelusta etsimänsä lisäksi jotakin muuta kiinnostavaa. Vuoden 2023 kyselyssä 38 % vastaajista vastasi kyllä. Avovastauksissa vastaajat tarkensivat löytävänsä esimerkiksi lisää aiheeseen liittyvää materiaalia ja aineistoa, kirjasuosituksia, uutuuksia, uusia näkökulmia, opiskeluun liittyvää materiaalia, saman tekijän muita teoksia, muita vastaavia lähteitä ja poikkitieteellistä aineistoa, “unohtuneita teoksia, ja tuntemattomia uutuuksia”. Vuonna 2021 muuta kiinnostavaa aineistoa löytyi 68 % vastaajien joukossa, 2019 vastaava luku oli 58 %. Vuoteen 2023 verrattaessa aikaisempien vuosien luvut ovat suurempia, mutta ero saattaa johtua kysymyksen asettelusta.

Finna-hakupalveluita pidetään hyödyllisinä, ja niiden käyttö säästää aikaa sekä on miellyttävää ja helppokäyttöistä (ks. Kuvaaja 2.9).

Kuvaaja 2.9: Kokemuksia hakupalveluista

2.6. Tyytyväisyys hakupalveluihin

Vastaajat ovat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä hakupalveluihin. Tarkasteltaessa kaikkien näkymien vastauksia, saivat hakupalvelut yleisarvosanaksi 8,5, joka on pykälän verran suurempi kuin vuonna 2021, jolloin keskiarvo oli 8,3. Tyytyväisyys palveluihin on pysynyt melko samana jo pidempään; vuonna 2010 hakupalvelut saivat yleisarvosanaksi 8,2.

Kysyttäessä suosittelisivatko vastaajat käyttämänsä hakupalvelua, oli NPS (Net Promoter Score eli Suositteluhaluusindeksi) 61 ja keskiarvo 8,8. Nämä ovat todella hyviä lukemia ja ovat edelleen hieman kasvaneet viime vuosista; vuonna 2021 NPS oli 56 ja keskiarvo 8,7, vuonna 2019 NPS oli 46 ja keskiarvo 8,4.

Vastaajista 71 %, n= 25624, kertoivat käyttävänsä hakupalveluita mobiililaitteella eli puhelimella ja/tai tabletilla. Heidän keskuudessaan NPS oli 63, ja keskiarvo 8,9. Yleisarvosanan keskiarvo oli 8,5. Vuonna 2021 mobiilikäyttäjiä oli 57 % vastaajista (n=16201) ja vastaavat luvut olivat NPS 58 ja keskiarvo 8,8. Yleisarvosanan keskiarvo oli 8,4.

Tietokonetta käyttäviä vastaajia oli 66 %, n=23929. Heidän keskuudessaan NPS oli 60, keskiarvo 8,8. Yleisarvosanan keskiarvo 8,4. Vuonna 2021 tietokonekäyttäjiä oli 63 % vastaajista (n=17803) ja vastaavat luvut olivat NPS 55 ja keskiarvo 8,7. Yleisarvosanan keskiarvo oli 8,3.

2.7. Käyttäjäkokemusindeksi

Finna-palveluiden käyttäjäkokemusta on mitattu myös käyttäjäkokemusta mittaavalla summaindeksillä. Kirichenko, Juntumaa ja Laitinen (2022) esittelevät käyttäjäkokemusindeksin (eng. User Experience Index), joka on summaindeksiksi, jolla voidaan arvioida kirjaston tarjoamien palveluiden käyttäjäkokemusta. Summaindeksi muodostuu asiakaskokemuksen osatekijöiden summasta, jossa otetaan huomioon asiakaskyselyvastausten ja asiantuntijoiden määrittelemien painokertoimien yhdistelmä. Käyttäjäkokemusindeksin mittareiden painokertoimet on luotu vuonna 2019 järjestetyn työpajan pohjalta, ja nämä kertoimet on myöhemmin normalisoitu. Työpajaan osallistui kirjastojohtoa sekä kehittäjiä. (Kirichenko, Juntumaa ja Laitinen, 2022)

Kirichenko, Juntumaa ja Laitinen (2022) kuvaavat summaindeksin merkittäväksi hyödyksi sen, että sen avulla voidaan arvioida useamman asiakaskokemukseen vaikuttavan tekijän yhteistä vaikutusta.

Vuoden 2023 käyttäjäkokemusindeksi on laskettu käyttäjäkyselyn tulosten perusteella. Tarkasteltavia kysymyksiä summaindeksissä ovat:

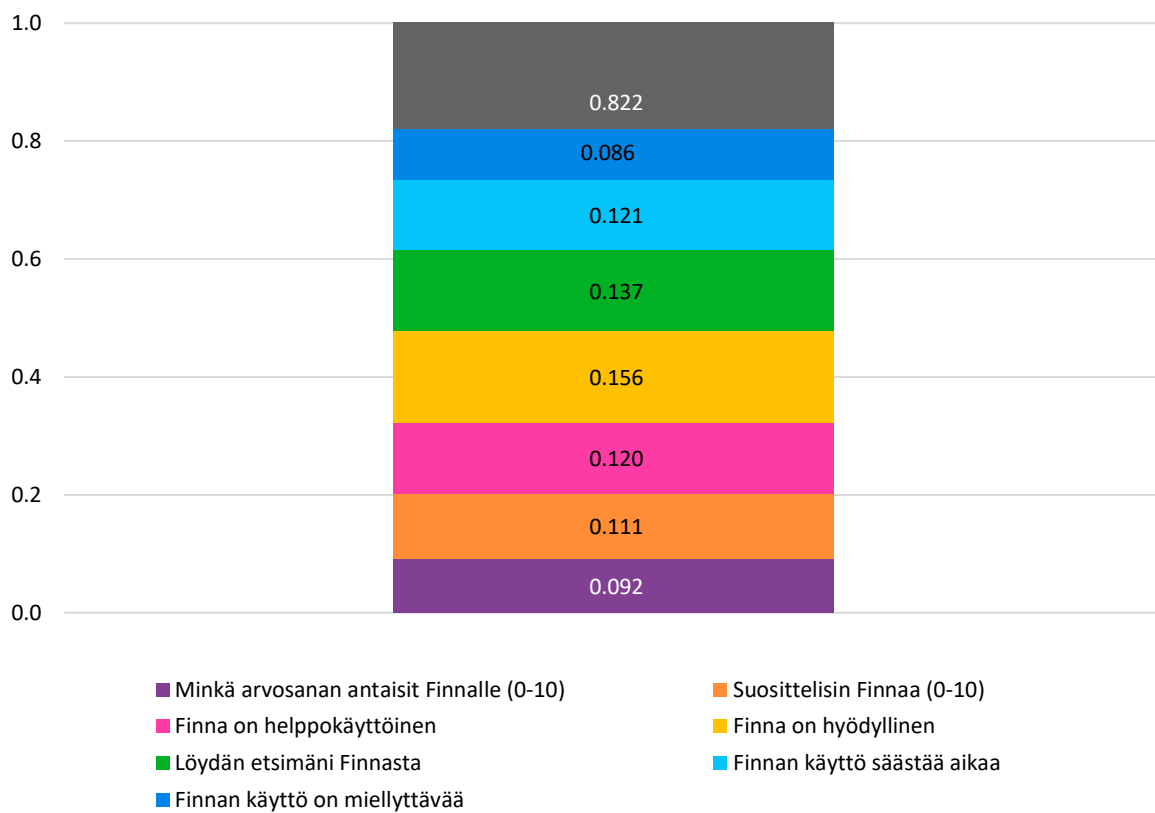
*Minkä arvosanan antaisit Finnalle asteikolla 0–10?
Heikoin arvosana on 0 ja paras 10.*

Suosittelisin Finnaa (0–10)

*Valitse lähinnä omaa mielipidettäsi oleva vaihtoehto.
(Täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä)*

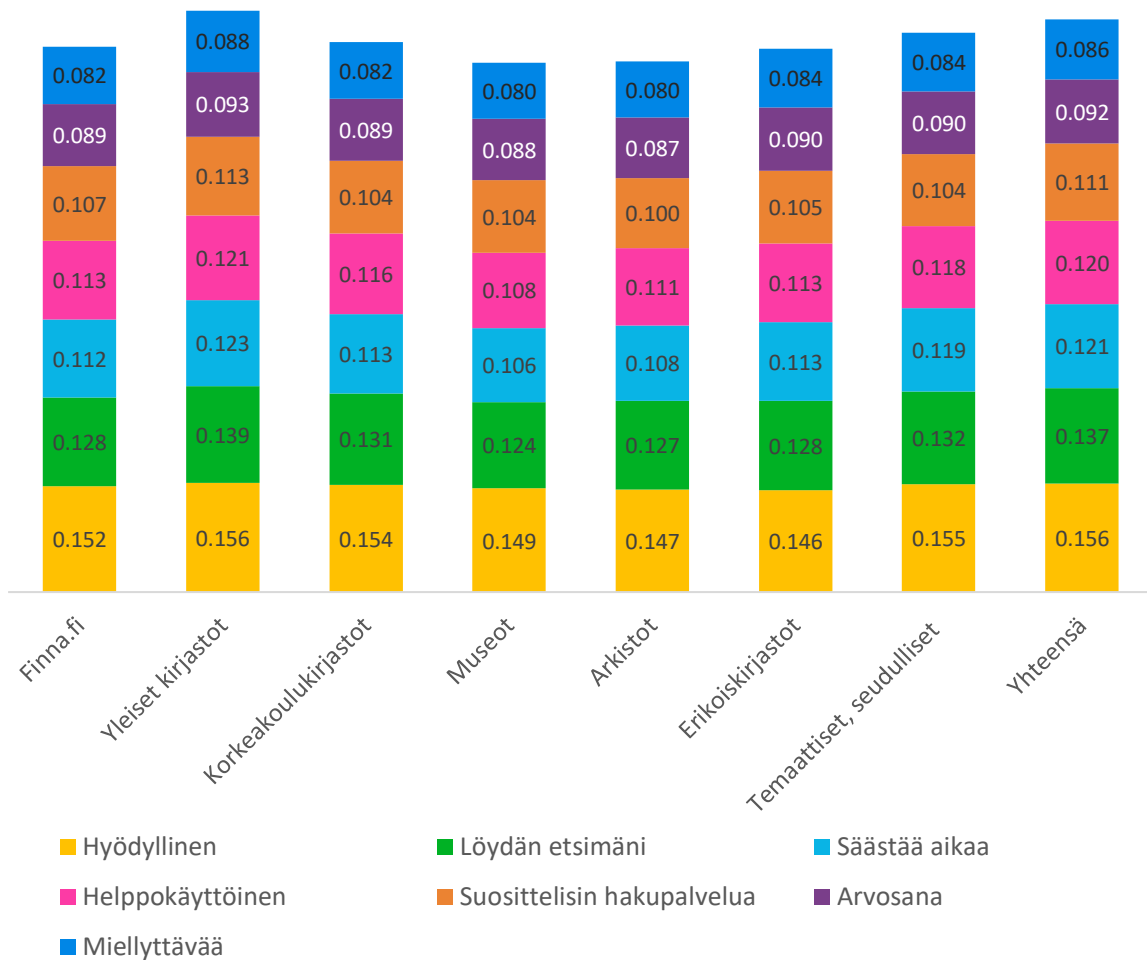
- *Finna on helppokäyttöinen*
- *Finna on hyödyllinen*
- *Löydän etsimäni Finnasta*
- *Finnan käyttö säästää aikaa*
- *Finnan käyttö on miellyttävää*

Vuoden 2023 summaindeksiksi kaikissa näkymissä muodostui 0,822. Tämä on nousua vuodesta 2021, jolloin summaindeksi kaikkien näkymien osalta oli 0,804. Kuvaajasta 2.10 voidaan nähdä, miten eri attribuutit vaikuttivat kokonaissummaan.

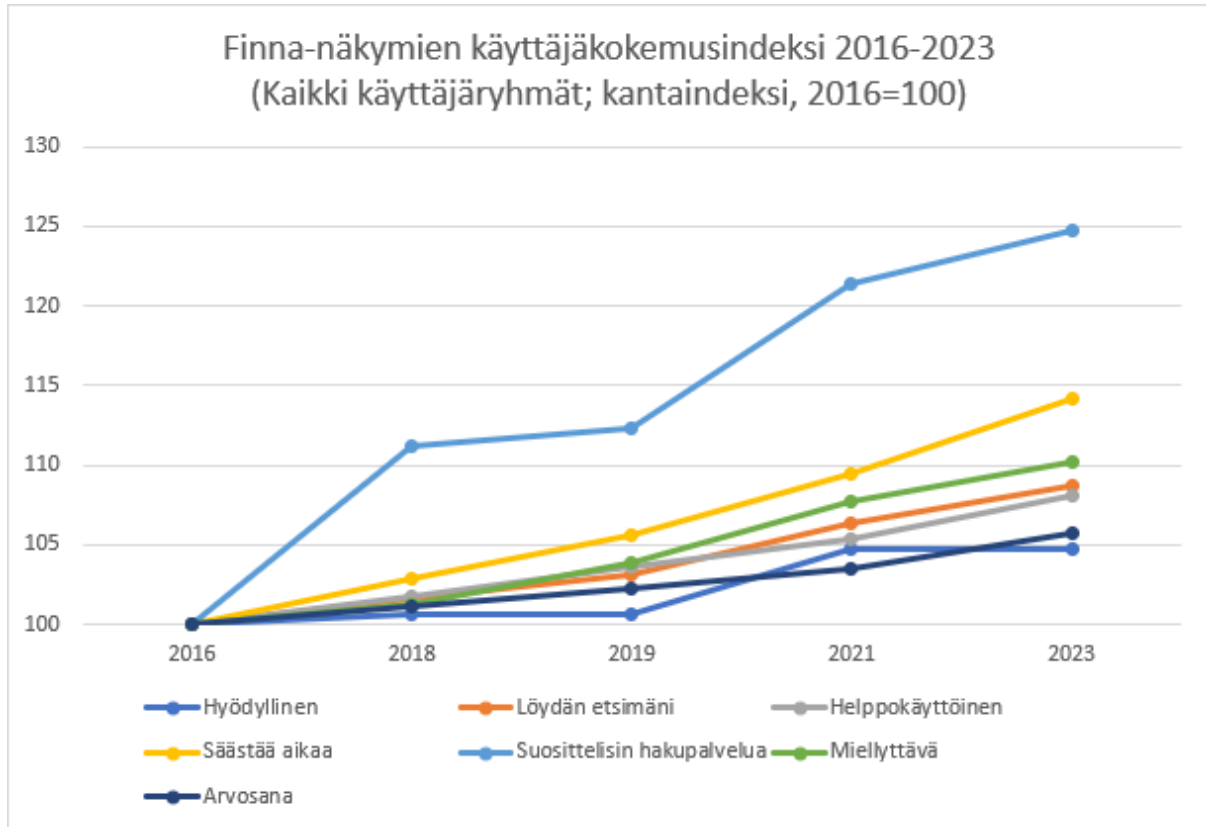
Kuvaaja 2.10: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksi 2023

Kuvaaja 2.11 esittelee Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksiä vuodelta 2023 sektoreittain. Kuvaajasta nähdään, ettei kokonaisuudessa käyttäjäkokemusindeksi vaihtelee paljoa sektoreiden välillä. Alhaisin summaindeksi oli museoilla 0,759 ja korkein yleisillä kirjastoilla 0,833.

Kuvaaja 2.11: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksi 2023 sektoreittain

Tarkasteltaessa käyttäjäkokemusta kokonaisuutena, nähdään käyttäjäkokemuksessa kehitystä positiiviseen suuntaan. Kuvaaja 2.12 esittää aikajanaa Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksin kasvusta. Lähes kaikissa osa-alueissa on nähtävissä kasvua, voimakkaimmin koko aikajanan aikana on noussut halukkuus suositella palvelua ystävälle tai kollegalle (NPS). Ainoastaan parametri, jossa tarkastellaan koettua hyötyä hakupalvelusta, on pysynyt samassa arvossa vuodesta 2021 vuoteen 2023. Tarkemmin lukuja voi tarkastella Taulukosta 2.2.

Kuvaaja 2.12: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksin aikajana

	2016	2018	2019	2021	2023
Hyödyllinen	0,149	0,150	0,150	0,156	0,156
Löydän etsimäni	0,126	0,128	0,130	0,134	0,137
Helppokäyttöinen	0,111	0,113	0,115	0,117	0,120
Säästää aikaa	0,106	0,109	0,112	0,116	0,121
Suosittelisin hakupalvelua	0,089	0,099	0,100	0,108	0,111
Miellyttävä	0,078	0,079	0,081	0,084	0,086
Arvosana	0,087	0,088	0,089	0,090	0,092
Yhteensä (max 1,0)	0,747	0,766	0,776	0,804	0,822
Vastaajia yhteensä	14 520	33 443	47 687	28 395	36 327

Taulukko 2.3: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksi vuosina 2016–2023

Analysoidessa syitä hyviin arvosanoihin ja käyttäjäkokemuksen kasvuun, löytyy tekijöitä varmasti onnistumisessa asiakaskokemukseen vaikuttavissa keskeisissä tekijöissä ja näiden kehittämisessä. Suurinta nousua vuoden 2021 ja 2023 välillä oli hakupalveluiden kyvyssä säästää aikaa. Tämä on mielenkiintoinen kasvu, ja kuvaa onnistumisesta peruspalveluiden ja käyttöliittymän kehityksessä.

Seuraavaksi eniten kasvua oli halussa suositella palvelua (NPS). NPS:n nousuun vaikuttavat varmasti kaikki summaindeksin osatekijät, kuten ajansäästö, helppokäyttöisyys ja

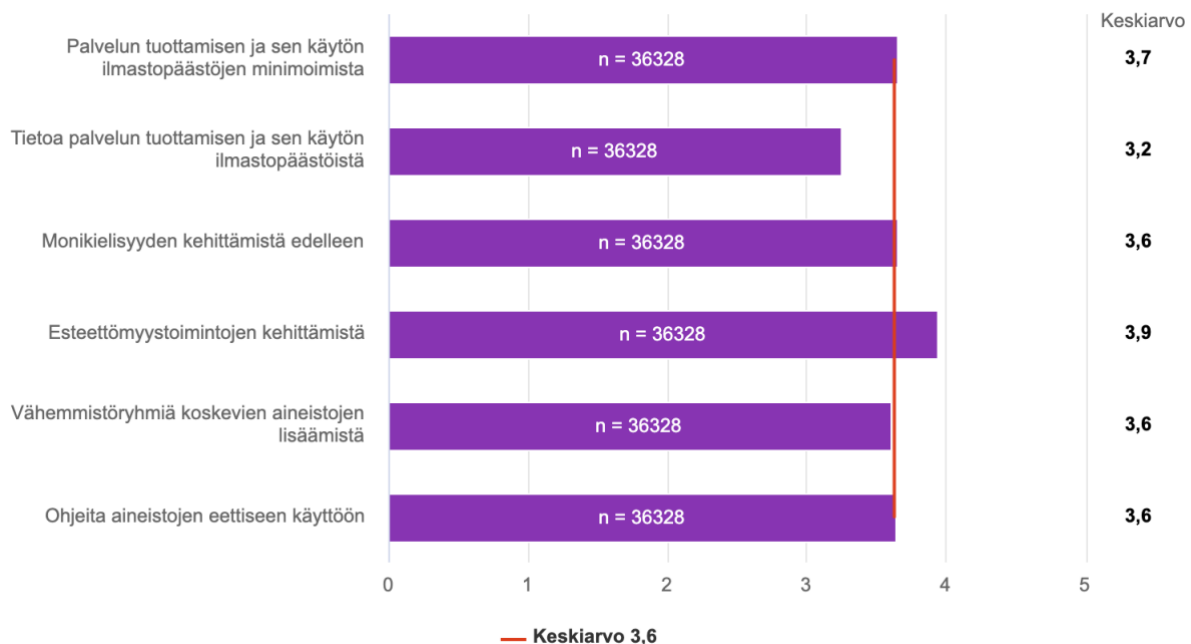
miellyttävyyttä. Näissä kaikissa osatekijöissä oli nähtävissä kasvua vuosien 2021 ja 2023 välillä. Samoin kasvua on nähty aineiston ja tiedon löydettävyydessä, joka varmasti vaikuttaa myös positiiviseen käyttökokemukseen, sekä halukkuuteen suositella palvelua.

Käyttäjäkokeumusindeksiä tarkasteltaessa on positiivista ja merkittävää huomata, että minkään asiakaskokemukseen vaikuttavan seurattavan attribuutin taso ei ole painunut mittauksen alkupistettä alemmaksi seuranta-aikana. Asiakkaan kokeman hyödyn notkahdus vuodesta 2018 vuoteen 2019 ei ole tilastollisesti merkitsevä, mutta sen voimakas kohoaminen tultaessa vuoteen 2021 on merkitsevä ja kuvaajasta voidaan nähdä, että koettu hyöty on pysynyt samana vuodesta 2021 vuoteen 2023.

2.8. Vastuullisuus

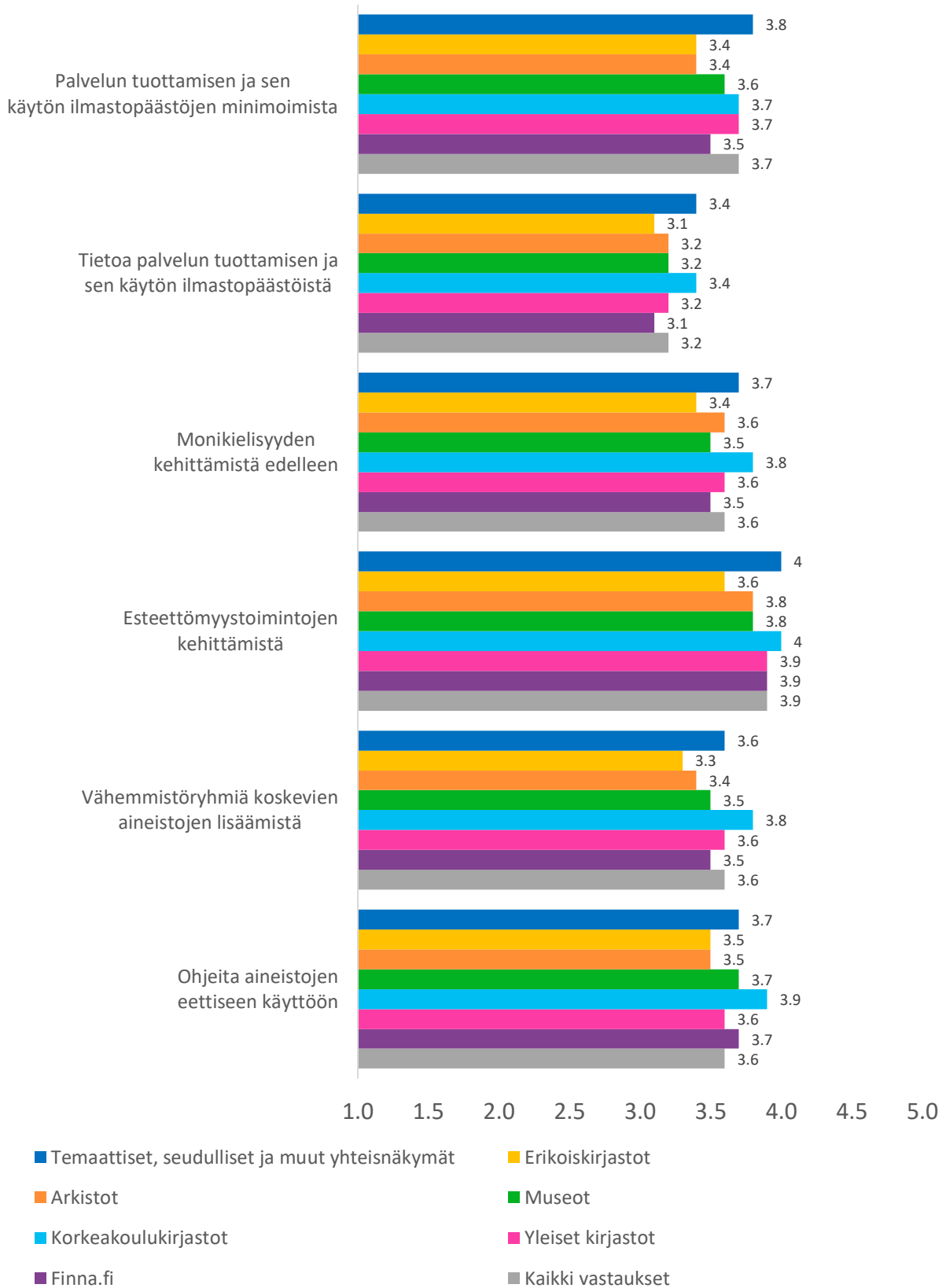
Finna tukee kestävästä kehitystä ja vastuullisuutta monin tavoin, edistämällä muun muassa tiedon saatavuutta ja yhteentoimivuutta. Finna pyrkii jatkuvasti parantamaan palvelun saavutettavuutta ja turvallisuutta.

Vuoden 2023 käyttäjäkyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan asteikolla yhdestä viiteen, kuinka tärkeänä he pitivät vastuullisuuden eri osa-alueiden kehittämistä Finna-palveluissa. Tärkeimpänä pidettiin esteettömyystoimintojen kehittämistä (3,9 / 5) sekä palvelun tuottamisen ja sen käytön ilmastopäästöjen minimoimista (3,7 / 5). Vähiten tärkeänä pidettiin tietoa palvelun tuottamisen ja sen käytön ilmastopäästöistä (3,2 / 5) (Ks. Kuvaaja 2.13.)

Kuvaaja 2.13: Vastaajien mielipiteet vastuullisuusteemoista Finna-palveluissa

Tarkasteltaessa vastuullisuusteemoja sektoreittain, voidaan nähdä pieniä eroja koetussa tärkeydessä eri teemojen välillä. Esimerkiksi korkeakoulukirjastoissa vastaajat kokivat aineiston eettisen käytön ohjeistuksen tärkeämpänä kuin muiden näkymien vastaajat. Erot eivät ole kuitenkaan kovin suuria, kuten voidaan nähdä Kuvaajasta 2.14.

Kuvaaja 2.14: Vastaajien mielipiteet vastuullisuusteemoista Finna-palveluissa sektoreittain

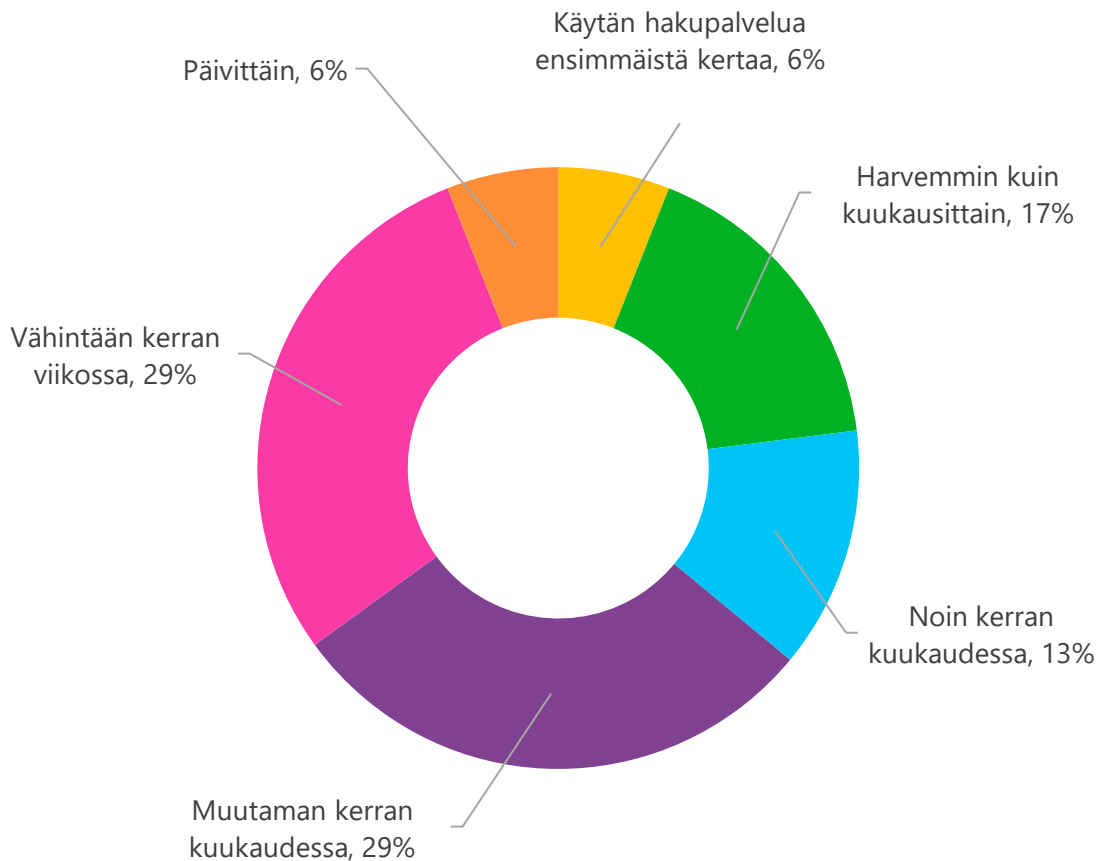
3. Finna.fi

Finna.fi on kaikille yhteinen hakupalvelu, joka kokoaa satojen kotimaisten toimijoiden aineistot samaan palveluun. Finna.fi:stä löytyvät kirjastojen, museoiden ja arkistojen aineistot, myös niiden Finnassa mukana olevien toimijoiden osalta, joilla ei ole omaa Finna-näkymäänsä.

3.1. Finna.fi:n käyttö

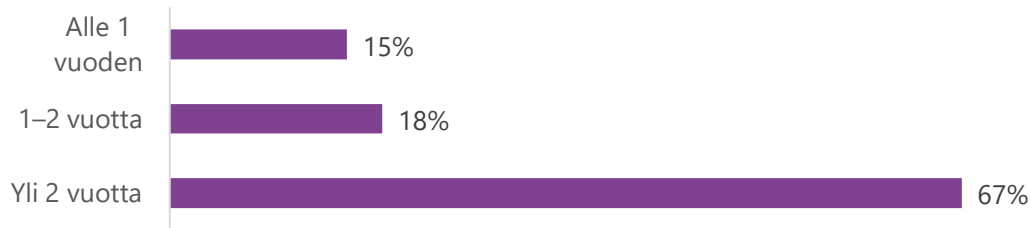
Finna.fi:n näkymästä kyselyyn vastattiin yhteensä 1907 kertaa. Vastausten määrä on pysynyt lähes samalla tasolla vuoden 2021 kyselyn kanssa, jolloin vastauksia oli yhteensä 2034.

Finna.fi:n vastaajat vierailivat sivustolla melko säännöllisesti. Päivittäin hakupalvelua käytti 6 % vastaajista. Vähintään kerran viikossa hakupalvelua käytti 29 % vastaajista ja muutaman kerran kuukaudessa 29 % vastaajista. Tarkemmin jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 3.1.

Kuvaaja 3.1: Kuinka usein vastaajat käyttävät Finna.fi hakupalvelua

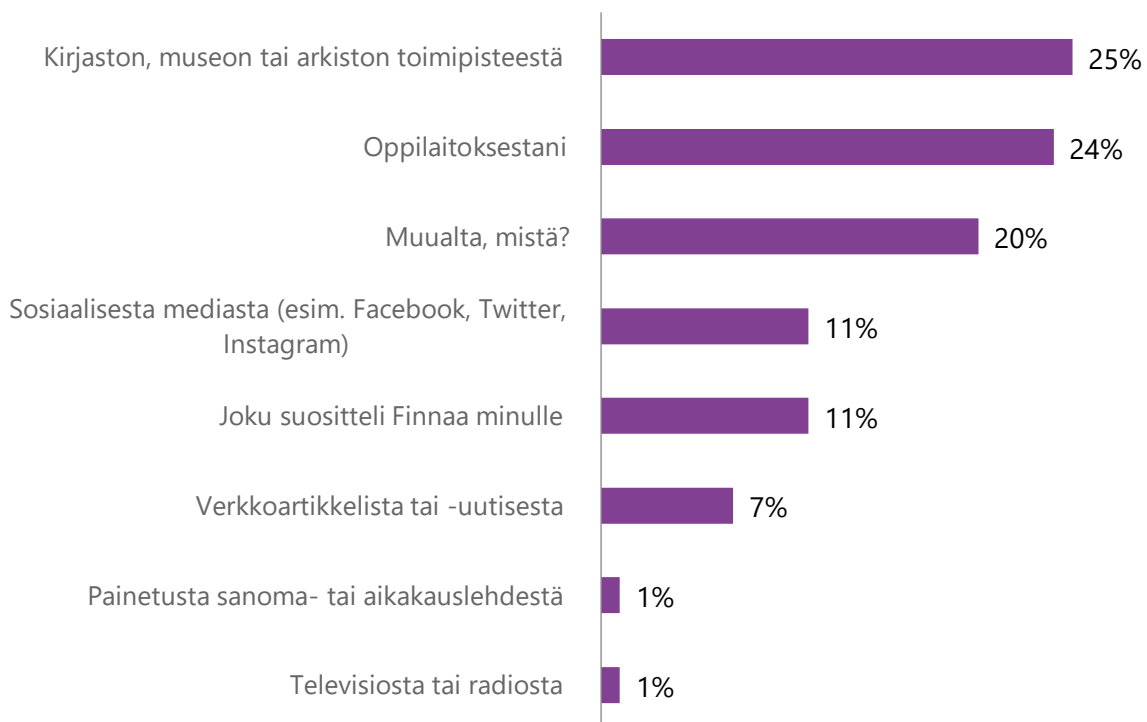
Vastaajista 67 % on käyttänyt Finna.fi:tä jo yli 2 vuotta. 18 % vastaajista on käyttänyt palvelua 1–2 vuotta ja 15 % vastaajista on uusia käyttäjiä, jotka ovat käyttäneet Finna.fi:tä alle vuoden (ks. Kuvaaja 3.2).

Kuvaaja 3.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (Finna.fi)

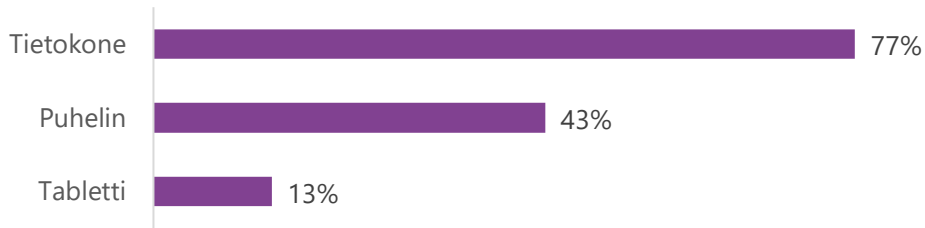
Niille vastaajille, jotka kertoivat käyttäneensä Finnaa alle yhden vuoden, näytettiin lisäkysymys: "Mistä kuulit tästä käyttämästäsi hakupalvelusta ensimmäisen kerran?". Finna.fi:n osalta kysymyksessä oli 290 vastausta. Vastaajista 25 % on kuullut Finnasta ensimmäisen kerran joko kirjaston, museon tai arkiston toimipisteestä. Vastaajista 24 % on kuullut Finnasta oppilaitoksensa kautta. Tarkemmin jakauma tarkasteltavissa Kuvaajasta 3.3.

Hyvin suuri osa vastaajista (20 %) vastasi kysymykseen tarkentavalla vastauksella. Vastaajat kertoivat löytäneensä Finna.fi:n tiedonhaun yhteydessä tai Googlen kautta. Lisäksi vastauksissa mainittiin, että vastaajat ovat löytäneet palvelun oman kirjastonsa kautta.

Kuvaaja 3.3: Mistä kuuli hakupalvelusta ensimmäisen kerran

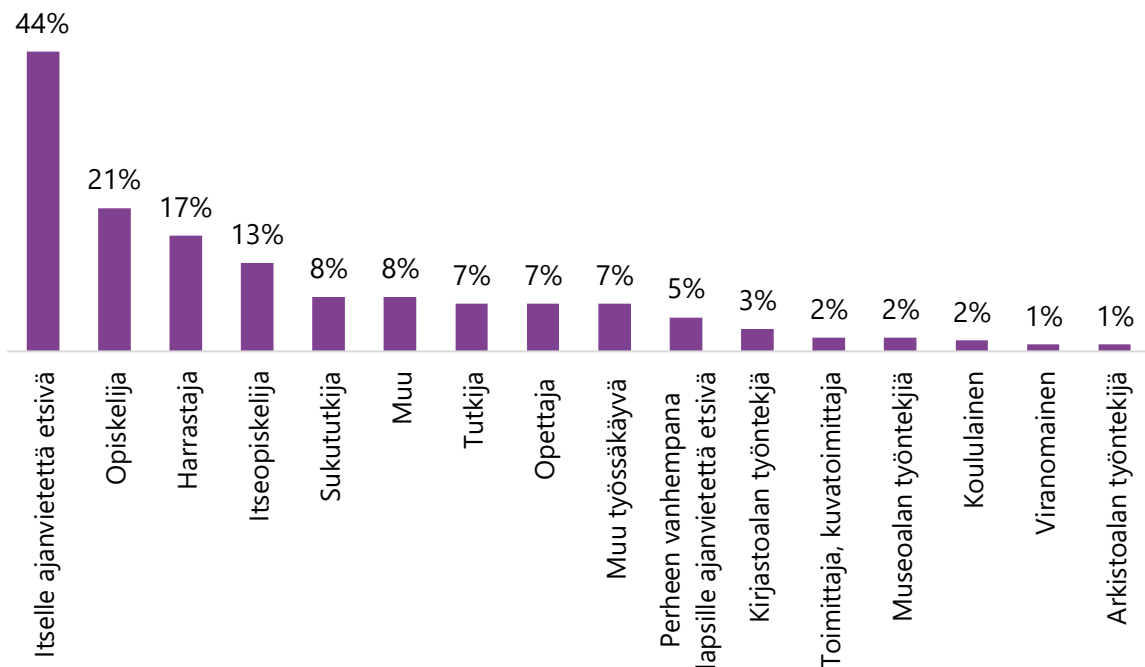
Käyttölaitteita tarkastellessa ilmeni, että Finna.fi:ssä vastaajat käyttävät hakupalvelua pääasiassa tietokoneella (77 %). Puhelinta käyttää 43 % vastaajista ja tablettia 13 % vastaajista. Jakaumaa esitelty Kuvaajassa 3.4. Käyttölaitteita koskevassa kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Kuvaaja 3.4: Käyttölaitteet Finna.fi:ssä

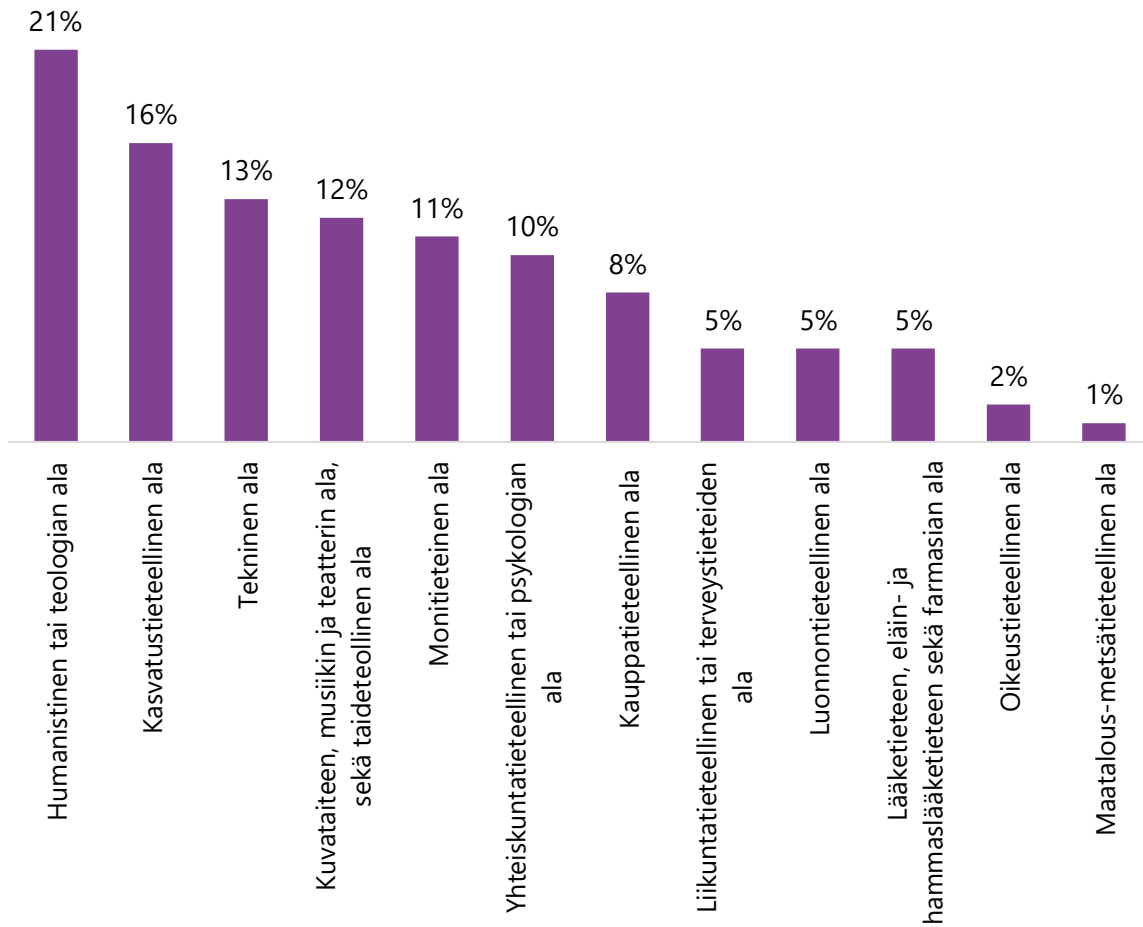
3.2. Vastaajaryhmät Finna.fi:ssä

Finna.fi:ssä yleisin vastaajaryhmä oli itselle ajanvietettä etsivät (44 %). Tämän lisäksi vastaajissa oli paljon opiskelijoita (21 %), harrastajia (17 %), sekä itseopiskelijoita (13 %). Kysymyksessä oli mahdollista valita vastauksista useampi vaihtoehto. (Ks. Kuvaaja 3.5)

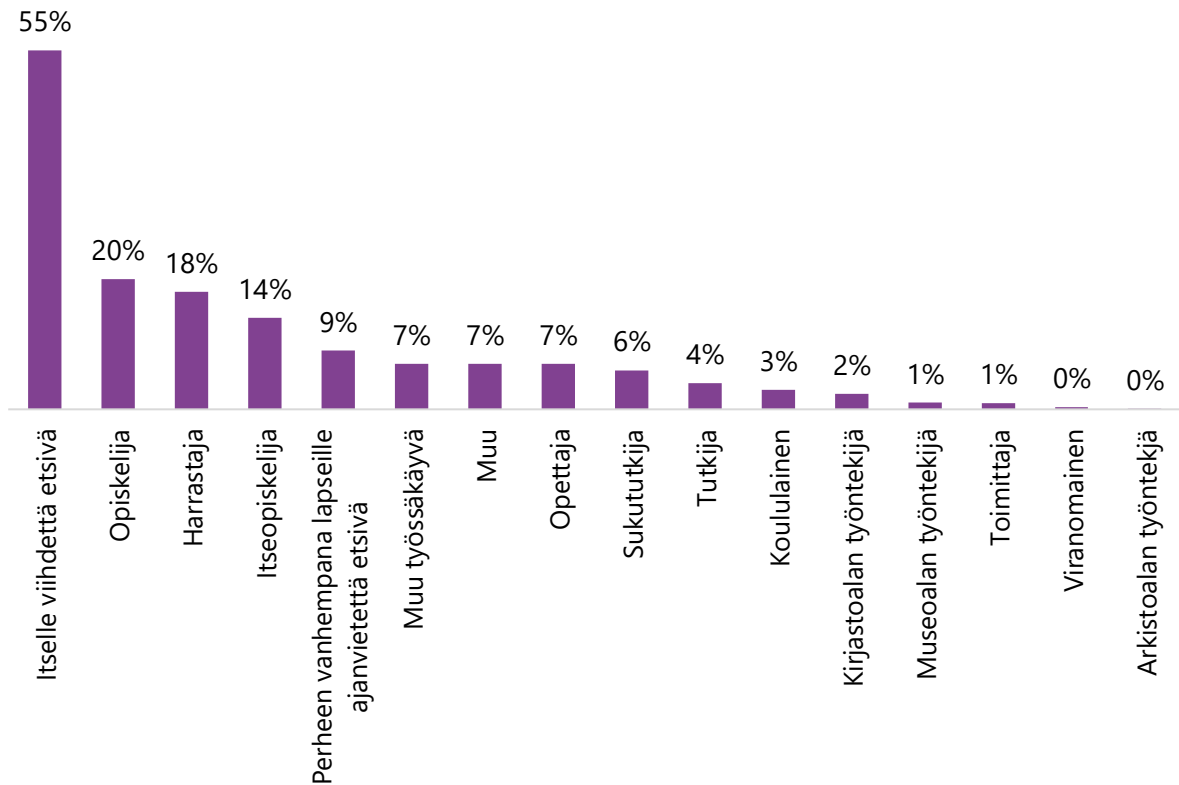
Kuvaaja 3.5: Käyttäjryhmät Finna.fi:ssä

Vastaajien oli mahdollista tarkentaa omaa taustaansa tieteenalan osalta. Finna.fi:tä käyttivät eniten humanistisen tai teologisen alan edustajat (21 %). 6 % identifioitui kasvatustieteelliselle alalle, 13 % toimi teknillistieteellisellä alalla, 12 % taidealoilla. Lisäksi vastaajista 11 % identifioitui monitieteiselle alalle ja 10 % yhteiskuntatieteen tai psykologian alalle. Tarkemmin jakauma on esitetty Kuvaajassa 3.6.

Kuvaaja 3.6: Vastajat tieteenaloittain

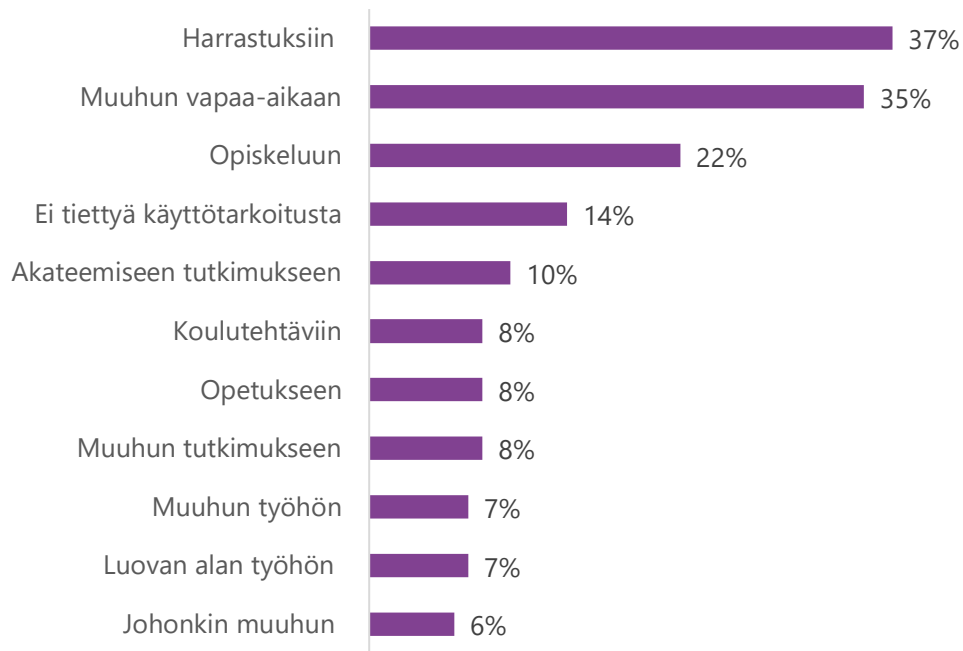
Tarkasteltaessa lähemmin mobiilikäyttäjiä Finna.fi:ssä, itselle ajanvietettä etsivät ovat edelleen suurin käyttäjäryhmä. Opiskelijoita on mobiilikäyttäjissä hieman enemmän kuin harrastajia. Harrastajia oli sen sijaan enemmän, kun tarkasteltiin kaikkia käyttäjiä Finna.fi:ssä. (Ks. Kuvaaja 3.7.).

Kuvaaja 3.7: Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät Finna.fi:ssä

3.3. Finna.fi:n käyttötarkoitukset

Vastaajien keskuudessa yleisimmät käyttötarkoitukset Finna.fi:ssä olivat harrastukset (37 %) ja muu vapaa-aika (35 %). Finna.fi:tä käytetään kohtuullisen paljon opiskeluun (22 %). Muiden käyttötarkoitusten välille vastaukset jakoutuivat melko tasaisesti, ks. Kuvaaja 3.8.

Kuvaaja 3.8: Finna.fi:n käyttötarkoitukset

Tarkasteltaessa Finna.fi:tä mobiililaitteilla käyttävien vastauksia, muu vapaa-aika (44 %) ja harrastukset nousivat esiin yleisimpänä käyttötarkoituksena. (Ks. Kuvaaja 3.9)

Kuvaaja 3.9: Mobiilikäyttäjien käyttötarkoitukset

Finna.fi:n osalta kyselyyn vastanneiden suurimpana ryhmänä ovat itselle ajanvietettä etsivät (n=837). Itselle ajanvietettä etsivien yleisimpänä käyttötarkoituksena on muu vapaa-aika ja harrastukset. Opiskelijoita oli Finnan näkyvässä vastanneiden joukossa yhteensä 406 henkilöä. Opiskelijoiden yleisimpänä käyttötarkoituksena on opiskelu, koulutehtävät ja akateeminen tutkimus. Itseopiskelijoita oli yhteensä 253 henkilöä. Itseopiskelijoiden vastauksissa korostui käyttötarkoituksina harrastukset, opiskelu ja muu vapaa-aika.

Vastaajista 327 henkilöä oli harrastajia. Heillä käyttötarkoituksina korostui harrastukset ja vapaa-aika. Vastaajista 140 henkilöä identifioitui tutkijoiksi. Tutkijoiden osalta yleisimmät käyttötarkoitukset ovat akateeminen tutkimus, muu tutkimus, opetus ja vapaa-aika. Lisää käyttäjäryhmäkohtaisia tarkasteltavissa Taulukossa 3.1.

Akateemiseen tutkimukseen	0 %	29 %	8 %	24 %	49 %	5 %	4 %	8 %	6 %	6 %	3 %	3 %	14 %	20 %	26 %	2 %
Muuhun tutkimukseen	0 %	7 %	8 %	7 %	29 %	33 %	12 %	18 %	6 %	6 %	3 %	3 %	5 %	20 %	28 %	9 %
Opetukseen	7 %	6 %	9 %	76 %	26 %	5 %	6 %	3 %	0 %	15 %	10 %	5 %	13 %	0 %	18 %	5 %
Koulutehtäviin	36 %	31 %	9 %	9 %	4 %	1 %	2 %	0 %	6 %	4 %	4 %	4 %	6 %	0 %	3 %	1 %
Opiskeluun	61 %	73 %	47 %	20 %	16 %	7 %	10 %	5 %	6 %	22 %	30 %	13 %	21 %	0 %	13 %	6 %
Luovan alan työhön	3 %	6 %	14 %	15 %	13 %	10 %	14 %	50 %	17 %	20 %	7 %	5 %	2 %	0 %	10 %	22 %
Muuhun työhön	0 %	3 %	9 %	4 %	10 %	3 %	4 %	35 %	61 %	26 %	8 %	4 %	40 %	60 %	59 %	8 %
Harrastuksiin	36 %	16 %	55 %	20 %	29 %	59 %	78 %	20 %	22 %	34 %	43 %	45 %	35 %	27 %	26 %	34 %
Muuhun vapaa-aikaan	68 %	20 %	38 %	28 %	13 %	20 %	29 %	13 %	22 %	41 %	66 %	59 %	35 %	20 %	26 %	32 %
Johonkin muuhun	3 %	1 %	9 %	3 %	6 %	15 %	10 %	5 %	11 %	6 %	3 %	5 %	6 %	13 %	5 %	24 %
En etsi yleensä tiettyyn käyttötarkoitukseen	10 %	2 %	9 %	5 %	3 %	5 %	10 %	0 %	0 %	14 %	13 %	21 %	19 %	7 %	5 %	20 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 31	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=406	Itseopiskelija, n=253	Opettaja, n=131	Tutkija, n=140	Sukututkija, n=153	Harrastaja, n=327	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=40	Viranomainen, n=18	Muu työssäkäyvä, n=126	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=98	Itselle ajanvietettä etsivä, n=837	Kirjastoalan työntekijä, n=63	Arkistoalan työntekijä, n=15	Museoalan työntekijä, n=39	Muu, n=149

Taulukko 3.1: Käyttäjäryhmäkohtaiset käyttötarkoitukset (Finna.fi)

3.4. Kiinnostavimmat aineistotyypit

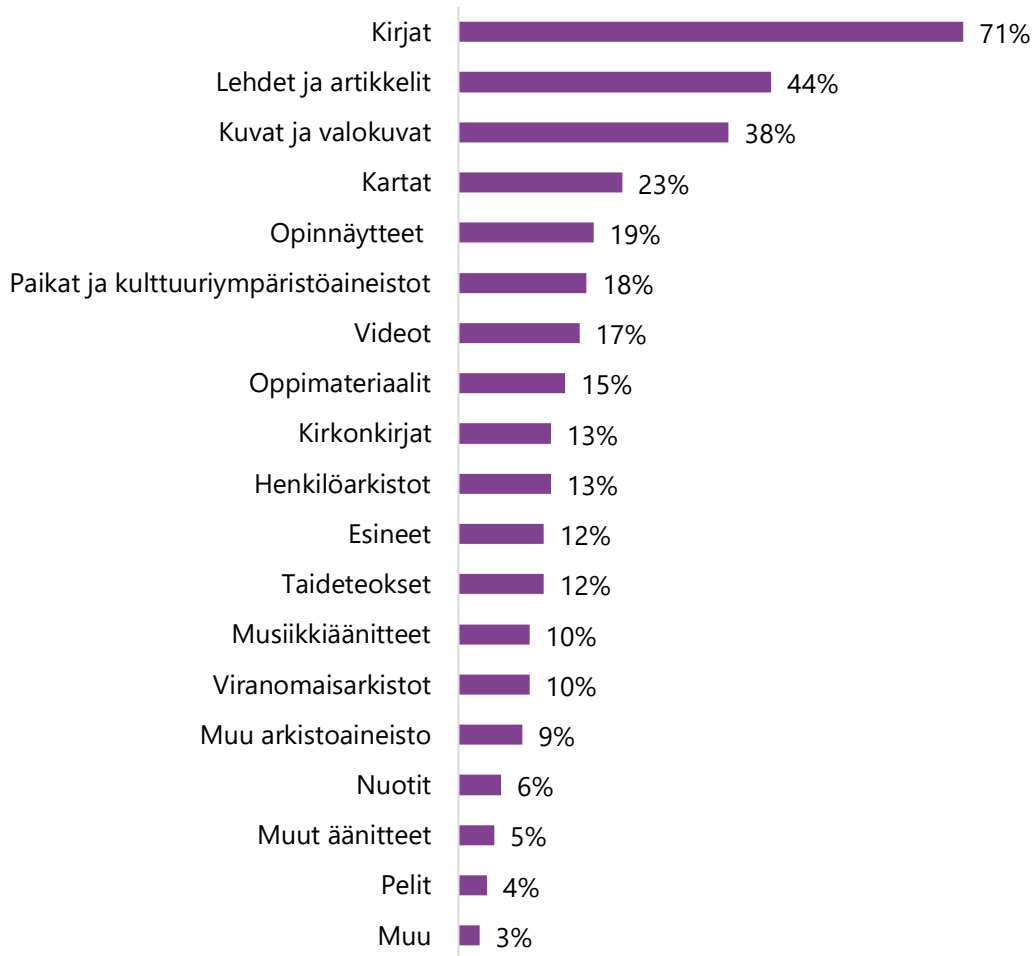
Finna.fi:ssä vastaajat etsivät eniten kirjastojen lainattavia aineistoja (65 % vastaajista). Vastaajista 46 % kertoi etsivänsä vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja, joita ovat esimerkiksi digitaaliset kuvat, paikat, taideteokset, kartat, videot, äänitteet ja asiakirjat. Noin viidesosa (21 %) vastaajista etsii kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja. Avovastauksissa vastaajat erittelivät etsivänsä kirjastojen verkossa käytettävistä aineistoista artikkeleita, lehtiä, opinnäytetöitä, äänikirjoja ja e-kirjoja,

tutkimusmateriaaleja ja ammatillista aineistoa. Kulttuuriperintöaineistoja, jotka eivät ole saatavilla verkossa, sekä tilattavissa olevia kulttuuriperintöaineistoja etsitään vähemmän. Tarkemmin Kuvaajassa 3.10.

Kuvaaja 3.10: Millaiset aineistot kiinnostavat Finna.fi:n vastaajia

Finna.fi:ssä kiinnostavammaksi aineistotyyppiä vastaajien keskuudessa nousivat kirjat (71 %) sekä lehdet ja artikkelit (44 %). Lisäksi kuvat ja valokuvat nousivat vahvasti esille (38 %). Tulokset olivat hyvin samassa linjassa vuoden 2021 tulosten kanssa. Tällöin Finna.fi:ssä kirjoista olivat kiinnostuneet 76 %, lehdistä ja artikkeleista 52 % ja kuvista ja valokuvista 40 % vastaajista. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Tarkemmin vuoden 2023 jakaumaa kiinnostavista aineistotyypeistä voi tarkastella Kuvaajasta 3.11.

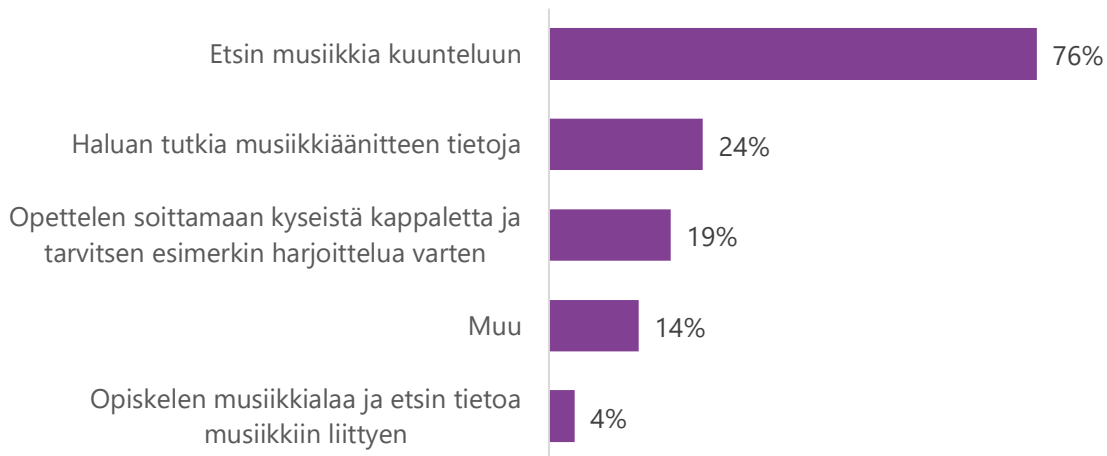
Kuvaaja 3.11: Kiinnostavimmat aineistotyytit Finna.fi:ssä

Lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 44 % (n=827) Finna.fi:n vastaajista. Eniten vastaajia kiinnostivat kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit (60 % vastaajista). 44 % vastaajista kertoi etsivänsä avoimia tieteellisiä julkaisuja. 36 %:lla vastaajista oli käytössä korkeakoulun Haka-tunnus, joka mahdollistaa pääsyn yliopiston ostamien lisensoitujen tieteellisten julkaisujen äärelle. Vastaajista 9 % tarkensi, millaista lehti- ja artikkeliaineistoa he etsivät. Tarkentavissa avovastauksissa oli lueteltuna mm. historialliset aineistot, digitoidut aineistot, sanomalehtiaineistot ja sukututkimus. (Ks. Kuvaaja 3.12)

Kuvaaja 3.12: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat Finna.fi:ssä

Musiikkiäänitteistä oli kiinnostuneita 10 % (n=191) Finna.fi:n vastaajista. Valtaosa (76 %) heistä etsi musiikkia kuunteluun. Vastaajista 24 % oli kiinnostunut musiikkiäänitteiden tietojen tutkimisesta ja 19 % vastaajista etsi musiikkia esimerkiksi kappaleten soittamisen harjoittelua varten. Tarkentavien avovastausten joukosta nousi esiin musiikin etsiminen töihin, lauluharrastuksen tueksi, opetukseen ja lapsille. (Ks. Kuvaaja 3.13)

Kuvaaja 3.13: Millaiset musiikkiaineistot kiinnostavat Finna.fi:ssä

Kun tarkastellaan kiinnostavia aineistotyyppjä tarkemmin käyttäjärhmittäin, nähdään vielä tarkemmin, millaiset aineistotyyppit kiinnostavat minkäkin vastaajaryhmän vastaajia. Taulukko 3.2 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppihin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %. Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää kuitenkin huomioida, että eri käyttäjärhmissä vastaajamäärät vaihtelevat, toisin sanoen joissakin pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjärhmissä. Finna.fi:ssä pienimmät vastaajaryhmät olivat arkistotalan työntekijät (n=15) sekä viranomaiset (n=18). Käyttäjärhmiin vastaajamäärät ovat luettavissa taulukosta.

Taulukko 3.2 huomataan, että Finna.fi:ssä kirjat koetaan kaikissa käyttäjäryhmissä kiinnostaviksi aineistotyypeiksi. Kirjat nousevat kaikissa muissa käyttäjäryhmissä vähintään 50 %:lla vastaajista kiinnostavaksi aineistotyyppiä Finna.fi:ssä, ainoastaan sukututkijoiden keskuudessa kiinnostavuus jää 46 %:iin ja viranomaisilla 39 %:iin.

Lehtien ja artikkelien rivi on hyvin sininen kautta linjan. Kiinnostus lehtiä ja artikkeleita kohtaan Finna.fi:ssä on melko tasaista käyttäjäryhmien välillä. Kiinnostuneimpia ovat opiskelijat (68 %), arkistoalan työntekijät (60 %) sekä tutkijat (57 %).

Kuvat ja valokuvat nousivat esille tarkasteltaessa kokonaislukuja. Taulukosta voidaan huomata, että toimittajien ja kuvatoimittajien joukossa (83 %) sekä museoalan työntekijöiden joukossa (92 %) kuvat ja valokuvat nousivat erityisen kiinnostaviksi. Vastapainona nämä aineistotyytit eivät kuitenkaan nouse kovin kiinnostaviksi opiskelijoiden joukossa (22 %), eivätkä varsinkaan perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivien joukossa (3 %). Muiden käyttäjäryhmien välillä kiinnostus oli 29 % ja 67 % välillä.

Muita mielenkiintoisia havaintoja, joita nähdään tarkasteltaessa kiinnostavia aineistotyyppisiä vastaajaryhmittäin, ovat että sukututkijoiden keskuudessa kartat (65 %), kirkon kirjat (67 %) sekä henkilöarkistot (56 %) nousevat vahvasti esille. Museoalan työntekijöiden kohdalla esineet (67 %) kiinnostavat monia vastaajia Finna.fi:ssä.

Muu	0 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	7 %	3 %	6 %	2 %	1 %	2 %	0 %	0 %	0 %	8 %
Oppimateriaalit	36 %	33 %	29 %	31 %	13 %	3 %	9 %	3 %	0 %	21 %	30 %	13 %	19 %	7 %	0 %	9 %
Muu arkistoaineisto	7 %	8 %	10 %	8 %	25 %	21 %	12 %	20 %	0 %	11 %	1 %	6 %	16 %	47 %	33 %	12 %
Henkilöarkistot	7 %	8 %	15 %	8 %	28 %	56 %	15 %	23 %	0 %	6 %	1 %	9 %	22 %	40 %	26 %	17 %
Kirkon-kirjat	7 %	6 %	15 %	9 %	19 %	67 %	19 %	20 %	6 %	9 %	1 %	9 %	21 %	20 %	26 %	13 %
Viranomais-arkistot	13 %	10 %	12 %	9 %	26 %	37 %	10 %	15 %	17 %	9 %	1 %	6 %	18 %	27 %	21 %	9 %
Paikat / kulttuuriympäristöaineistot	23 %	10 %	25 %	19 %	25 %	45 %	28 %	25 %	33 %	21 %	1 %	16 %	25 %	20 %	39 %	31 %
Esineet	13 %	12 %	20 %	11 %	22 %	20 %	22 %	15 %	11 %	11 %	4 %	11 %	24 %	27 %	67 %	16 %
Taideteokset	19 %	11 %	19 %	14 %	16 %	12 %	15 %	13 %	17 %	17 %	2 %	11 %	27 %	13 %	44 %	17 %
Kartat	19 %	13 %	32 %	19 %	35 %	65 %	34 %	35 %	22 %	24 %	2 %	20 %	21 %	33 %	46 %	31 %
Kuvat / valokuvat	29 %	22 %	44 %	33 %	65 %	77 %	61 %	83 %	50 %	38 %	3 %	34 %	54 %	67 %	92 %	49 %
Opinnäytteet	13 %	46 %	23 %	31 %	31 %	12 %	12 %	25 %	11 %	24 %	12 %	10 %	40 %	20 %	31 %	15 %
Nuotit	19 %	4 %	8 %	14 %	2 %	2 %	10 %	5 %	11 %	9 %	13 %	6 %	18 %	13 %	3 %	5 %
Pelit	29 %	4 %	5 %	6 %	2 %	1 %	4 %	3 %	0 %	4 %	19 %	5 %	8 %	7 %	8 %	3 %
Muut äänitteet	7 %	3 %	8 %	10 %	6 %	10 %	6 %	5 %	6 %	8 %	3 %	6 %	13 %	7 %	8 %	7 %
Musiikkiäänitteet	10 %	6 %	14 %	14 %	7 %	9 %	12 %	8 %	11 %	14 %	12 %	11 %	19 %	7 %	5 %	16 %
Videot	26 %	11 %	19 %	21 %	15 %	16 %	20 %	25 %	33 %	19 %	19 %	21 %	19 %	20 %	13 %	21 %
Lehdet ja artikkelit	32 %	68 %	56 %	52 %	57 %	55 %	41 %	48 %	56 %	51 %	39 %	37 %	54 %	60 %	44 %	33 %
Kirjat	90 %	85 %	75 %	83 %	64 %	46 %	61 %	50 %	39 %	80 %	95 %	75 %	94 %	60 %	54 %	62 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n=31	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=406	Itseopiskelija, n=253	Opettaja, n=131	Tutkija, n=140	Sukututkija, n=153	Harrastaja, n=327	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=40	Viranomainen, n=18	Muu työssäkäyvä, n=126	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=98	Itselle ajanvietettä etsivä, n=837	Kirjastoalan työntekijä, n=63	Arkistoalan työntekijä, n=15	Museoalan työntekijä, n=39	Muu, n=149

Taulukko 3.2: Kiinnostavimmat aineistotyytit Finna.fi:ssä käyttäjäryhmittäin

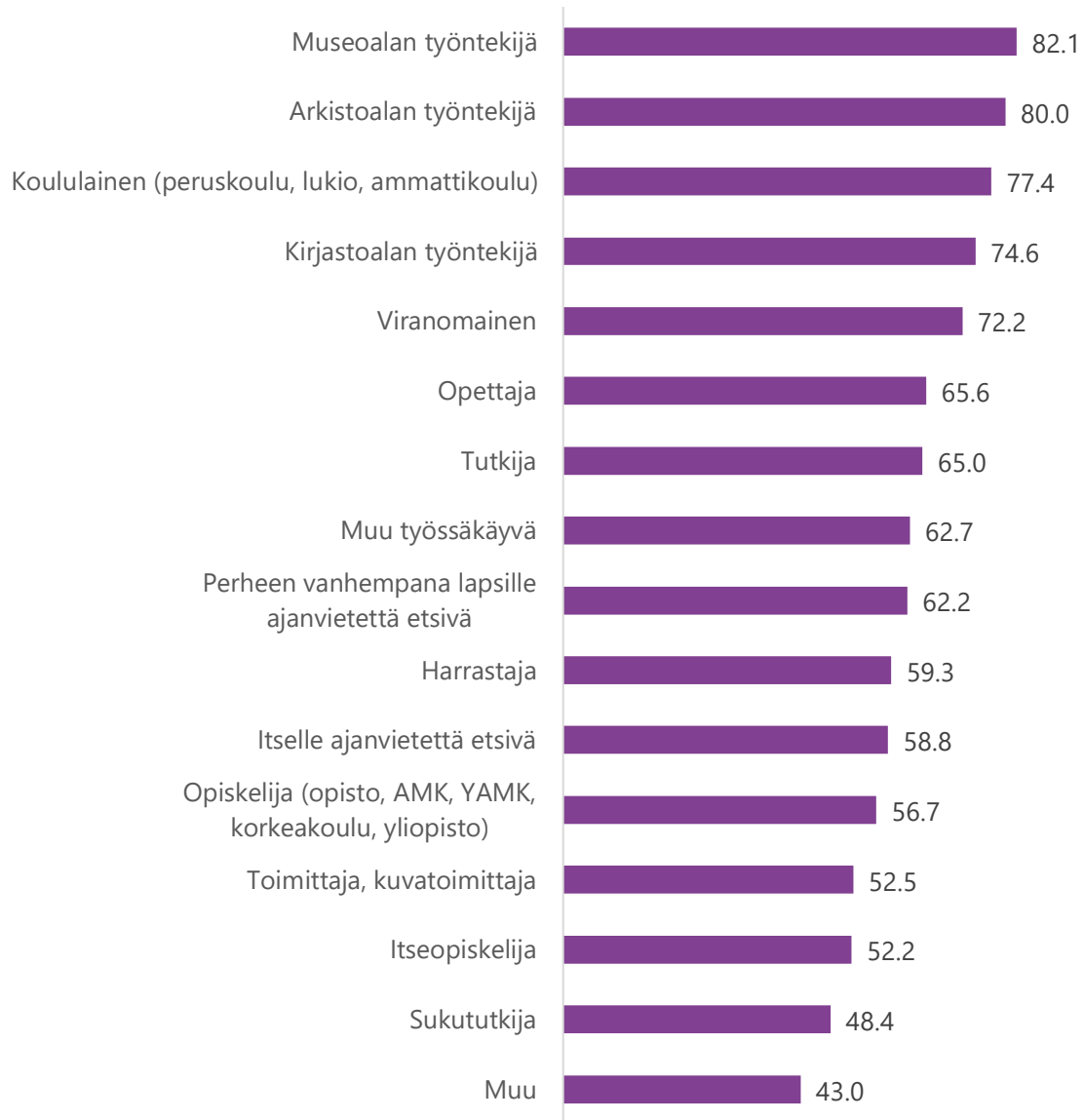
3.5. Tyytyväisyys Finna.fi:hin

Vastaajat olivat tyytyväisiä Finna.fi:hin. Yleisarvosanaksi palvelu sai 8,2. Tyytyväisyys on pysynyt tasaisena; vuosina 2021 ja 2019 yleisarvosana oli sama 8,2.

Kysyttäessä suosittelisivatko vastaajat Finna.fi:tä oli NPS 56 ja keskiarvo 8,7. Nämä ovat todella hyviä lukemia, ja edelliseen kyselyyn verrattuna pysyneet lähes samana (2021: NPS 55 ja keskiarvo 8,7). Nousu arvoissa oli tapahtunut vuosien 2019 ja 2021 välillä, sillä vuonna 2019 luvut olivat NPS 48 ja keskiarvo 8,4.

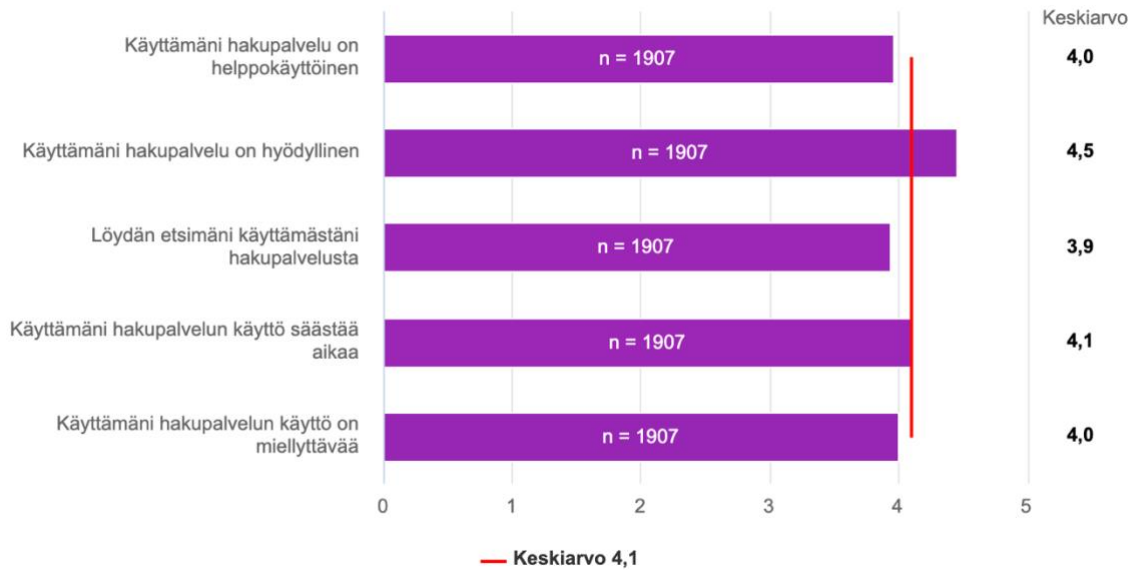
Vastaajista 51 %, n=964, kertoi käyttävänsä hakupalveluita mobiililaitteella. Heidän keskuudessaan NPS oli 57 keskiarvolla 8,7. Luvut olivat pysyneet lähes samana vuoden 2021 lukuihin nähden, jolloin NPS oli 56 keskiarvolla 8,7. Yleisarvosanaksi hakupalvelu sai keskiarvolta 8,3. Vuonna 2021 yleisarvosana mobiilikäyttäjien kesken oli 8,2. Tietokoneella käyttäviä vastaajia oli 77 %, n=1476. Vastaavat arvot heidät keskuudessaan olivat NPS 56, keskiarvolla 8,6. Vuonna 2021 NPS oli 55 ja keskiarvo 8,7 tietokonekäyttäjien kesken. Hakupalvelun yleisarvosanan keskiarvo oli 8,2, vuonna 2021 samoin 8,2.

Kuvaaja 3.14 erittelee tyytyväisyyttä Finna.fi:hin vastaajaryhmittäin. Museoalan työntekijät (NPS 82,1) sekä arkistoalan työntekijät (NPS 80,0) ovat tyytyväisimpiä Finna.fi:hin. Seuraavaksi tyytyväisimpiä koululaiset (NPS 77,4), kirjastoalan työntekijät (NPS 74,6) ja viranomaiset (NPS 72,2). On hyvä muistaa näitä lukuja tarkasteltaessa kuitenkin vastaajien vaihteleva määrä käyttäjäryhmien välillä.

Kuvaaja 3.14: NPS Finna.fi:stä vastaajaryhmittäin

Finna.fi:tä pidetään hyödyllisenä, ja sen käyttö säästää aikaa sekä on miellyttävää (ks. Kuvaaja 3.15).

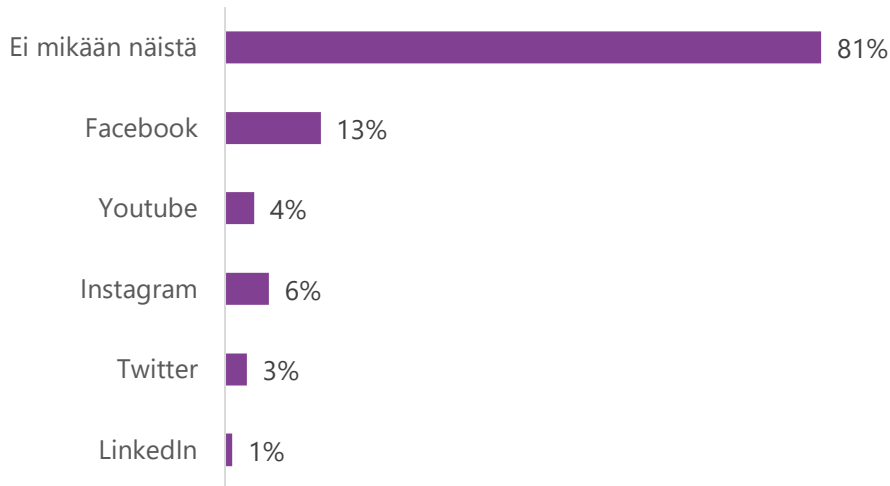
Kuvaaja 3.15: Kokemuksia Finna.fi:stä

Hyviin arvosanoihin vaikuttaa varmasti aineiston ja tiedon hyvä löydettävyys. 81 % vastaajista kertoi löytävänsä etsimänsä. Vastaajista 10 % ei yleensä etsi mitään tiettyä tietoa tai aineistoa. Vastaajista 9 % ei löydä yleensä etsimäänsä. Syitä, joiden takia vastaajat eivät löytäneet etsimäänsä, olivat sopivien hakusanojen valinta ja keksiminen, haluttua aineistoa ei ole saatavilla tai löydettävissä, ei ole pääsyä aineistoon, videoaineistoa ei yleensä ole katsottavissa, tai aineistoa ei ole vielä digitoitu. 49 % vastaajista kertoi löytävänsä yleensä Finna.fi:stä etsimänsä lisäksi jotakin muuta kiinnostavaa.

Vuonna 2021 vastaavat luvut aineiston löydettävyydestä olivat samassa linjassa: 82 % vastaajista kertoi löytävänsä etsimänsä, 11 % vastaajista ei etsinyt mitään tiettyä ja 7 % ei löytänyt etsimäänsä.

3.6. Finna.fi: sosiaalisen median ja palveluiden tunnettavuus

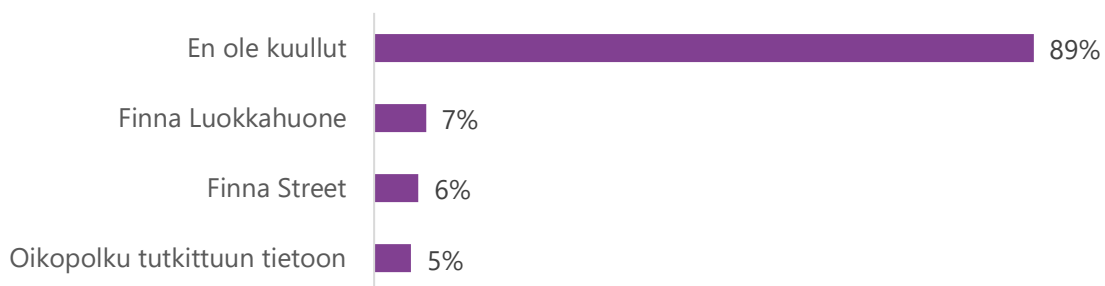
Kyselyssä selvitettiin Finna.fi:n näkymästä vastanneiden osalta Finnan sosiaalisen median kanavien tunnettavuutta. Finnan sosiaalisen median kanavat eivät ole kovin tuttuja kyselyn vastaajille. Finnan sosiaalisen median kanavista Facebook tunnettiin parhaiten. Sen tunsivat 13 % vastaajista. Instagramin tunsivat 6 %, Youtuben 4 %, Twitterin 3 % ja LinkedIn:n 1 % vastaajista. 81 %:lle vastaajista mikään Finnan somekanavista ei ollut tuttu. (Ks. Kuvaaja 3.16)

Kuvaaja 3.16: Finnan sosiaalisen median kanavien tunnettavuus

Kyselyssä selvitettiin Finna.fi:n muiden palveluiden tunnettavuutta. Finna.fi tarjoaa käyttäjilleen valikoituja sisältöjä: Oikopolku tutkittuun tietoon -palvelun, Finna Luokkahuone -palvelun sekä Finna Street -haun. *Oikopolku tutkittuun tietoon* kokoaa kotimaista tutkimustietoa, ajankohtaisia tutkimusjulkaisuja ja korkeakoulujen uusimpia opinnäytteitä, saman katon alle. *Finna Luokkahuoneesta* löytyy ammattilaisten kokoamia aineistopaketteja, avoimia oppimateriaaleja ja lukusuosituksia. Sisältöjä voi käyttää opetuksessa eri koulutusasteilla ja oman osaamisen kehittämisessä. *Finna Streetin* avulla käyttäjät voivat hakea sijaintinsa perusteella historiallisia kuvia alueesta.

Finna.fi:n näkymästä vastanneilta kysyttiin kuinka tuttuja Finnan tarjoamat eri palvelut heille ovat. Vastaajista 7 % oli kuullut Finna Luokkahuoneesta, 6 % Finna Street -palvelusta ja 5 % Oikopolusta tutkittuun tietoon. Kokonaisuudessaan Finnan vastaajista 89 % ei ollut kuullut aiemmin edellä mainituista palveluista. (Ks. Kuvaaja 3.17)

Kuvaaja 3.17: Finna.fi:n palveluiden tunnettavuus

4. Yleiset kirjastot

4.1. Yleisten kirjastojen näkymien vastaajamäärät

Yleisten kirjastojen näkymistä oli käyttäjäkyselyssä eniten vastauksia: 27329 vastaajaa. Eniten vastaajia oli Vaski-kirjastojen näkymästä (4256 vastausta). Yleisten kirjastojen Finna-näkymät ovat tyypillisesti alueellisia kirjastojen yhteenliittymiä, eli kirjastokimppoja. Kirjastokimpat voivat olla hyvin eri kokoisia ja esimerkiksi suurin kirjastokimppa Vaski-kirjastot sisältää koko varsinaissuomalaisen kirjastojen yhteenliittymän, joka jo alueena kattaa paljon kirjastoja ja kirjastopalveluiden käyttäjiä. Toisaalta pienemmät kirjastokimpat saattavat koostua vain muutaman, väkimmäältään vähäisten paikkakuntien kirjastoista. Vastausten jakaumaa eri näkymien välillä voi tarkastella Taulukosta 4.1.

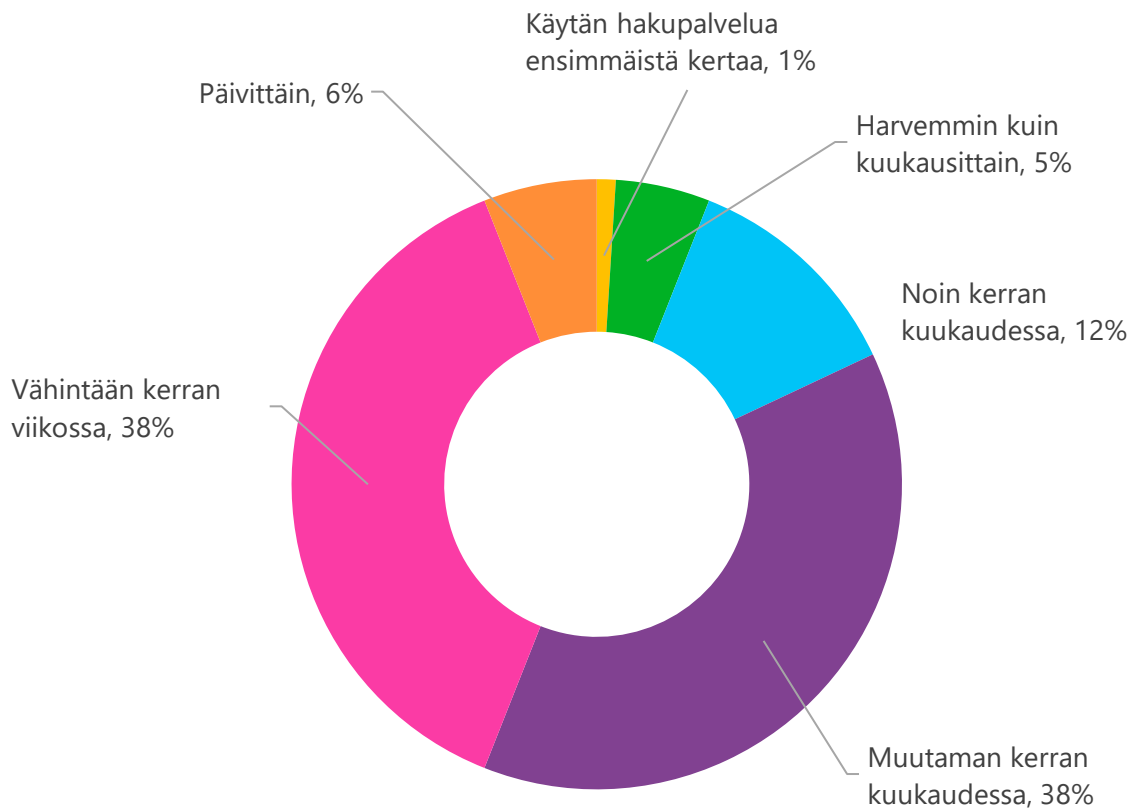
Näkymä	Vastaajamäärä
vaski.finna.fi	4256
piki.finna.fi	4061
outi.finna.fi	1893
keski.finna.fi	1692
lastu.finna.fi	1601
kyyti.finna.fi	1268
kirkes.finna.fi	1267
helle.finna.fi	980
eepos.finna.fi	974
vaara.finna.fi	959
kuopio.finna.fi	955
satakirjastot.finna.fi	922
ratamo.finna.fi	835
lukki.finna.fi	822
lapinkirjasto.finna.fi	763
lumme.finna.fi	735
vanamo.finna.fi	722
heili.finna.fi	687
vaasankirjasto.finna.fi	364
anders.finna.fi	314

joki.finna.fi	280
fredrika.finna.fi	228
kainet.finna.fi	216
louna.finna.fi	164
siilinjarvenkirjasto.finna.fi	154
blanka.finna.fi	111
somero.finna.fi	52
leppavirta.finna.fi	29
sotkamo.finna.fi	25

Taulukko 4.1: Yleisten kirjastojen näkymät ja vastaajamäärät

4.2. Kirjastonäkymien käyttö

Kirjastonäkymien vastaajat käyttävät hakupalvelua hyvin säännöllisesti. Vastaajista 6 % käyttää Finna-näkymäänsä päivittäin. Vastaajista 38 % käyttää sivustoa vähintään kerran viikossa. Käyttö muutaman kerran kuukaudessa on vastaavasti 38 % ja noin kerran kuukaudessa 12 %. Harvemmin, kuin kuukausittain hakupalvelua käyttää 5 % vastaajista ja ensimmäistä kertaa näkymää käyttäviä oli 1 % vastaajista. Jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 4.1.

Kuvaaja 4.1: Kuinka usein käyttää hakukonetta (yleiset kirjastot)

Yleisten kirjastojen näkymien vastaajista suurin osa (81 %) on käyttänyt hakupalvelua jo yli 2 vuotta. Vastaajista 12 % on käyttänyt hakupalvelua 1–2 vuotta ja 7 % on käyttänyt hakupalvelua alle vuoden. Ks. Kuvaaja 4.2.

Kuvaaja 4.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (yleiset kirjastot)

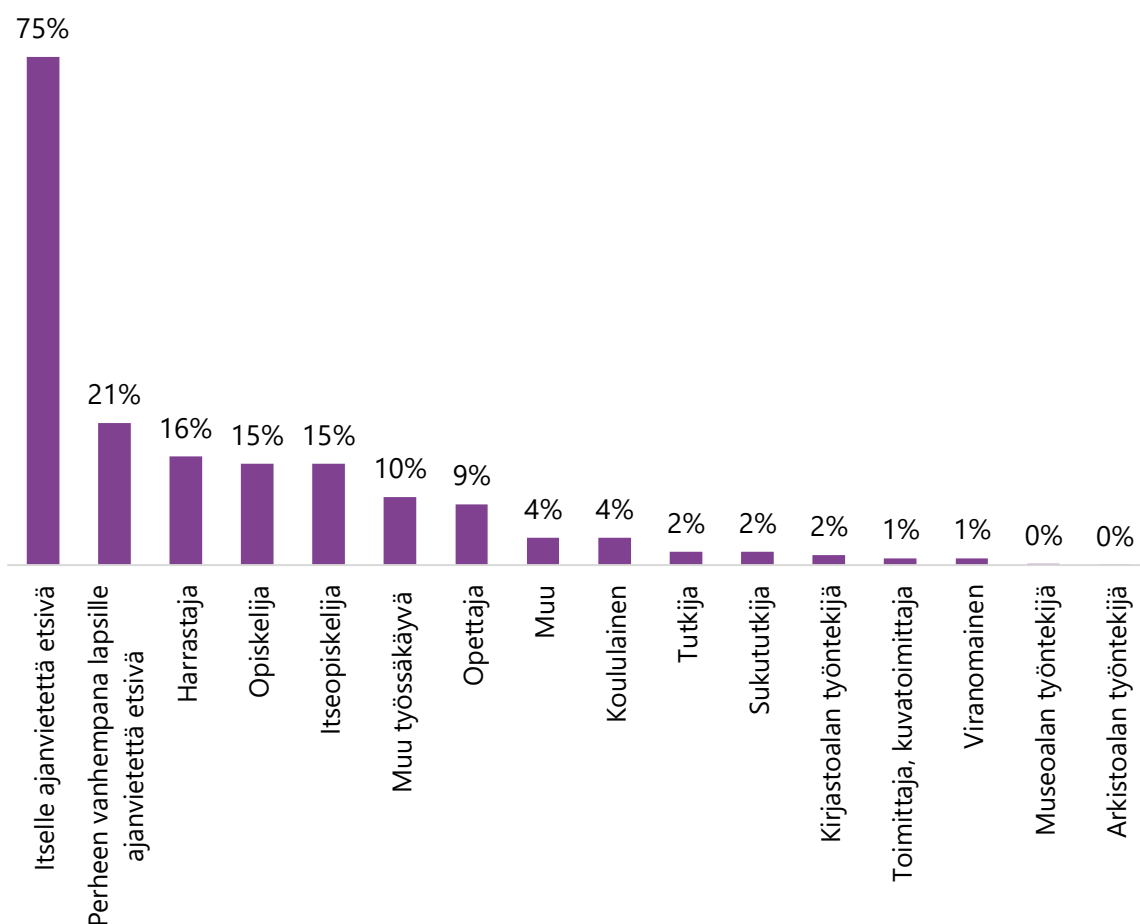
Yleisten kirjastojen näkymiä käytetään eniten puhelimilla ja tietokoneilla. Vastaajista enemmistö (72 %) käyttää hakupalvelua puhelimellaan. Tietokonetta käytti 59 % vastaajista ja tablettia käytti 15 % vastaajista. Vastaajat pystyivät valitsemaan useamman käyttölaitteen. Ks. Kuvaaja 4.3.

Kuvaaja 4.3: Käyttölaitteet (yleiset kirjastot)

4.3. Vastaajaryhmät kirjastonäkymissä

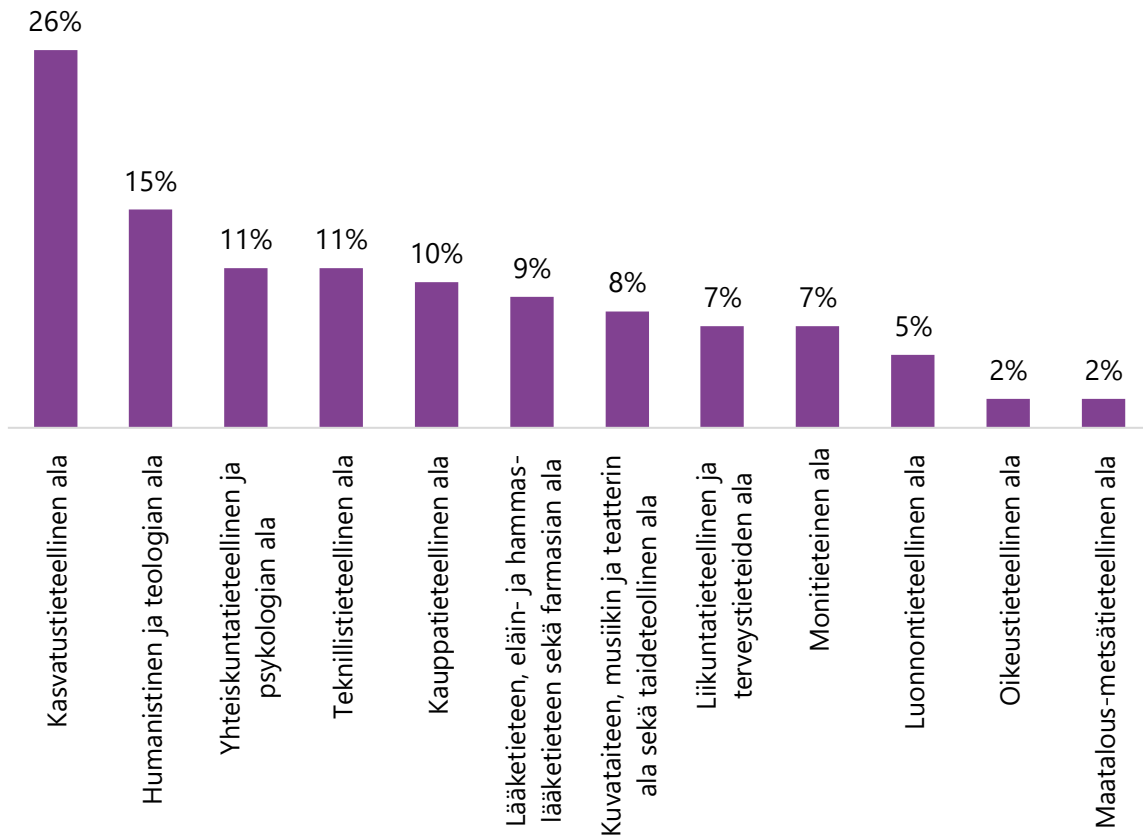
Yleisten kirjastojen näkymissä itselle ajanvietettä etsivät olivat selkeästi suurin vastaajaryhmä (75 %). Muita jakaumassa korostuvia käyttäjäryhmiä olivat perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivät (21 %), harrastajat (16 %), sekä opiskelijat (15 %) ja itseopiskelijat (15 %). Vastaajat pystyivät valitsemaan useamman käyttäjäryhmän. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 4.4.

Kuvaaja 4.4: Vastaajaryhmät yleisissä kirjastoissa

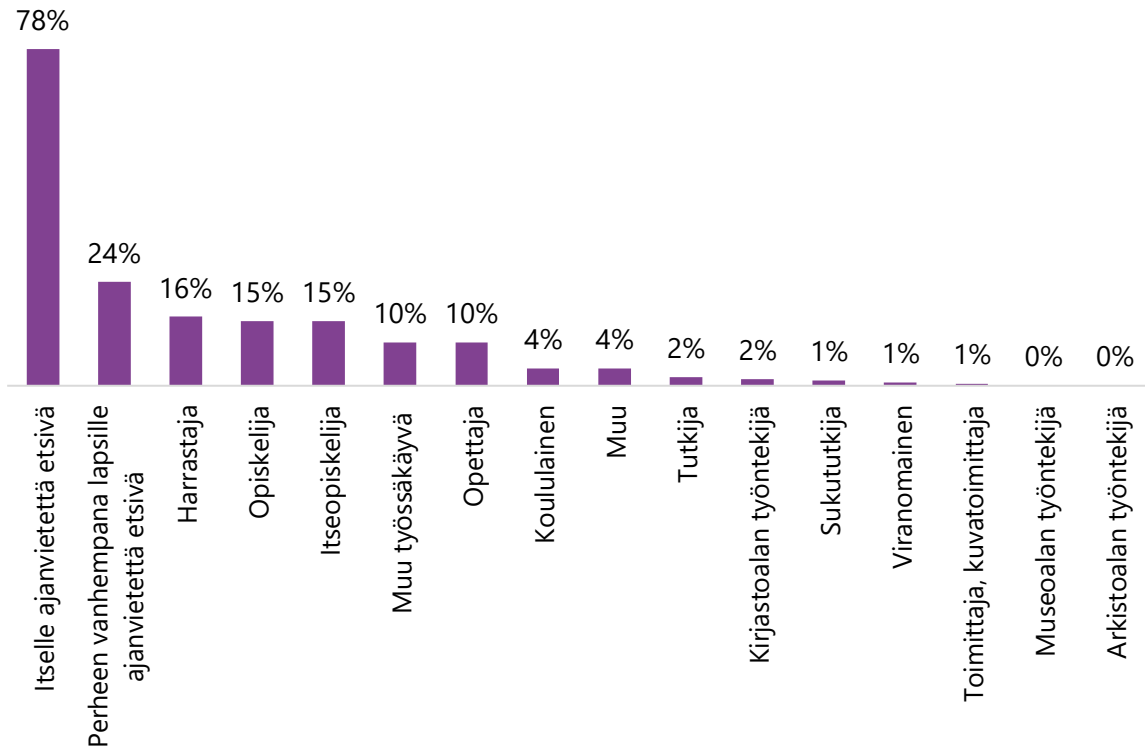
Puolet vastaajista (50 %, n=13995) tarkensi millä tieteenalalla he toimivat tai työskentelevät. 26 % vastaajista työskentelee kasvatustieteellisellä alalla. Humanististen tai teologian alan

edustajia oli yhteensä 15 % kaikista kirjastokäyttäjistä. Tarkemmin jakauma on esitetty Kuvaajassa 4.5.

Kuvaaja 4.5: Vastaaajien tieteenala yleisissä kirjastoissa

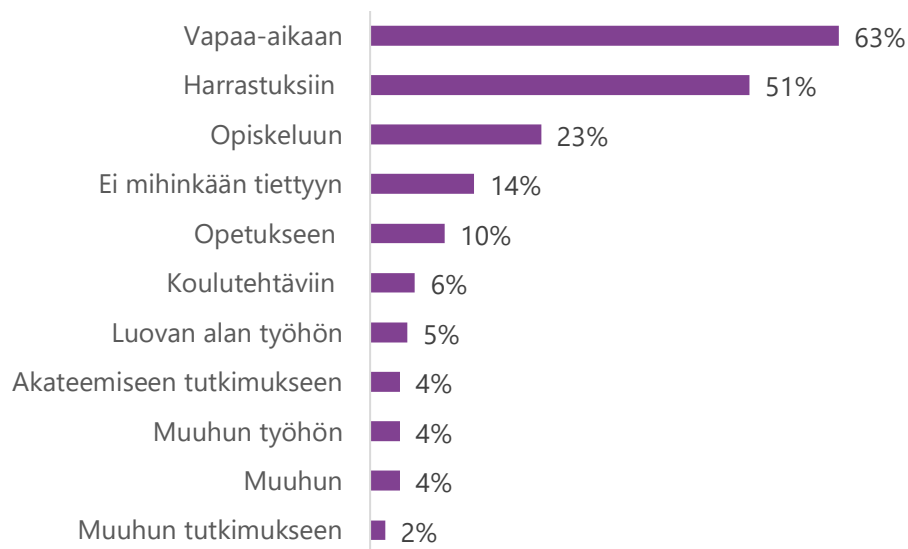
Mobiilissa käyttäjäryhmien jakauma oli hyvin samanlainen kuin kaikilla laitteilla. Itselle ajanvietettä etsivät olivat isoin (78 %), seuraavaksi eniten oli perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsiviä (24 %) ja opiskelijoita (15 %). Ks. Kuvaaja 4.6.

Kuvaaja 4.6: Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät yleisissä kirjastoissa

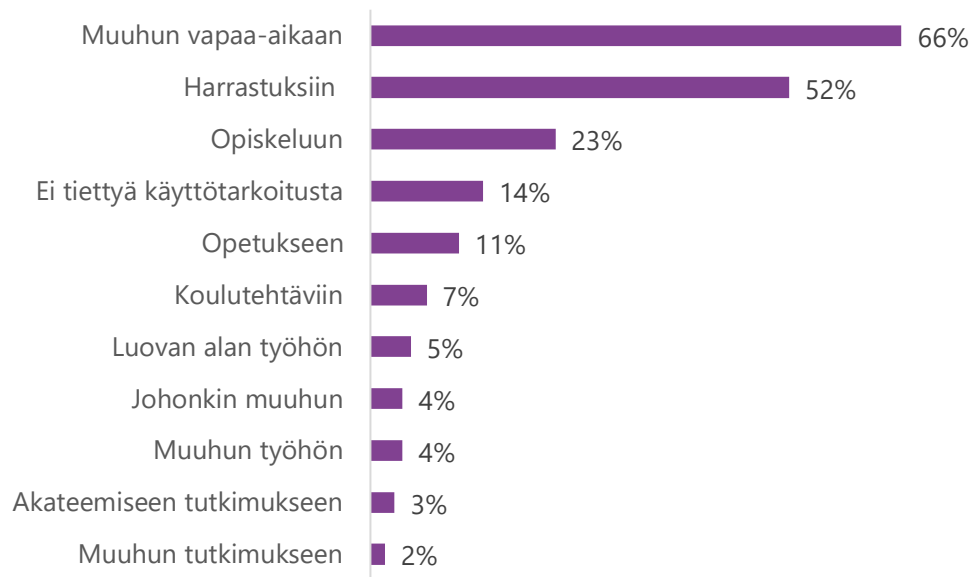
4.4. Käyttötarkoitukset

Vastaajilta kysyttiin mihin tarkoitukseen he yleensä etsivät tietoa tai aineistoja omassa Finna-näkymässään. Yleisin käyttötarkoitus yleisten kirjastojen näkymissä oli vapaa-aika (63 %). Näkymiä käytetään paljon harrastuksiin (51 %) ja opiskeluun (23 %). Ks. Kuvaaja 4.7.

Kuvaaja 4.7: Käyttötarkoitukset yleisissä kirjastoissa

Mobiilikäyttäjien osalta yleisimmät käyttötarkoitukset olivat yhteneväisiä suhteessa käyttötarkoituksiin kaikkien käyttölaitteiden osalta. Jakauma esitelty Kuvaajassa 4.8.

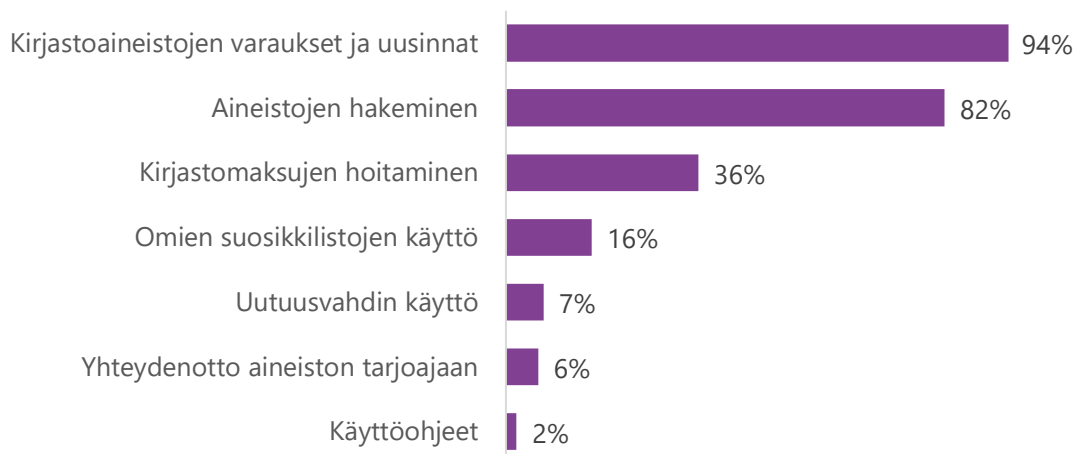
Kuvaaja 4.8: Mobiilikäyttäjien yleisimmät käyttötarkoitukset yleisissä kirjastoissa

Yleisissä kirjastoissa suurin käyttäjäryhmä oli itselle ajanvietettä etsivät (n=20628). Yleisimmät käyttötarkoitukset itselle ajanvietettä etsiville olivat muu vapaa-aika ja harrastukset. Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsiviä oli 5776 henkilöä. Sen lisäksi, että vanhemmat etsivät lapsille ajanvietettä, korostui heidän käyttötarkoituksenaan muu vapaa-aika ja harrastukset. Huomion arvoista yleisten kirjastojen käyttäjäryhmäkohtaisissa käyttötarkoituksissa on se, kuinka harrastukset ja muu vapaa-aika korostuivat kaikilla käyttäjäryhmillä (ks. Taulukko 4.2).

Akateemiseen tutkimukseen	1 %	18 %	5 %	8 %	45 %	2 %	4 %	5 %	9 %	3 %	4 %	3 %	4 %	18 %	18 %	2 %
Muuhun tutkimukseen	0 %	5 %	5 %	2 %	27 %	28 %	4 %	14 %	8 %	3 %	2 %	2 %	2 %	14 %	27 %	6 %
Opetukseen	6 %	13 %	13 %	82 %	24 %	7 %	10 %	12 %	11 %	12 %	15 %	10 %	8 %	5 %	16 %	7 %
Koulutehtäviin	40 %	23 %	10 %	10 %	5 %	3 %	5 %	1 %	4 %	5 %	8 %	5 %	4 %	5 %	10 %	2 %
Opiskeluun	50 %	80 %	56 %	30 %	31 %	17 %	25 %	30 %	40 %	27 %	24 %	21 %	20 %	23 %	39 %	12 %
Luovan alan työhön	4 %	7 %	12 %	9 %	19 %	9 %	12 %	52 %	7 %	12 %	5 %	5 %	7 %	14 %	16 %	14 %
Muuhun työhön	1 %	5 %	9 %	2 %	7 %	4 %	6 %	15 %	36 %	21 %	5 %	4 %	30 %	14 %	18 %	6 %
Harrastuksiin	52 %	46 %	64 %	49 %	54 %	74 %	85 %	54 %	56 %	54 %	52 %	52 %	54 %	64 %	52 %	47 %
Muuhun vapaa-aikaan	70 %	57 %	61 %	58 %	46 %	47 %	58 %	49 %	58 %	65 %	76 %	70 %	58 %	73 %	55 %	48 %
Johonkin muuhun	3 %	3 %	7 %	3 %	5 %	8 %	7 %	5 %	5 %	7 %	4 %	3 %	9 %	9 %	5 %	17 %
En etsi yleensä tiettyyn käyttötarkoitukseen	12 %	3 %	8 %	4 %	4 %	9 %	7 %	3 %	6 %	11 %	12 %	16 %	11 %	9 %	5 %	22 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n=1019	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=4197	Itseopiskelija, n=4198	Opettaja, n=2528	Tutkija, n=612	Sukututkija, n=491	Harrastaja, n=4456	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=154	Viranomainen, n=212	Muu työssäkävä, n=2706	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=5776	Itselle ajanvietettä etsivä, n=20628	Kirjastoalan työntekijä, n=419	Arkistoalan työntekijä, n=22	Museoalan työntekijä, n=67	Muu, n=1160

Taulukko 4.2: Käyttäjäryhmäkohtaiset käyttötarkoitukset yleisissä kirjastoissa

Käyttäjiltä hakupalvelun kirjastoihin liittyvistä ominaisuuksista kysyttäessä kysymykseen vastanneille tärkeimpinä hakupalvelun ominaisuuksina näyttäytyi kirjastoaineistojen varaukset ja uusinnat (94 %), aineiston hakeminen (82 %), sekä kirjastomaksujen hoitaminen (36 %). Tarkemmin Kuvaajassa 4.9.

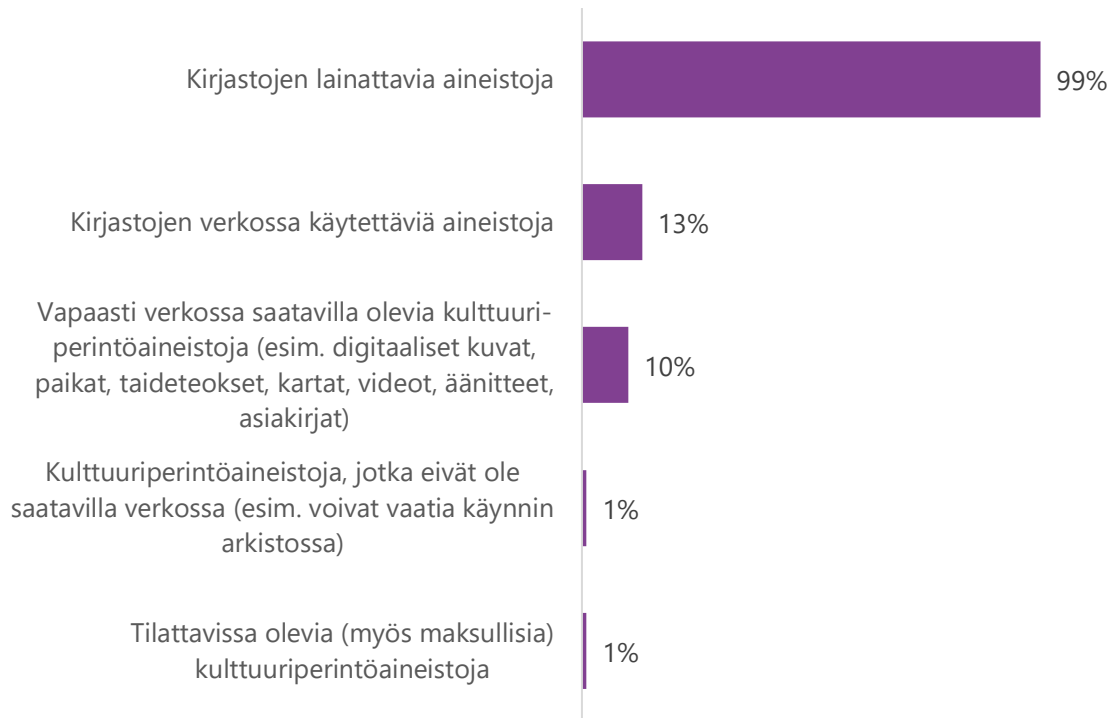

Kuvaaja 4.9: Tärkeitä ominaisuuksia yleisten kirjastojen näkökulmasta

Kyselyssä kysyttiin tarkentavasti mitä vastaajat haluavat tehdä löytämällään aineistolla. Vastauksissa esiintyi odotusten mukaisesti aineiston lainaaminen, lainojen uusiminen, sekä lukeminen. Lisäksi aineistoa käytettiin paljon opiskeluun, opetuskäyttöön sekä yleisesti tiedonhakuun liittyviin tarkoituksiin ja lähdeaineistona.

4.5. Kiinnostavimmat aineistotyypit yleisissä kirjastoissa

Yleisten kirjastojen näkökulmasta vastaajat etsivät eniten kirjastojen lainattavia aineistoja (99 % vastaajista). 13 % vastaajista etsi kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja. Avovastausten perusteella kirjaston verkossa käytettävistä aineistoista etsitään erityisesti e-kirjoja sekä äänikirjoja, lehtiä, sekä jonkin verran artikkeleita ja elokuvia. Näiden lisäksi 10 % vastaajista kertoi etsivänsä vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja. Vapaasti saatavat aineistot voivat olla digitaalisia kuvia, paikkoja, taideteoksia, karttoja, videoita, äänitteitä tai asiakirjoja. Tilattavissa olevat, (myös maksulliset) kulttuuriperintöaineistot, sekä digitoimattomat aineistot jäivät vähemmälle etsinnälle vastaajien keskuudessa. Tarkemmin Kuvaajassa 4.10.

Kuvaaja 4.10: Millaiset aineistot kiinnostavat yleisten kirjastojen vastaajia

Yleisten kirjastojen näkymissä kiinnostavammaksi aineistotyyppiksi vastaajien keskuudessa nousivat kirjat (98 %). Luku on suurempi, kuin vuoden 2021 kyselyssä, jolloin kirjoista olivat kiinnostuneet yleisten kirjastojen näkymissä 94 % vastaajista. Seuraavaksi kiinnostavammaksi aineistotyyppiksi nousivat lehdet ja artikkelit 34 %:lla. Vuonna 2021 lehdet ja artikkelit olivat korkealla jakaumassa, mutta silloin lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 52 % vastaajista, eli jakaumassa on nähtävissä laskua. Oppimateriaaleista ja videoista yleisten kirjastojen näkymissä olivat kiinnostuneet 15 % vastaajista. Vuonna 2021 oppimateriaaleihin kohdistuva kiinnostus oli 20 % ja videoihin 20 %. Vuonna 2021 opinnäytteisiin oli kiinnostusta 23 % vastaajista, tänä vuonna luku oli laskenut 8 %:iin. Tarkempaa jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 4.11.

Lukuihin ja niiden muutoksiin voi osaltaan vaikuttaa kysymyksenasettelun pienoinen muutos. Vuoden 2021 käyttäjäkyselyssä kysymys oli: “Millaiset aineistot kiinnostavat sinua?”. Vuoden 2023 kyselyssä kysymys oli muotoiltu seuraavasti: “Millaiset aineistot kiinnostavat sinua tällä sivustolla?”. Näin ollen edellisessä kyselyssä osa vastaajista on saattanut vastata yleisemmällä tasolla itseään kiinnostavista aineistoista, kun taas vuoden 2023 kyselyssä tarkennettiin kiinnostuksen kohdistuvan kyseiseen näkymään ja sen aineistoon.

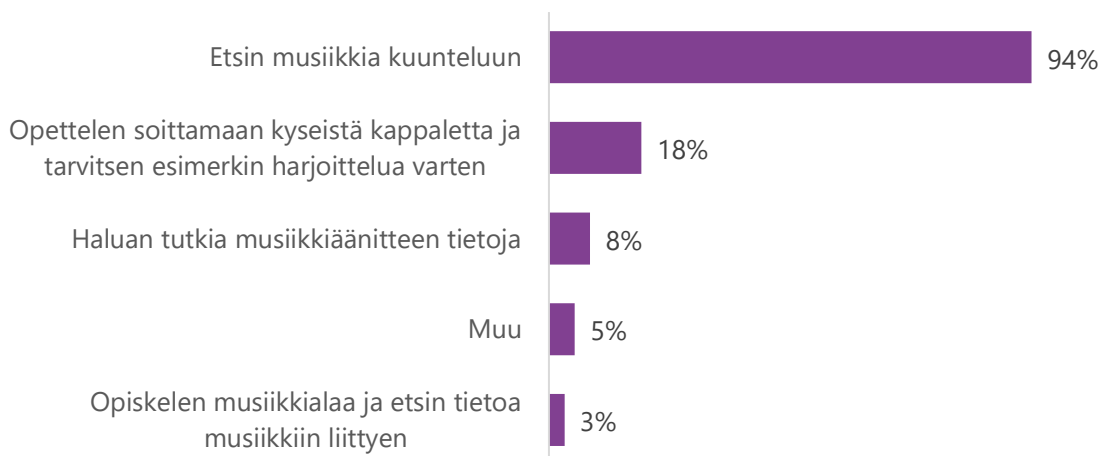
Kuvaaja 4.11: Kiinnostavimmat aineistotyytit yleisissä kirjastoissa

Lehdistä ja artikkeleista on kiinnostunut 34 % (n=9282) yleisten kirjastojen näkymien vastaajista. Eniten vastaajia kiinnostavat kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit (91 % vastaajista). 19 % vastaajista kertoi etsivänsä avoimia tieteellisiä julkaisuja. 17 %:lla vastaajista on käytössä korkeakoulun Haka-tunnus, ja vastaajat kirjautuvat sillä sisään etsiessään lisensoituja tieteellisiä julkaisuja. Heillä on näin käytössään yliopiston ostamat lehtien lisenssipaketit. Vastaajista 4 % etsi muunlaista lehti- ja artikkeliaineistoa. Tarkentavassa avovastauksessa esiin nousi harrastelehdet ja etenkin käsityöhön liittyvät lehdet. Muita selkeästi erottuvia vastauksia olivat sanomalehdet, aikakauslehdet, historialliset sanomalehdet ja historialliset lehdet. Ks. Kuvaaja 4.12.

Kuvaaja 4.12: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat yleisissä kirjastoissa

Musiikkiäänitteistä oli kiinnostuneita 13 % (n= 3546) yleisten kirjastojen näkymien vastaajista. Valtaosa (94 %) heistä etsi musiikkia kuunteluun. 18 % vastaajista kertoi opettelevansa soittamaan etsimäänsä kappaletta, ja tarvitsee tätä varten esimerkin harjoittelua varten. 8 % vastaajista halusi tutkia musiikkiäänitteiden tietoja, ja 3 % opiskeli musiikkialaa ja etsi tietoa musiikkiin liittyen. 5 % vastaajista kertoi etsivänsä musiikkiäänitteitä muihin tarkoituksiin. Avovastausten joukosta nousi esiin musiikin etsiminen töihin, harrastuksiin, lapsille, lauluharrastuksen tueksi, ja opetukseen. Ks. Kuvaaja 4.13.

Kuvaaja 4.13: Millaiset musiikkiaineistot kiinnostavat yleisissä kirjastoissa

Tarkastellessa kiinnostavimpia aineistotyyppjä tarkemmin käyttäjäryhmittäin, nähdään vielä tarkemmin millaiset aineistotyytit kiinnostavat eri vastaajaryhmiä. Taulukko 4.3 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppihin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %. Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää huomioida, että eri käyttäjäryhmissä vastaajamäärät vaihtelevat. Pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjäryhmissä. Yleisten kirjastojen näkymien pienimmät vastaajaryhmät olivat arkistoalan työntekijät (n=22) ja museoalan työntekijät (n=67). Käyttäjäryhmien vastaajamäärät ovat luettavissa taulukosta.

Taulukosta 4.3 ilmenee, että yleisten kirjastojen näkymissä kirjat ovat kaikissa käyttäjäryhmissä suosittuja aineistotyyppjä, sillä niistä oli kiinnostunut kaikissa vastaajaryhmissä vähintään 95 % vastaajista.

Lehdet ja artikkelit olivat kiinnostava aineistotyyppi, vaikkei aivan yhtä kiinnostava kuin kirjat. Ainoastaan koululaisten kohdalla lehtien ja artikkelien ruutu jäi valkoiseksi, eli kiinnostus oli alle 25 %:lla vastaajista. Muissa käyttäjäryhmissä kiinnostus oli 34 % - 61 %.

Muita esille nousevia kiinnostavia aineistotyyppjä ovat sukututkijoiden keskuudessa kirkon kirjat (66 %) sekä museoalan työntekijöillä kuvat ja valokuvat (55 %). Oppimateriaaleihin oli useammassa käyttäjäryhmässä kiinnostusta 27–37 %.

Muu	1 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	1 %	2 %	
Oppimateriaalit	27 %	34 %	30 %	37 %	21 %	12 %	19 %	13 %	19 %	21 %	18 %	14 %	12 %	14 %	19 %	19 %	14 %	5 %	11 %	
Muu arkistoaineisto	2 %	3 %	4 %	1 %	12 %	21 %	3 %	11 %	3 %	2 %	1 %	1 %	4 %	18 %	21 %	3 %	18 %	21 %	3 %	
Henkilöarkistot	3 %	2 %	5 %	2 %	12 %	43 %	4 %	12 %	3 %	3 %	2 %	2 %	4 %	18 %	15 %	5 %	18 %	15 %	5 %	
Kirkon-kirjat	2 %	4 %	6 %	3 %	11 %	66 %	6 %	12 %	5 %	4 %	3 %	4 %	7 %	23 %	15 %	7 %	23 %	15 %	7 %	
Viranomais-arkistot	1 %	4 %	4 %	2 %	11 %	30 %	4 %	9 %	8 %	3 %	2 %	2 %	5 %	27 %	16 %	4 %	27 %	16 %	4 %	
Paikat / kulttuuri- ympäristöaineistot	5 %	5 %	8 %	5 %	15 %	33 %	9 %	19 %	6 %	6 %	3 %	5 %	12 %	23 %	33 %	10 %	23 %	33 %	10 %	
Esineet	3 %	4 %	5 %	3 %	7 %	9 %	5 %	6 %	5 %	4 %	4 %	3 %	15 %	14 %	31 %	4 %	14 %	31 %	4 %	
Taideteokset	5 %	5 %	9 %	6 %	11 %	10 %	8 %	16 %	6 %	5 %	3 %	5 %	9 %	18 %	22 %	9 %	18 %	22 %	9 %	
Kartat	5 %	6 %	11 %	6 %	18 %	46 %	11 %	21 %	8 %	8 %	5 %	7 %	13 %	23 %	25 %	12 %	23 %	25 %	12 %	
Kuvat / valokuvat	6 %	7 %	12 %	8 %	21 %	45 %	12 %	34 %	8 %	8 %	5 %	7 %	21 %	23 %	55 %	13 %	23 %	55 %	13 %	
Opinnäytteet	6 %	25 %	16 %	13 %	28 %	18 %	10 %	21 %	23 %	12 %	7 %	7 %	13 %	32 %	42 %	11 %	32 %	42 %	11 %	
Nuotit	19 %	12 %	14 %	20 %	14 %	9 %	17 %	12 %	12 %	13 %	14 %	11 %	15 %	0 %	8 %	10 %	15 %	0 %	10 %	
Pelit	18 %	12 %	12 %	10 %	9 %	2 %	11 %	3 %	9 %	12 %	23 %	11 %	23 %	5 %	10 %	7 %	23 %	5 %	10 %	
Muut äänitteet	4 %	4 %	7 %	5 %	8 %	6 %	6 %	9 %	4 %	7 %	6 %	5 %	7 %	5 %	5 %	7 %	7 %	5 %	7 %	
Musiikkiaänitteet	9 %	10 %	17 %	17 %	17 %	16 %	19 %	14 %	17 %	16 %	15 %	13 %	26 %	23 %	19 %	17 %	26 %	23 %	19 %	
Videot	17 %	13 %	19 %	17 %	17 %	15 %	17 %	13 %	10 %	18 %	21 %	16 %	31 %	9 %	19 %	15 %	31 %	9 %	19 %	
Lehdet ja artikkelit	20 %	46 %	44 %	38 %	58 %	50 %	44 %	56 %	52 %	41 %	35 %	34 %	51 %	50 %	61 %	37 %	51 %	50 %	61 %	
Kirjat	98 %	99 %	98 %	99 %	99 %	95 %	98 %	97 %	97 %	98 %	100 %	99 %	98 %	96 %	99 %	97 %	98 %	96 %	99 %	
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n=1019	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=4197	Itseopiskelija, n=4198	Opettaja, n=2528	Tutkija, n=612	Sukututkija, n=491	Harrastaja, n=4456	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=154	Viranomainen, n=212	Muu työssäkäyvä, n=2706	Perheen vanhempana lapsille ajanjätettä etsivä, n=5776	Itselle ajanvietettä etsivä, n=20628	Kirjastoalan työntekijä, n=419	Arkistoalan työntekijä, n=22	Museoalan työntekijä, n=67	Muu, n=1160				

Taulukko 4.3: Kiinnostavat aineistotyytit käyttäjäryhmittäin yleisissä kirjastoissa

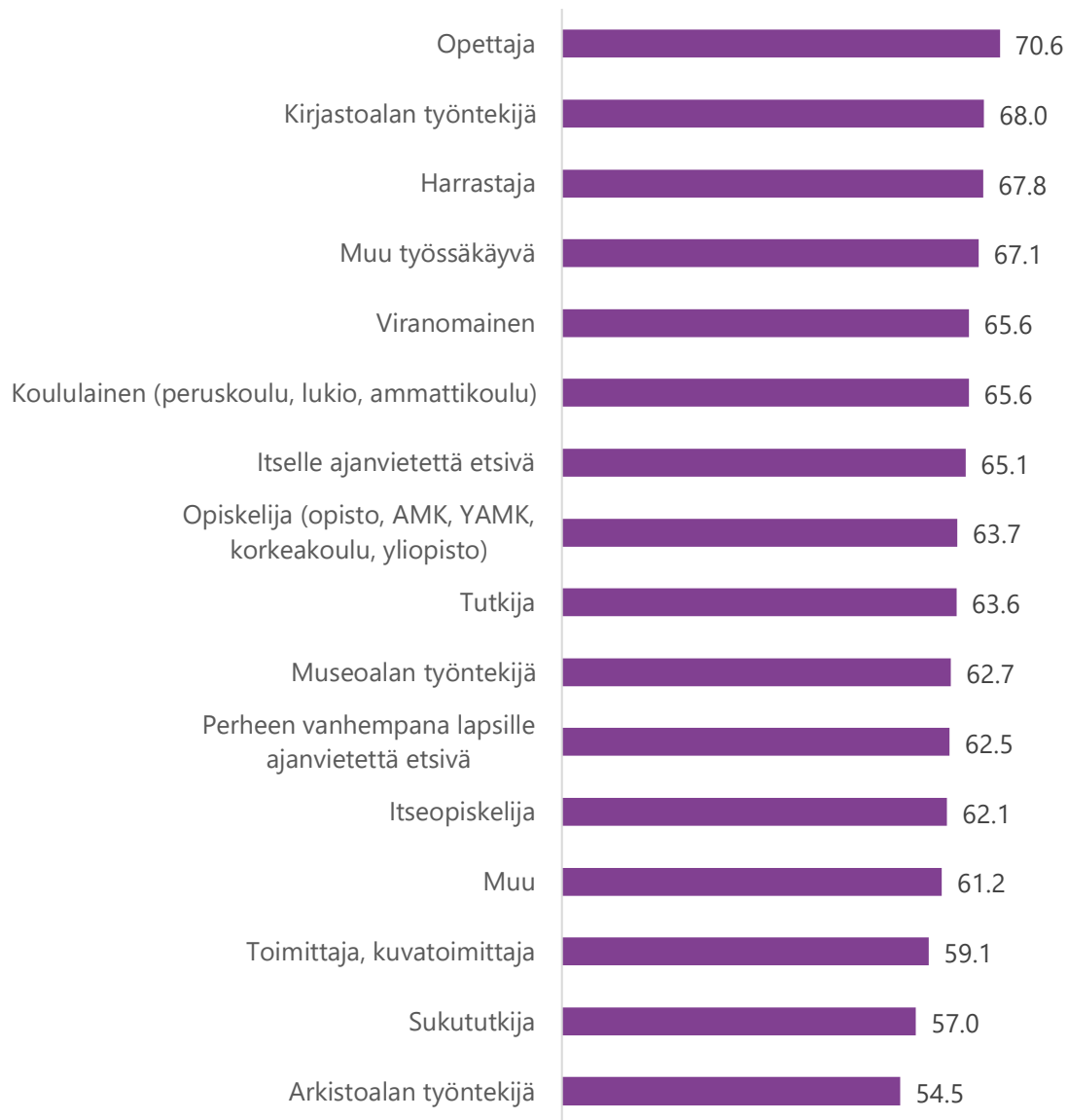
4.6. Tyytyväisyys yleisten kirjastojen näkymiin

Vastaajien mielipiteet yleisten kirjastojen näkymistä oli hyvin positiivinen. Tyytyväisyys näkyi yleisarvosanassa 8,5. Arvosana on parempi kuin vuonna 2021 jolloin yleisarvosana oli 8,4. Vuonna 2019 vastaava luku oli 8,3.

Kysyttäessä suosittelevatko vastaajat käyttämäänsä hakupalvelua, oli NPS 64 ja keskiarvo oli 8,9. Nämä ovat todella hyviä lukemia, ja ovat kasvaneet tasaisesti vuosien varrella. Vuonna 2021 NPS oli 58 ja keskiarvo 8,7. Vuonna 2019 NPS oli 48 ja keskiarvo 8,5.

Vastaajista 79 %, n=21509, kertoi käyttävänsä hakupalveluita mobiililaitteella. Heidän keskuudessaan NPS oli 65, joka oli noussut vuoden 2021 NPS-luvusta 59, ja keskiarvo 8,9, joka sekin oli hieman noussut edellisestä kyselystä, jolloin keskiarvo oli 8,8. Yleisarvosanaksi hakupalvelu sai keskiarvolta 8,6. Vuonna 2021 yleisarvosana mobiilikäyttäjien kesken oli 8,4. Tietokonetta käyttäviä vastaajia oli 59 %, n=16026. Vastaavat arvot heidät keskuudessaan olivat NPS 64, keskiarvolla 8,9. Vuonna 2021 NPS oli 57 ja keskiarvo 8,7 tietokonekäyttäjien kesken. Hakupalvelun yleisarvosanan keskiarvo oli 8,6, vuonna 2021 8,3.

Kuvaaja 4.14 erittelee tyytyväisyyttä yleisten kirjastojen näkymistä vastaajaryhmittäin. Opettajat olivat tyytyväisimpiä (NPS 70,6). Seuraavaksi tyytyväisimpiä olivat kirjastoalan työntekijät (NPS 68,0), harrastajat (NPS 67,8), ja muut työssäkäyvät (NPS 67,1). On hyvä muistaa näitä lukuja tarkasteltaessa vastaajaryhmien koot.

Kuvaaja 4.14: NPS yleisten kirjastojen näkymissä vastaajaryhmittäin

Hyviin arvosanoihin ja tyytyväisyyteen vaikuttaa varmasti aineiston ja tiedon hyvä löydettävyys. 92 % yleisten kirjastojen vastaajista kertoi löytävänsä yleensä etsimänsä. Tämä on pari prosenttiyksikköä matalampi kuin vuonna 2021, jolloin vastaava luku oli 94 %. Merkittävää muutosta luvuissa ei kuitenkaan ole nähtävissä. Vastaajista loput 4 % ei yleensä etsi mitään tiettyä aineistoa, ja 4 % ei yleensä löydä etsimäänsä. Vastaavat luvut olivat molemmat 3 % vuonna 2021. Vuonna 2023 36 % vastaajista kertoi löytävänsä usein jotakin muuta kiinnostavaa etsimänsä lisäksi.

Syitä sille, miksi vastaajat eivät löydä yleensä etsimäänsä aineistoa selvitettiin tarkentavan kysymyksen avulla. Vastaajien esiin nostamia, aineiston löydettävyyttä haittaavia teemoja olivat aineiston saatavuus, aineiston puuttuminen kirjastojen kokoelmista, lehtien hankala löydettävyys, tieteellisten aineistojen maksumuurit, sekä lisensoitujen aineistojen haasteet. Lisensoitujen aineiston ongelmana näyttäytyi esimerkiksi e-kirjojen saatavuusongelmat, äänikirjojen rajallinen määrä sekä digitoidun aineiston vähäinen määrä.

5. Korkeakoulukirjastot

5.1. Korkeakoulukirjastojen näkymien vastaajamäärät

Korkeakoulunäkymistä oli kyselyssä yhteensä 5679 vastaajaa. Eniten vastaajia oli Oulun yliopiston kirjaston näkymästä, yhteensä 581 vastaajaa. Näkymiä ja vastaajamääriä voi tarkastella Taulukosta 5.1.

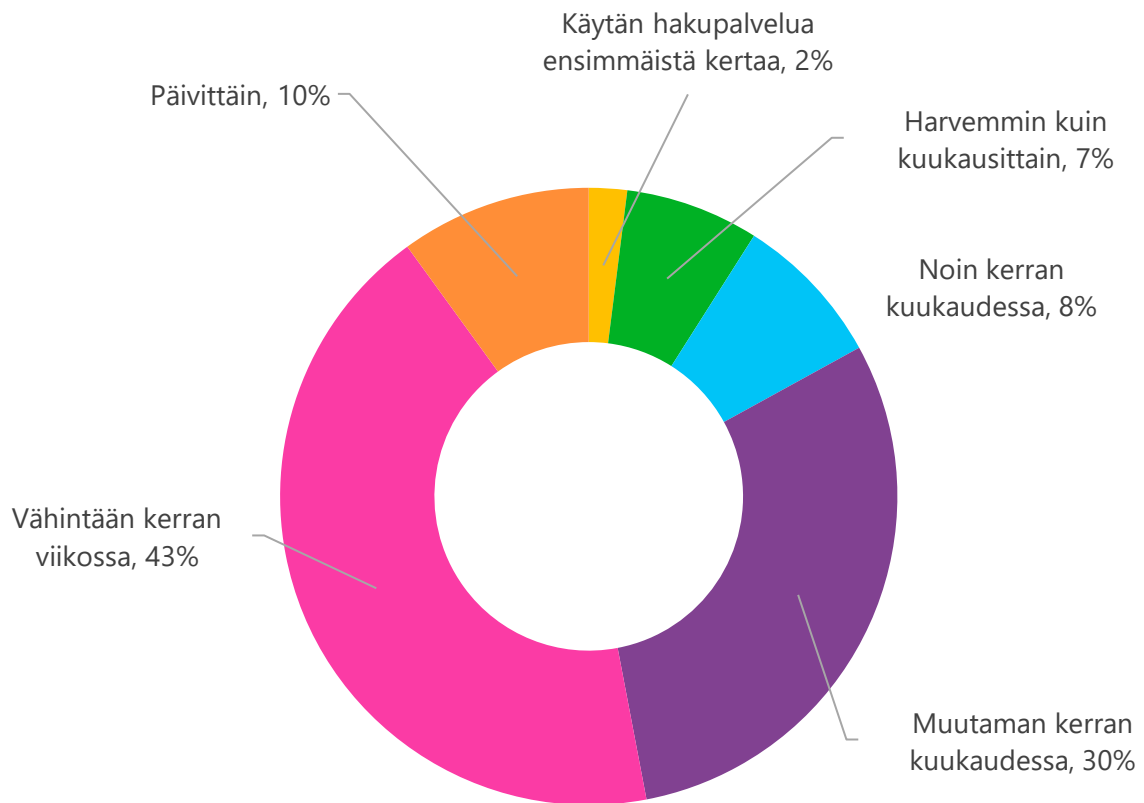
Näkymä	Vastaajamäärä
abo.finna.fi/novia/	18
arcada.finna.fi	46
centria.finna.fi	67
diak.finna.fi	165
haagahelia.finna.fi	391
hamk.finna.fi	263
humak.finna.fi	89
janet.finna.fi	176
kaakkuri.finna.fi	346
kamk.finna.fi	42
karelia.finna.fi	99
laurea.finna.fi	454
luc.finna.fi/lapinamk	37
metropolia.finna.fi	428
oy.finna.fi/oamk/	20
samk.finna.fi	182
savonia.finna.fi	157
seamk.finna.fi	76
tritonia.finna.fi/novia	20
tritonia.finna.fi/vamk	23
turkuamk.finna.fi	279
abo.finna.fi	273

hanken.finna.fi	44
jyu.finna.fi	540
kansalliskirjasto.finna.fi	328
luc.finna.fi/ulapland	122
mpkk.finna.fi	44
oula.finna.fi	581
tritoniam.finna.fi/uva	100
uniarts.finna.fi	147
luc.finna.fi	63
tritoniam.finna.fi	59

Taulukko 5.1: Korkeakoulukirjastojen näkymät ja vastaajamäärät

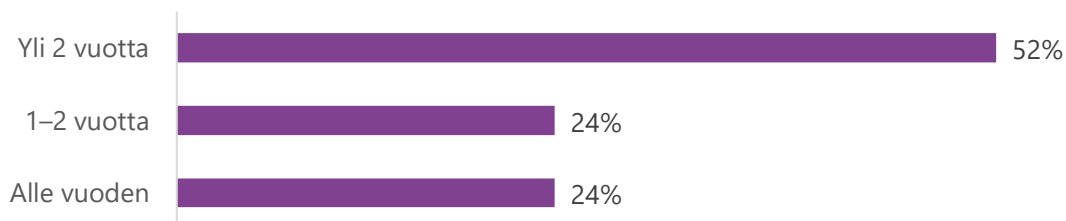
5.2. Korkeakoulukirjastojen näkymien käyttö

Korkeakoulukirjastojen näkymien vastaajat käyttävät hakupalvelua hyvin säännöllisesti. Vastaajista 10 % käyttää palvelua päivittäin ja 43 % vastaajista käyttää hakupalvelua vähintään kerran viikossa. Vastaajista 30 % käyttää hakupalvelua muutaman kerran kuukaudessa. Loput 7 % käyttää hakupalvelua harvemmin kuin kuukausittain. Vastaajista 2 % kertoi käyttävänsä hakupalvelua ensimmäistä kertaa. Jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 5.1.

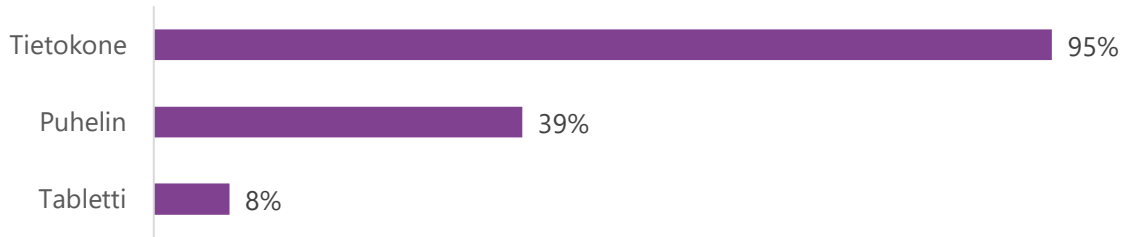
Kuvaaja 5.1: Käyttö korkeakoulukirjastojen näkymissä

Vastaajista 52 % on käyttänyt hakupalvelua jo yli kahden vuoden ajan. Vastaajista 24 % on käyttänyt hakupalvelua 1–2 vuotta ja toiset 24 % alle vuoden verran. Jakaumaa voi tarkastella Kuvaajassa 5.2.

Kuvaaja 5.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (korkeakoulukirjastot)

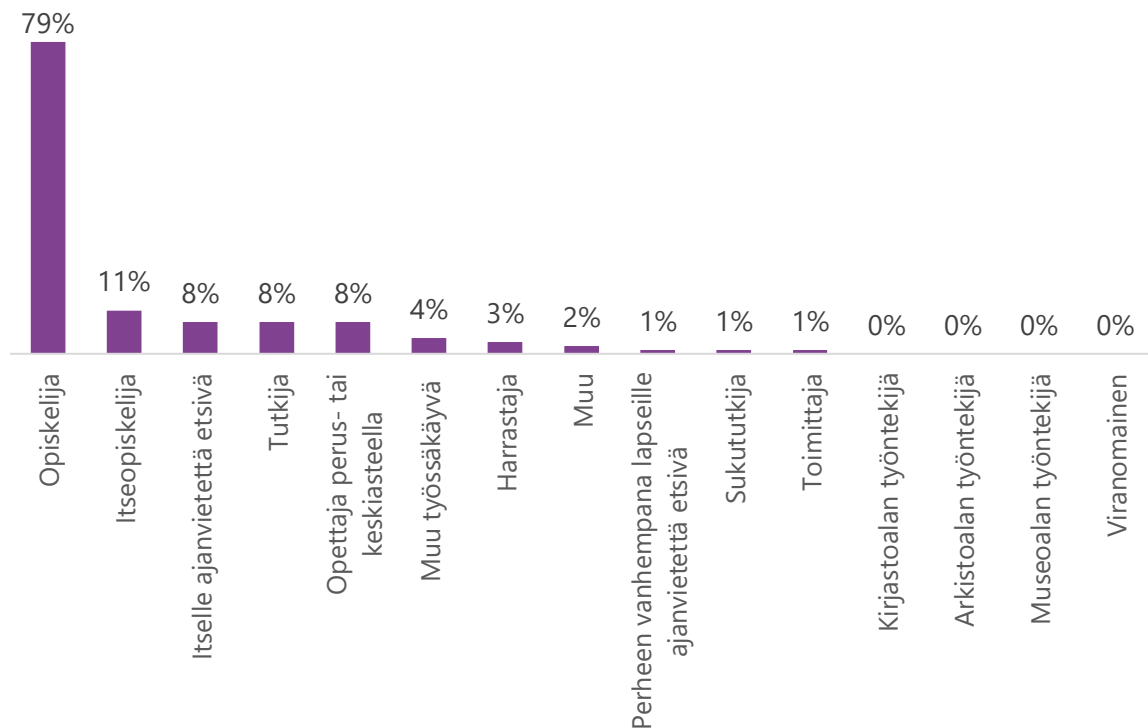
Korkeakoulukirjastojen näkymiä käytetään eniten tietokoneilla. Vastaajista 95 % kertoi käyttävänsä hakupalvelua tietokoneella. Vastaajista 39 % kertoi käyttävänsä hakupalveluita puhelimellaan ja 8 % tabletilla. Vastaajat pystyivät valitsemaan useamman käyttölaitteen (ks. Kuvaaja 5.3).

Kuvaaja 5.3: Käyttölaitteet korkeakoulukirjastojen näkymissä

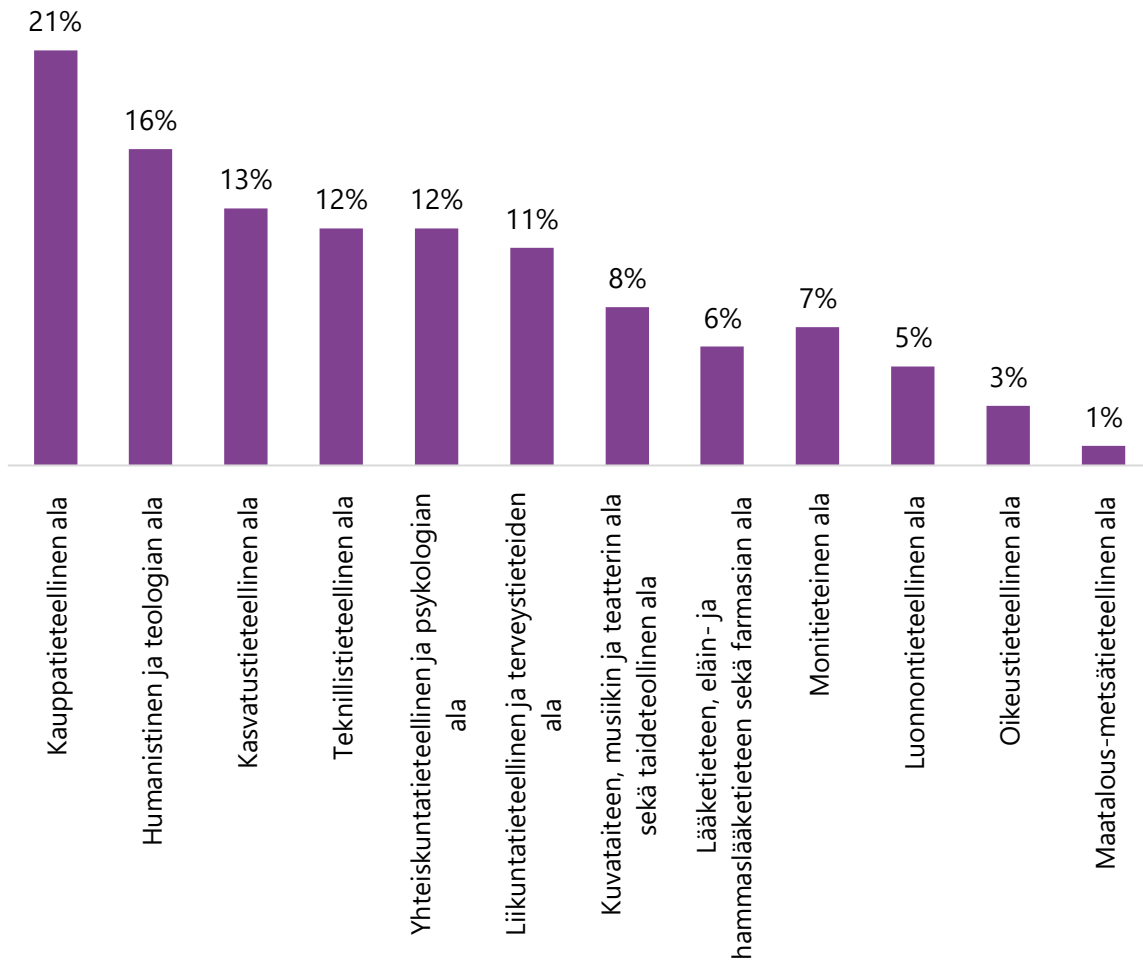
5.3. Käyttäjärühmät korkeakoulukirjastoissa

Opiskelijan roolissa hakupalvelua käyttävät vastaajat (79 %) olivat odotusten mukaisesti suurin ryhmä korkeakoulukirjastoissa. Muita esiin nousseita käyttäjäryhmiä vastaajien keskuudessa olivat itseopiskelijat (11 %), opettajat (8 %), tutkijat (8 %), sekä itselle ajanvietettä etsivät (8 %). Ks. Kuvaaja 5.4.

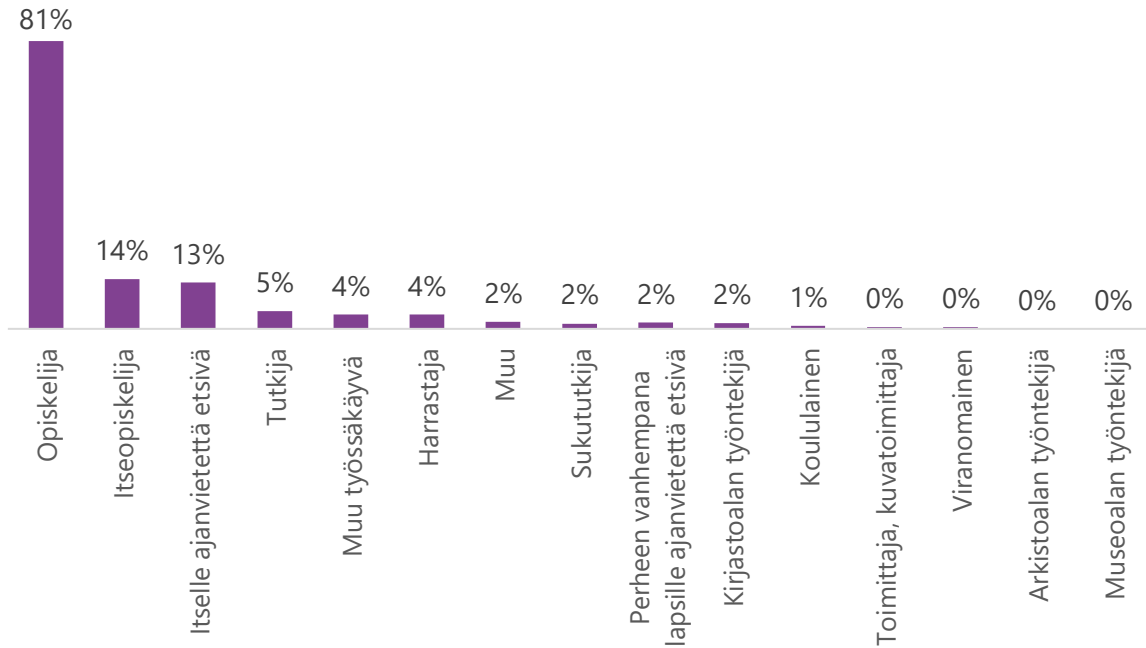
Kuvaaja 5.4: Vastaajaryhmät korkeakoulunäkymissä

Korkeakoulukirjastojen osalta eniten vastaajia identifioitui kauppatieteelliselle alalle (21 %). Toiseksi suurimpana ryhmänä näyttäytyi humanistinen tai teologian ala (16 %). Muut alat olivat edustettuna melko tasaisesti. Jakaumaa voi tarkastella Kuvaajassa 5.5.

Kuvaaja 5.5: Vastaajien tieteenalat korkeakoulukirjastojen näkymissä

Korkeakoulukirjastojen näkyvien mobiilikäyttäjien jakaumassa nousi suurena vastaajaryhmänä esiin opiskelijat (81 %). Lisäksi itseopiskelijat (14 %) ja itselle ajanvietettä etsivät (13 %) korostuivat muihin käyttäjäryhmiin verrattuna. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 5.6.

Kuvaaja 5.6: Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät korkeakoulukirjastojen näkymissä

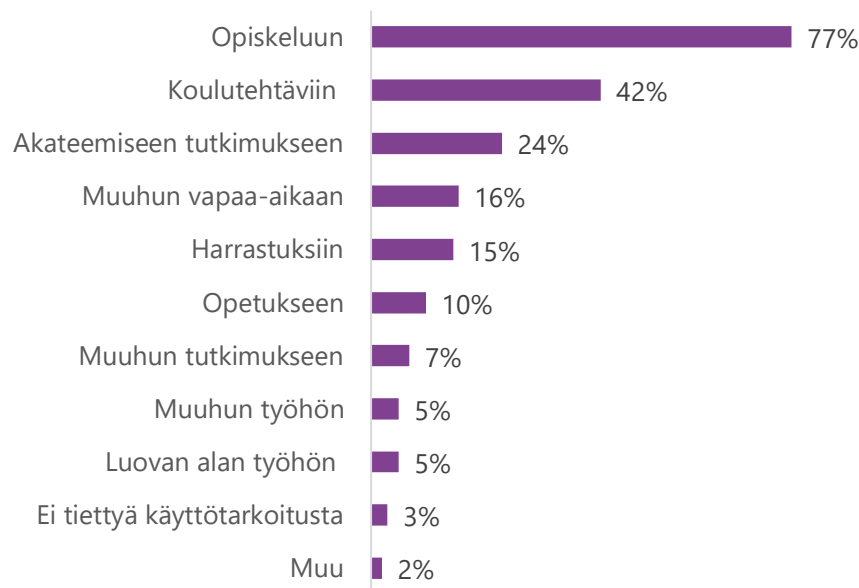
5.4. Käyttötarkoitukset korkeakoulukirjastojen näkymissä

Käyttötarkoituksista korostuivat eniten opiskelu (72 %), koulutehtävät (39 %) ja akateeminen tutkimus (27 %). Lisäksi tarkentavissa kysymyksissä monet ovat vastanneet käyttävänsä korkeakoulukirjastojen näkymiä opinnäytetyön, pro-gradun tai yamk-päättötyön tekemiseen. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 5.7.

Kuvaaja 5.7: Käyttötarkoitukset korkeakoulunäkymissä

Mobiilissa yleisimmät käyttötarkoitukset olivat samansuuntaiset kuin kaikkia käyttölaiteita tarkasteltaessa. Opiskelu (77 %), koulutehtävät (42 %) ja akateeminen tutkimus (24 %) näyttäytyivät yleisimpinä käyttötarkoituksina. Ks. Kuvaaja 5.8.

Kuvaaja 5.8: Käyttötarkoitukset mobiilikäyttäjien osalta korkeakoulukirjastoissa

Korkeakoulukirjastojen osalta opiskelu korostui jokaisen käyttäjäryhmän kohdalla. Opettajien kohdalla korostui käyttötarkoituksena opetus ja tutkijoiden kohdalla akateeminen tutkimus. Käyttäjäryhmäkohtaiset käyttötarkoitukset tarkasteltavissa Taulukossa 5.2.

Akateemiseen tutkimukseen	16 %	27 %	22 %	41 %	82 %	20 %	15 %	24 %	28 %	21 %	16 %	17 %	18 %	38 %	50 %	15 %
Muuhun tutkimukseen	3 %	7 %	7 %	10 %	16 %	35 %	12 %	19 %	0 %	10 %	4 %	5 %	9 %	38 %	25 %	16 %
Opetukseen	16 %	6 %	14 %	84 %	35 %	11 %	7 %	10 %	28 %	11 %	10 %	9 %	23 %	25 %	8 %	14 %
Koulutehtäviin	48 %	49 %	31 %	7 %	4 %	10 %	17 %	10 %	12 %	17 %	34 %	26 %	7 %	13 %	25 %	5 %
Opiskeluun	68 %	86 %	78 %	32 %	28 %	30 %	45 %	33 %	52 %	48 %	62 %	55 %	27 %	38 %	50 %	36 %
Luovan alan työhön	10 %	3 %	9 %	9 %	7 %	10 %	14 %	43 %	4 %	14 %	0 %	5 %	2 %	0 %	25 %	22 %
Muuhun työhön	0 %	3 %	9 %	5 %	4 %	8 %	6 %	24 %	40 %	40 %	2 %	5 %	45 %	25 %	17 %	14 %
Harrastuksiin	26 %	8 %	29 %	10 %	12 %	46 %	75 %	33 %	8 %	18 %	40 %	41 %	15 %	25 %	25 %	19 %
Muuhun vapaa-aikaan	10 %	9 %	20 %	7 %	5 %	18 %	28 %	5 %	8 %	25 %	62 %	53 %	16 %	0 %	33 %	20 %
Johonkin muuhun	3 %	1 %	3 %	2 %	2 %	7 %	7 %	5 %	4 %	8 %	4 %	2 %	7 %	25 %	0 %	16 %
En etsi yleensä tiettyyn käyttötarkoitukseen	3 %	0 %	3 %	1 %	1 %	4 %	5 %	5 %	8 %	4 %	8 %	10 %	13 %	0 %	0 %	14 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 31	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=4462	Itseopiskelija, n=597	Opettaja, n=471	Tutkija, n=475	Sukututkija, n=74	Harrastaja, n=177	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=21	Viranomainen, n=25	Muu työssäkävä, n=217	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=50	Itselle ajanvietettä etsivä, n=469	Kirjastoalan työntekijä, n=96	Arkistoalan työntekijä, n=8	Museoalan työntekijä, n=12	Muu, n=100

Taulukko 5.2: Käyttötarkoitukset käyttäjäryhmittäin (korkeakoulukirjastot)

5.5. Aineistojen käyttö korkeakoulukirjastojen näkymissä

Korkeakoulukirjastojen näkymissä vastaajat etsivät eniten kirjastojen lainattavia aineistoja. (79 % vastaajista). 67 % vastaajista etsi kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja. Avovastausten perusteella kirjaston verkossa käytettävistä aineistoista etsitään erityisesti e-kirjoja sekä artikkeleita. Lisäksi tieteelliset julkaisut ja tutkimukset, opinnäytteet sekä tietokannat nousivat esille. Näiden lisäksi 13 % vastaajista kertoi etsivänsä vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja. Näitä ovat esimerkiksi digitoidut kuvat, paikat, taideteokset, kartat, videot, äänitteet ja asiakirjat. Kulttuuriperintöaineistoja, jotka eivät ole saatavilla verkossa, sekä tilattavissa olevia kulttuuriperintöaineistoja etsitään vähemmän. Tarkemmin Kuvaaja 5.9

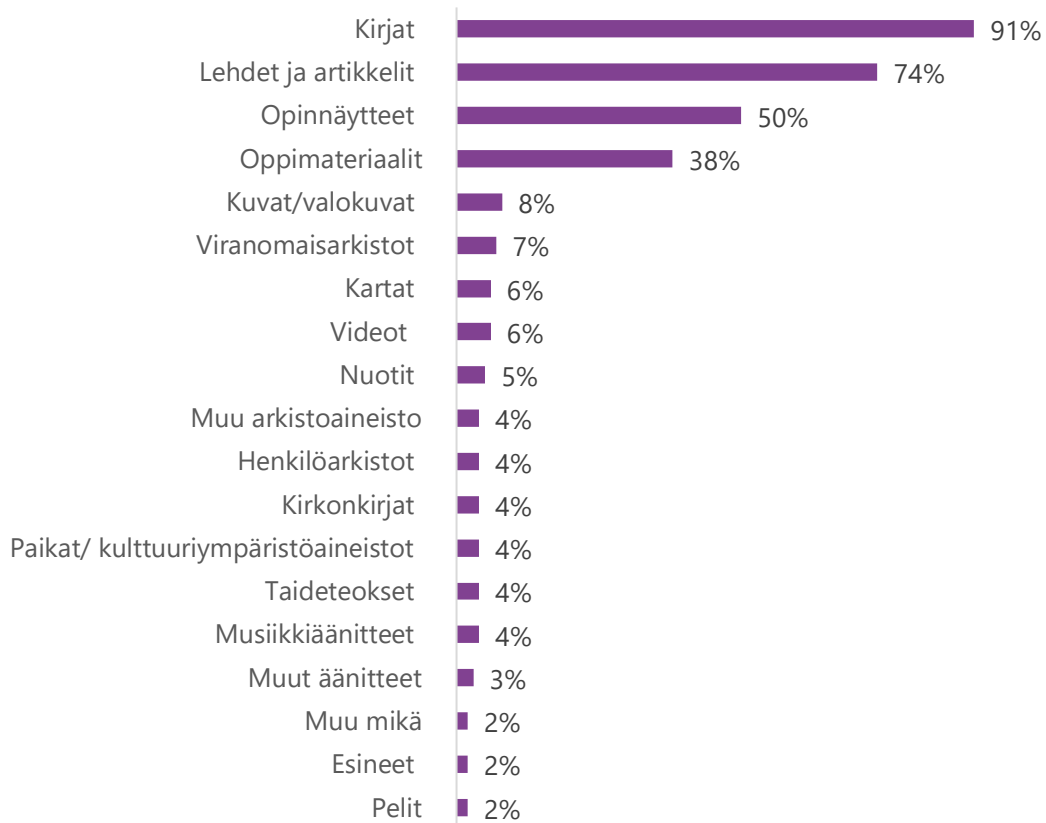
Kuvaaja 5.9: Millaiset aineistot kiinnostavat korkeakoulukirjastojen vastaajia

Korkeakoulukirjastojen näkymien käyttäjille kiinnostavin aineistotyyppi on kirjat. 91 % vastaajista mainitsi kirjat heitä eniten kiinnostavana aineistotyyppinä. Tulos on samassa linjassa vuoden 2021 vastausten kanssa. Vuonna 2021 vastaajista 94 % mainitsi kirjat kiinnostavana aineistotyyppinä. Seuraavaksi kiinnostavimpia aineistotyyppinä korkeakoulunäkymien käyttäjille olivat lehdet ja artikkelit (74 %) sekä opinnäytteet (50 %). Nämä olivat vuonna 2021 seuraavaksi kiinnostavimmat aineistotyyppit. Vuonna 2021 lehdet ja artikkelit kiinnostivat 77 % vastaajista ja opinnäytteet 54 %.

Kiinnostus oppimateriaaleja kohtaan on pysynyt tasaisena. Vuonna 2023 kiinnostusta oli 38 %:lla vastaajista ja aikaisemmin vuonna 2021 vastaava luku oli 36 %.

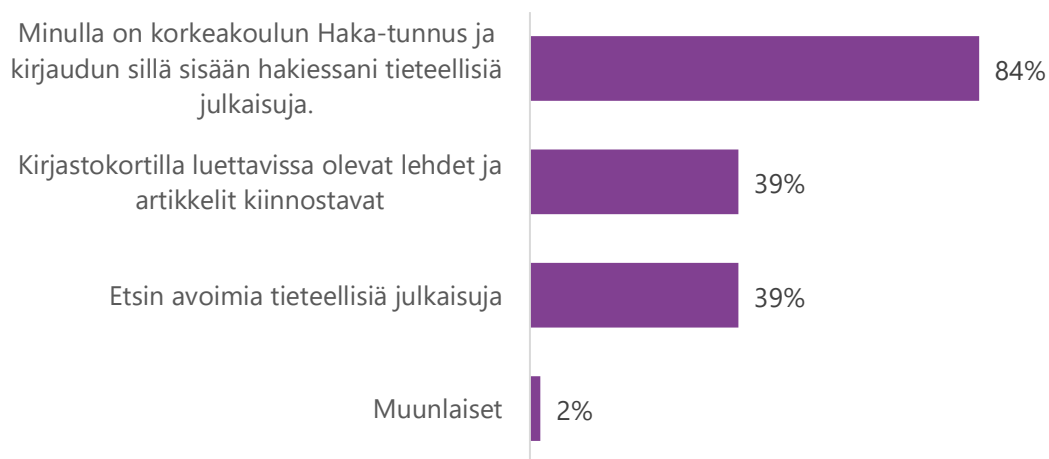
Korkeakoulukirjastoissa muiden aineistotyyppien kohdalla kiinnostus oli vähäisempää (< 10 %). Tarkempaa jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 5.10.

Lukuihin ja niiden muutoksiin voi osaltaan vaikuttaa kyselyn asetteluun pienoinen muutos. Vuoden 2021 käyttäjäkyselyssä kysymys oli: “Millaiset aineistot kiinnostavat sinua?”. Vuoden 2023 kyselyssä kysymys oli muotoiltu seuraavasti: “Millaiset aineistot kiinnostavat sinua tällä sivustolla?”. Näin ollen edellisessä kyselyssä osa vastaajista on saattanut vastata yleislaillisemmin itseään kiinnostavista aineistoista, kun taas vuoden 2023 kyselyssä tarkennettiin kiinnostuksen kohdistuvan kyseiseen näkymään ja sen aineistoon.

Kuvaaja 5.10: Kiinnostavimmat aineistotyytit korkeakoulukirjastojen näkymissä

Lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 74 % (n=4181) korkeakoulukirjastojen näkymien vastaajista. Valtaosalla, 84 % vastaajista on käytössä korkeakoulun Haka-tunnus ja vastaajat kirjautuvat sillä sisään hakiessaan tieteellisiä julkaisuja, ja heillä on näin käytössään yliopiston ostamat lehtien lisenssipaketit. 39 % vastaajista kertoi, että heitä kiinnostavat kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit. Vastaavasti 39 % vastaajista etsii avoimia tieteellisiä julkaisuja. Vajaa 2 % vastaajista mainitsi etsivänsä muunlaista lehti- ja artikkeliaineistoa. Avovastauksissa nämä muunlaiset lehti- ja artikkeliaineistot täsmentyivät vanhoihin ja historiallisiin lehtiaineistoihin, lähteiden (bibliografisiin) tietoihin, sekä eri alojen erikoislehtiin. Ks. Kuvaaja 5.11

Kuvaaja 5.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat korkeakoulukirjastoissa

Musiikkiäänitteistä oli kiinnostuneita 4 % (n= 225) korkeakoulukirjastojen näkymien vastaajista. Luvun pienuus ei ole yllätys, sillä useimpien korkeakoulukirjastojen näkymissä musiikkiaineistot eivät ole keskiössä. Näistä vastaajista valtaosa, 73 % vastaajista, etsi musiikkia kuunteluun. 31 % vastaajista halusi tutkia musiikkiäänitteiden tietoja, 30 % vastaajista opettelee soittamaan etsimäänsä kappaletta ja tarvitsee esimerkkiä harjoittelua varten. 17 % vastaajista opiskelee musiikkialaa ja etsii tietoa musiikkiin liittyen. 11 % (n=24) vastaajista kertoi etsivänsä musiikkiäänitteitä muihin tarkoituksiin. Näitä muita tarkoituksia olivat esimerkiksi musiikin etsiminen tutkimusta ja opetusta varten. Ks. Kuvaaja 5.12

Kuvaaja 5.12: Millaiset musiikkiaineistot kiinnostavat korkeakoulukirjastoissa

Kun tarkastellaan kiinnostavia aineistotyyppisiä käyttäjäryhmittäin, nähdään tarkemmin, millaiset aineistotyyppit kiinnostavat minkäkin vastaajaryhmän vastaajia. Taulukko 5.3 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppisiin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %. Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää kuitenkin huomioida, että eri käyttäjäryhmissä vastaajamäärät vaihtelevat, joten joissakin pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjäryhmissä. Korkeakoulukirjastoissa pienimmät vastaajaryhmät olivat arkistoalan työntekijät (n=8) sekä museoalan työntekijät (n=28). Käyttäjäryhmien vastaajamäärät ovat luettavissa taulukosta.

Taulukosta huomataan, että korkeakoulukirjastoissa kirjat koetaan kaikissa käyttäjäryhmissä erittäin kiinnostaviksi aineistotyypeiksi. Kaikissa käyttäjäryhmissä vähintään 85 % vastaajista oli kiinnostunut kirjoista.

Lehtien ja artikkelien rivi on myös hyvin sininen kautta linjan. Kiinnostus lehtiä ja artikkeleita kohtaan korkeakoulukirjastoissa on melko tasaista käyttäjäryhmien välillä. Kiinnostus vaihtelee 61–100 % välillä, aineoastaan koululaisten kohdalla kiinnostus jää 45 %:iin. Tämäkin kuitenkin erittäin korkea kiinnostuksen aste.

Korkeakoulukirjastoissa opinnäytteet nousevat myös odotetusti kiinnostavaksi aineistotyyppiksi, ja kiinnostusta on kautta linjan käyttäjäryhmien välillä. Suurin kiinnostus

opinnäytteisiin on museoalan työntekijöillä (92 %). Pitää kuitenkin huomioida museoalan työntekijöiden alhainen vastaajamäärä tätä tarkasteltaessa (n=12).

Oppimateriaalit nousevat kiinnostavaksi lähes kaikkien käyttäjäryhmien osalta, vaikkakin opinnäytteitä hieman alhaisemmalla kiinnostuksella. Valtaosalla käyttäjäryhmistä 25–46 % vastaajista koki oppimateriaalit kiinnostaviksi.

Muita mielenkiintoisia havaintoja, joita ei voida nähdä kokonaislukuja tarkastellessa, ovat että sukututkijoiden keskuudessa kuvat (68 %), kartat (53 %), sekä kirkonkirjat nousevat myös vahvasti esille korkeakoulukirjastojen näkymissä. On huomioitava kuitenkin se mahdollisuus, että vastaajat ovat valita itselleen ylipääntensä kiinnostavia aineistoja, eivätkä aina tarkastelleet aineistotyyppeihin kiinnostusta juuri kyseisen näkymän osalta.

Arkistoalan ja museoalan työntekijät ovat kiinnostuneet monista eri aineistotyypeistä. Tähän saattaa vaikuttaa vastaajien pienempi kokonaismäärä näissä käyttäjäryhmissä sekä edellä spekuloitu yleinen kiinnostus moniin eri aineistotyyppihin.

Muu	3 %	2 %	2 %	3 %	4 %	1 %	3 %	0 %	4 %	4 %	0 %	2 %	4 %	0 %	0 %	7 %
Oppimateriaalit	39 %	42 %	39 %	37 %	22 %	12 %	27 %	14 %	36 %	36 %	46 %	36 %	28 %	13 %	25 %	15 %
Muu arkistoaineisto	7 %	3 %	7 %	4 %	10 %	23 %	10 %	14 %	0 %	5 %	6 %	7 %	6 %	25 %	17 %	11 %
Henkilöarkistot	7 %	2 %	6 %	3 %	10 %	47 %	14 %	14 %	4 %	7 %	12 %	9 %	4 %	25 %	33 %	6 %
Kirkon-kirjat	3 %	3 %	5 %	4 %	6 %	66 %	18 %	5 %	4 %	4 %	8 %	9 %	2 %	0 %	17 %	8 %
Viranomais-arkistot	7 %	7 %	9 %	7 %	13 %	47 %	14 %	14 %	24 %	7 %	14 %	9 %	6 %	25 %	33 %	10 %
Paikat / kulttuuriympäristöaineistot	13 %	3 %	8 %	5 %	7 %	42 %	22 %	19 %	0 %	9 %	14 %	12 %	2 %	25 %	33 %	18 %
Esineet	7 %	2 %	4 %	3 %	4 %	19 %	11 %	10 %	0 %	3 %	4 %	6 %	2 %	13 %	33 %	10 %
Taideteokset	19 %	3 %	9 %	6 %	6 %	20 %	17 %	19 %	4 %	4 %	4 %	11 %	3 %	25 %	42 %	19 %
Kartat	16 %	4 %	8 %	8 %	11 %	53 %	24 %	14 %	8 %	7 %	10 %	14 %	12 %	38 %	33 %	16 %
Kuvat / valokuvat	16 %	6 %	14 %	12 %	14 %	68 %	32 %	29 %	8 %	12 %	16 %	19 %	14 %	38 %	75 %	27 %
Opinnäytteet	26 %	55 %	50 %	50 %	46 %	39 %	32 %	43 %	28 %	46 %	34 %	42 %	51 %	38 %	92 %	31 %
Nuotit	16 %	4 %	8 %	11 %	5 %	7 %	18 %	10 %	4 %	9 %	12 %	9 %	12 %	13 %	17 %	12 %
Pelit	13 %	2 %	4 %	2 %	2 %	7 %	6 %	5 %	0 %	4 %	12 %	6 %	2 %	0 %	8 %	4 %
Muut äänitteet	19 %	2 %	5 %	4 %	3 %	15 %	10 %	10 %	0 %	5 %	6 %	5 %	2 %	0 %	0 %	8 %
Musiikkiäänitteet	16 %	3 %	8 %	8 %	5 %	12 %	23 %	19 %	4 %	9 %	8 %	10 %	9 %	13 %	0 %	12 %
Videot	26 %	6 %	10 %	11 %	6 %	22 %	15 %	14 %	4 %	7 %	12 %	12 %	10 %	25 %	0 %	15 %
Lehdet ja artikkelit	45 %	76 %	69 %	83 %	88 %	69 %	61 %	76 %	68 %	68 %	72 %	64 %	77 %	75 %	83 %	64 %
Kirjat	87 %	93 %	93 %	91 %	91 %	76 %	81 %	95 %	84 %	89 %	96 %	91 %	91 %	75 %	100 %	85 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 31	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=4462	Itseopiskelija, n=597	Opettaja, n=471	Tutkija, n=475	Sukututkija, n=74	Harrastaja, n=177	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=21	Viranomainen, n=25	Muu työssäkävä, n=217	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=50	Itselle ajanvietettä etsivä, n=469	Kirjastoalan työntekijä, n=96	Arkistoalan työntekijä, n=8	Museoalan työntekijä, n=12	Muu, n=100

Taulukko 5.3: Kiinnostavimmat aineistotyytit käyttäjäryhmittäin korkeakoulukirjastoissa

5.6. Tyytyväisyys korkeakoulukirjastojen näkymiin

Korkeakoulukirjastojen näkymien käyttäjät olivat tyytyväisiä hakupalveluun. Näkymät saivat yleisarvosanaksi arvosanan 8,2, joka on sama arvosana kuin vuonna 2021. Vuonna 2019 luku oli lähes sama yleisarvosanan ollessa 8,1.

Kysyttäessä suosittelisiko vastaaja hakupalvelua NPS oli 51 ja keskiarvo 8,6. Vuonna 2021 NPS oli 53 ja keskiarvo 8,6, eli suosittelevuusindeksi on pysynyt hyvin samoissa luvuissa. Aikaisempiin vuosiin verrattuna kasvua oli tullut, sillä vuonna 2019 vastaavat arvot olivat NPS 44 ja keskiarvo 8,4.

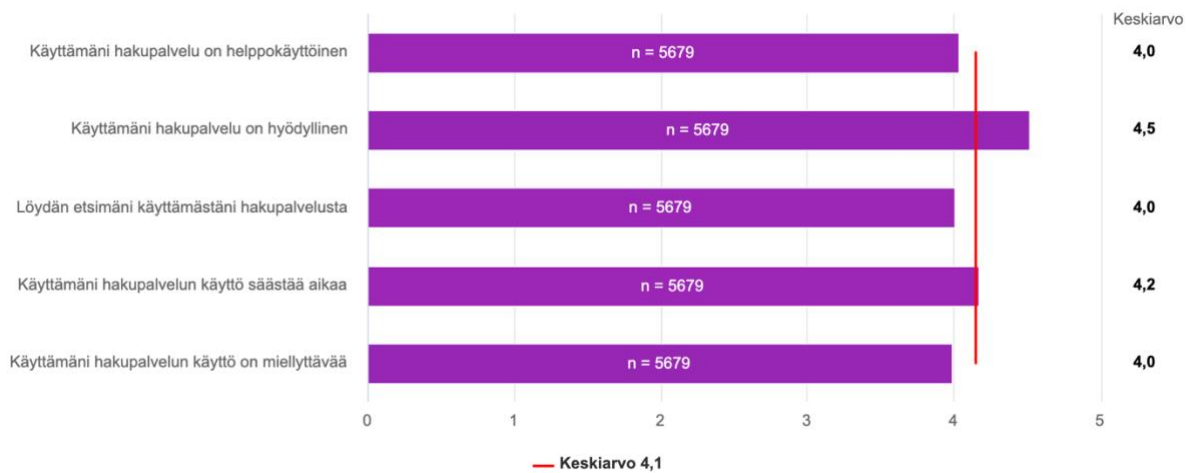
Kuvaaja 5.13 erittelee tyytyväisyyttä korkeakoulukirjastojen näkymistä vastaajaryhmittäin. Tyytyväisimpiä olivat kirjastoalan työntekijät (NPS 62,5). Seuraavaksi tyytyväisimpiä olivat toimittajat ja kuvatoimittajat (NPS 61,9), opettajat (NPS 60,3) ja viranomaiset (NPS 60,0). On hyvä muistaa näitä lukuja tarkasteltaessa kuitenkin vastaajaryhmien koot.

Kuvaaja 5.13: NPS korkeakoulukirjastojen näkymiin vastaajaryhmittäin

Vastaajista 42 %, n=2396, kertoi käyttävänsä hakupalveluita mobiililaitteella, eli puhelimella ja/tai tabletilla. Heidän keskuudessaan NPS oli 56 56, ja keskiarvo 8,7. Nämä luvut ovat mobiilikäyttäjien kanssa pysyneet samoina vuodesta 2021, jolloin mobiilikäyttäjien kesken NPS oli 56 ja keskiarvo 8,7. Vuonna 2023 hakupalvelut saivat yleisarvosanaksi keskiarvolta 8,3. Vuonna 2021 keskiarvo oli 8,2. Tietokoneella käyttäviä vastaajia oli 95 % vastaajista, n=5396. Vastaavat arvot heidät keskuudessaan olivat NPS 52, keskiarvolla 8,6. Hakupalvelun yleisarvosanan keskiarvo oli 8,2. Vuonna 2021 NPS oli 53 keskiarvolla 8,6 ja hakupalveluiden yleisarvosanan keskiarvo oli 8,2.

Hakupalveluja pidetään hyödyllisenä, niiden käyttö säästää aikaa ja käyttö on helppokäyttöistä. (Ks. Kuvaaja 5.14)

Kuvaaja 5.14: Kokemuksia hakukoneista korkeakoulukirjastojen näkymissä

Näkymien saamiin arvosanoihin vaikuttaa varmasti aineiston ja tiedon löydettävyys. 88 % vastaajista kertoi löytävänsä etsimänsä. Vuonna 2021 tämä luku oli hieman korkeampi ollen 91 % vastaajista. Vuonna 2023 4 % vastaajista kertoi, ettei yleensä etsi mitään tiettyä tietoa tai aineistoa. Vuonna 2021 vastaava luku oli 2 % vastaajista. Vastaajia, jotka kokivat, etteivät yleensä löydä etsimäänsä oli 8 % vastaajista. Vuonna 2021 heitä oli 7 % vastaajista. Avovastausten puolella korkeakoulukirjastojen vastaajat kertoivat syiksi aineiston löytymättömyydelle esimerkiksi haasteet haun kanssa, erilaiset vaikeudet löytää hakusanoja, vaikeudet e-aineistojen löytämisessä, pääsyoikeuden puutteen, tai sen ettei aineistoa ole saatavilla.

Kokonaisuutena tiedon löydettävyys on hieman laskenut korkeakoulukirjastoissa, mutta edelleen luvut ovat hyviä, eivätkä ole merkittävästi vaikuttaneet yleiseen tyytyväisyyteen. Lisäksi 42 % vastaajista kertoi, että löytävät usein käyttämästään hakupalvelusta jotakin muuta kiinnostaa etsimänsä lisäksi.

6. Erikoiskirjastot

6.1. Erikoiskirjastojen näkymät ja vastaajamäärät

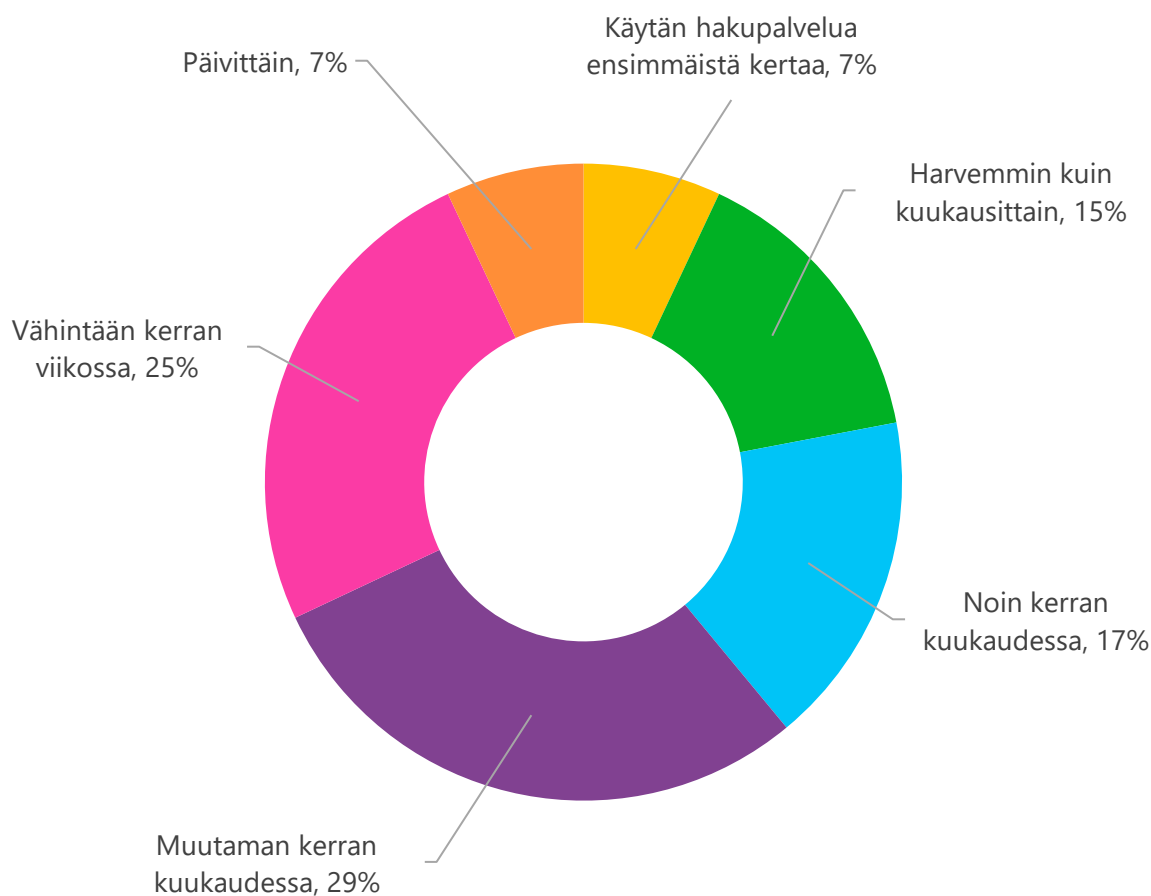
Erikoiskirjastojen näkymissä vastaajia käyttäjäkyselyyn oli 178 kappaletta. Eniten vastaajia oli Vaari-Finnan, eli varastokirjan näkymästä: 66 vastausta. Vastausten jakaumaa eri näkymien välillä voi tarkastella Taulukosta 6.1.

Näkymä	Vastaajamäärä
cute.finna.fi	2
eduskunnankirjasto.finna.fi	58
finlit.finna.fi	41
gmc.finna.fi	3
tilastokeskus.finna.fi	8
vaari.finna.fi	66

Taulukko 6.1: Käyttäjäkyselyn erikoiskirjastojen näkymät ja vastaajamäärät

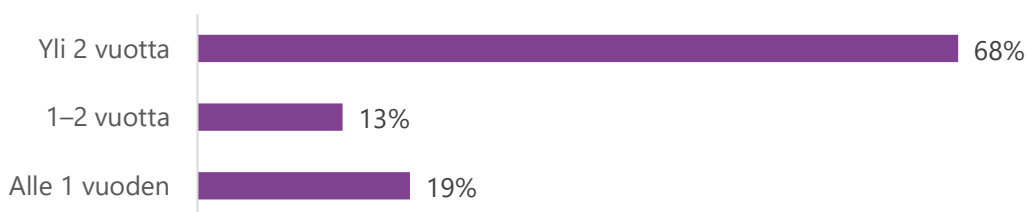
6.2. Hakupalveluiden käyttö erikoiskirjastojen näkymissä

Hakupalvelun käyttö erikoiskirjastojen näkymissä oli melko säännöllistä. 29 % vastaajista käytti hakupalvelua muutaman kerran kuukaudessa, 25 % vähintään kerran viikossa ja 7 % vastaajista käytti hakupalvelua päivittäin. Tarkemmin jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 6.1.

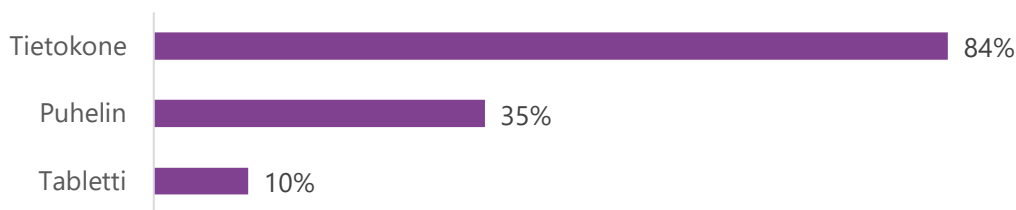
Kuvaaja 6.1: Erikoiskirjastojen näkymien käyttö

Yli puolet erikoiskirjastojen näkymien vastaajista on käyttänyt hakupalvelua jo yli 2 vuotta. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 6.2.

Kuvaaja 6.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (erikoiskirjastot)

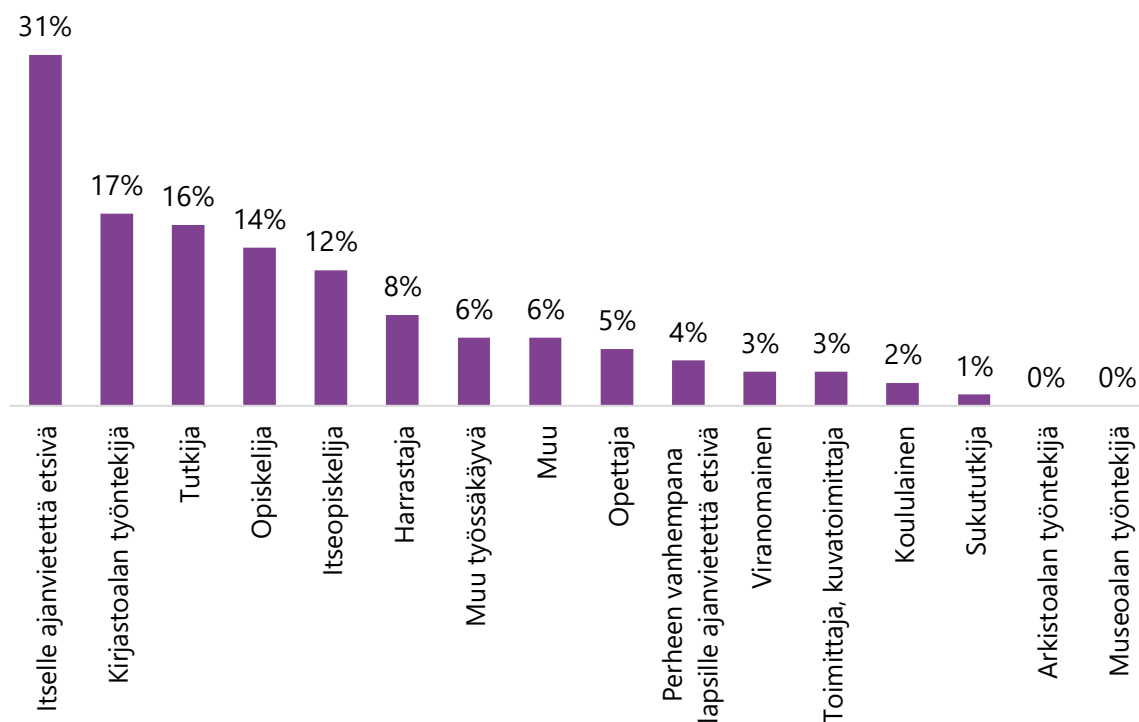
Erikoiskirjastojen näkymissä vastaajat käyttävät hakupalvelua pääasiassa tietokoneella (84 %). Vastaajista 35 % käyttää hakupalvelua puhelimella ja 10 % käyttää tablettia. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto. (Ks. Kuvaaja 6.3)

Kuvaaja 6.3: Vastaajien käyttölaitteet erikoiskirjastojen näkymissä

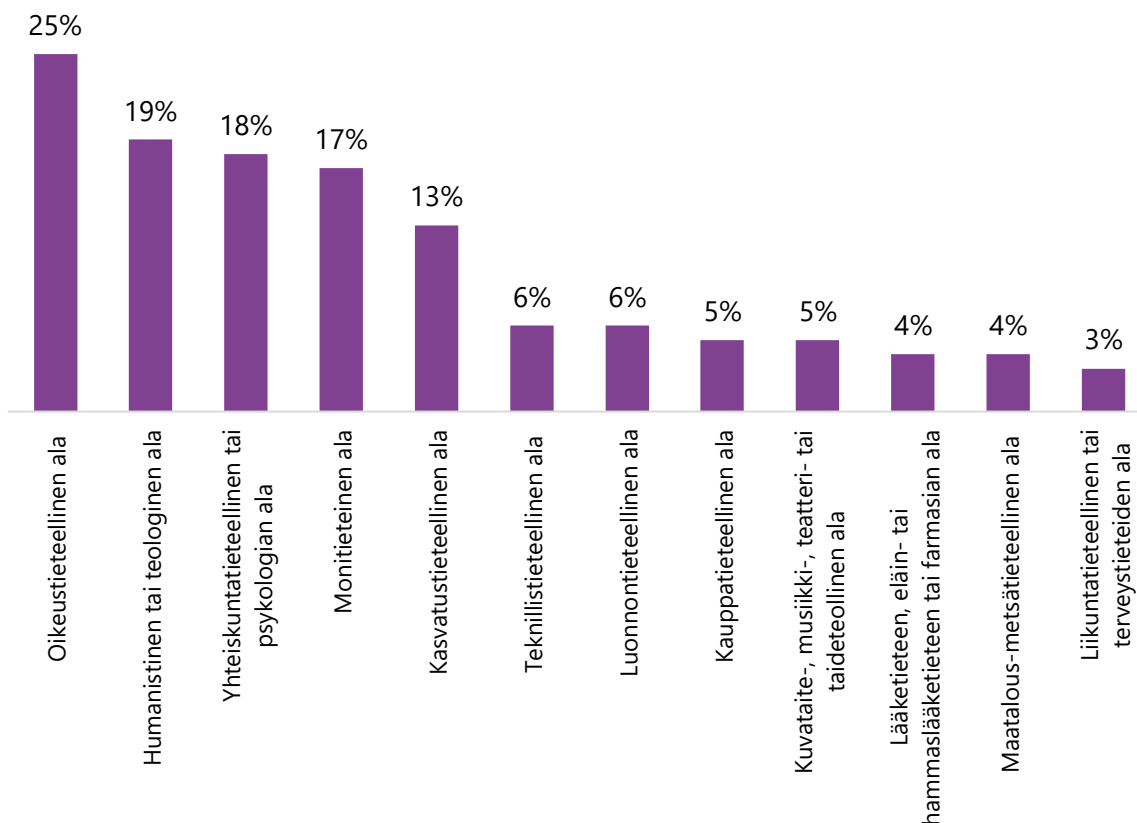
6.3. Vastaajaryhmät erikoiskirjastojen näkymissä

Erikoiskirjastojen näkymissä itselle ajanvietettä etsivät ovat isoin vastaajaryhmä (31 %). Seuraavaksi eniten oli kirjastoalan työntekijöitä (17 %) ja tutkijoita (16 %). Opiskelijat ja itseopiskelijat erottautuivat vastaajaryhmien joukosta; vastaajista 14 % oli opiskelijoita ja 12 % oli itseopiskelijoita. Vastaajat pystyivät valitsemaan vastauksista useamman vaihtoehdon. Ks. Kuvaaja 6.4.

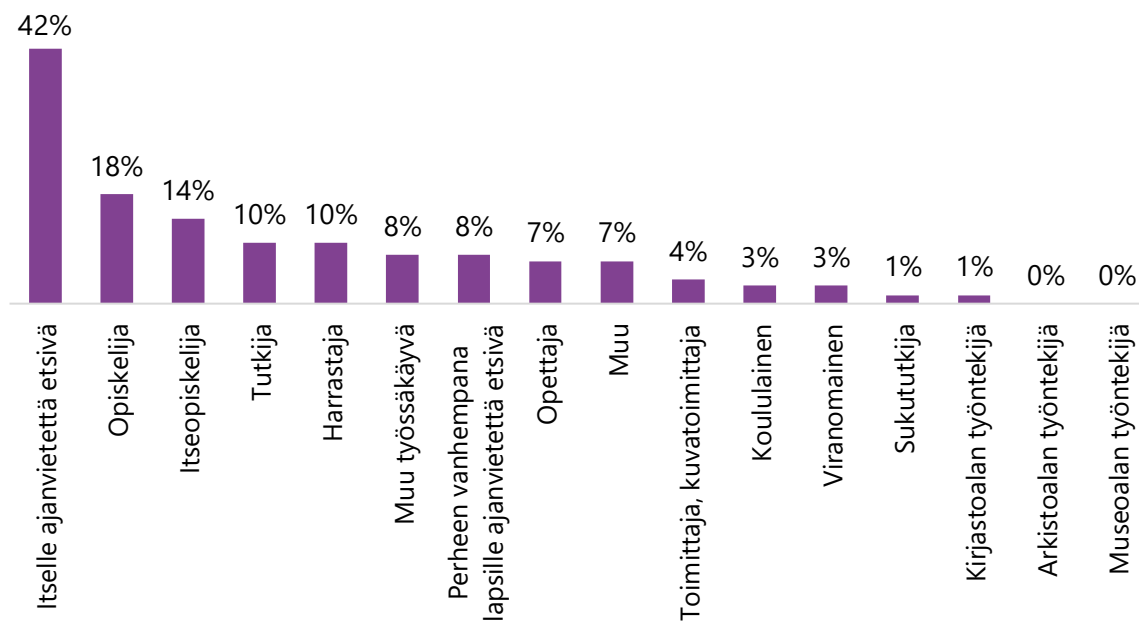
Kuvaaja 6.4: Vastaajaryhmät erikoiskirjastojen näkymissä

Osa vastaajista (61 %, n=108) tarkensi millä tieteenalalla he toimivat / työskentelevät. Eniten vastaajia oli oikeustieteelliseltä alalta (25 %), humanistiselta tai teologian alalta (19 %) ja yhteiskuntatieteelliseltä tai psykologian alalta (18 %). Jakauma esitetty tarkemmin Kuvaajassa 6.5.

Kuvaaja 6.5: Vastaajien tieteenalat erikoiskirjastojen näkymissä

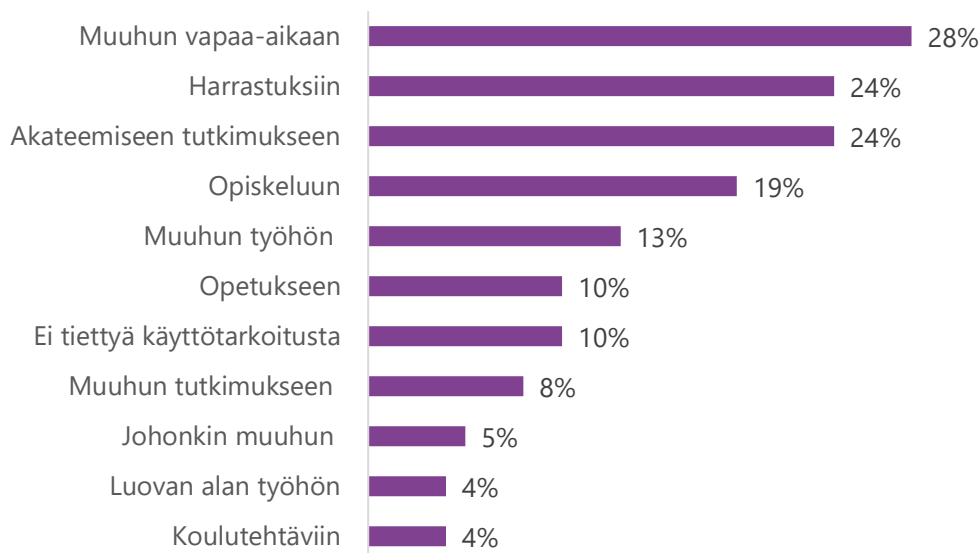
Mobiilissa käyttäjäryhmistä korostui itselle ajanvietettä etsivät (42 %). Opiskelijat ja itseopiskelijat nousivat esiin jakaumassa. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 6.6.

Kuvaaja 6.6: Vastaajaryhmät mobiilikäyttäjien osalta erikoiskirjastojen näkymissä

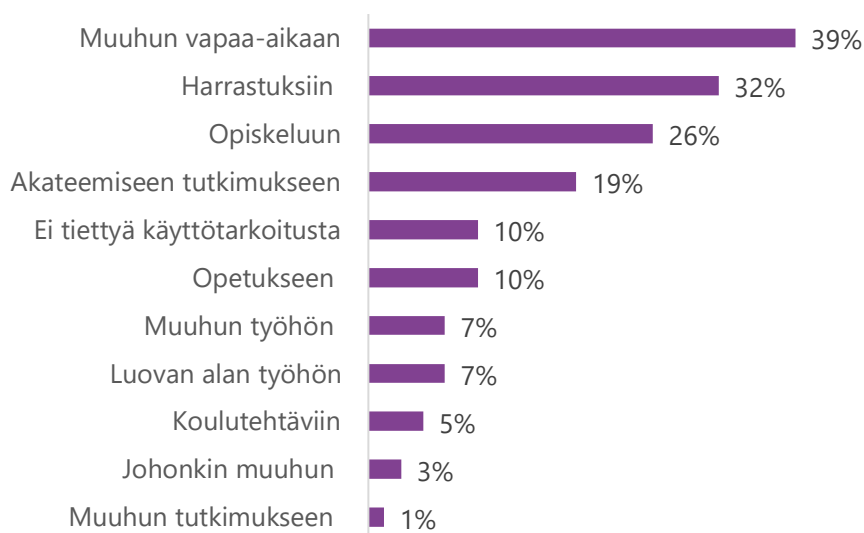
6.4. Käyttötarkoitukset erikoiskirjastojen näkymissä

Yleisimmät käyttötarkoitukset erikoiskirjastojen näkymissä olivat vapaa-aika (28 %), akateeminen tutkimus (24 %) ja harrastukset (24 %), sekä opiskelu (19 %). Jakaumaa eri käyttötarkoitusten välillä voi tarkastella lähemmin Kuvaajassa 6.7.

Kuvaaja 6.7: Yleisimmät käyttötarkoitukset erikoiskirjastojen näkymissä

Mobiilissa käyttötarkoitusten jakauma oli hyvin samankaltainen kuin kaikkia laitteita käytävillä. Ks. Kuvaaja 6.8.

Kuvaaja 6.8: Yleisin käyttötarkoitus erikoiskirjastojen mobiilikäyttäjien osalta

6.5. Aineistojen käyttö erikoiskirjastoissa

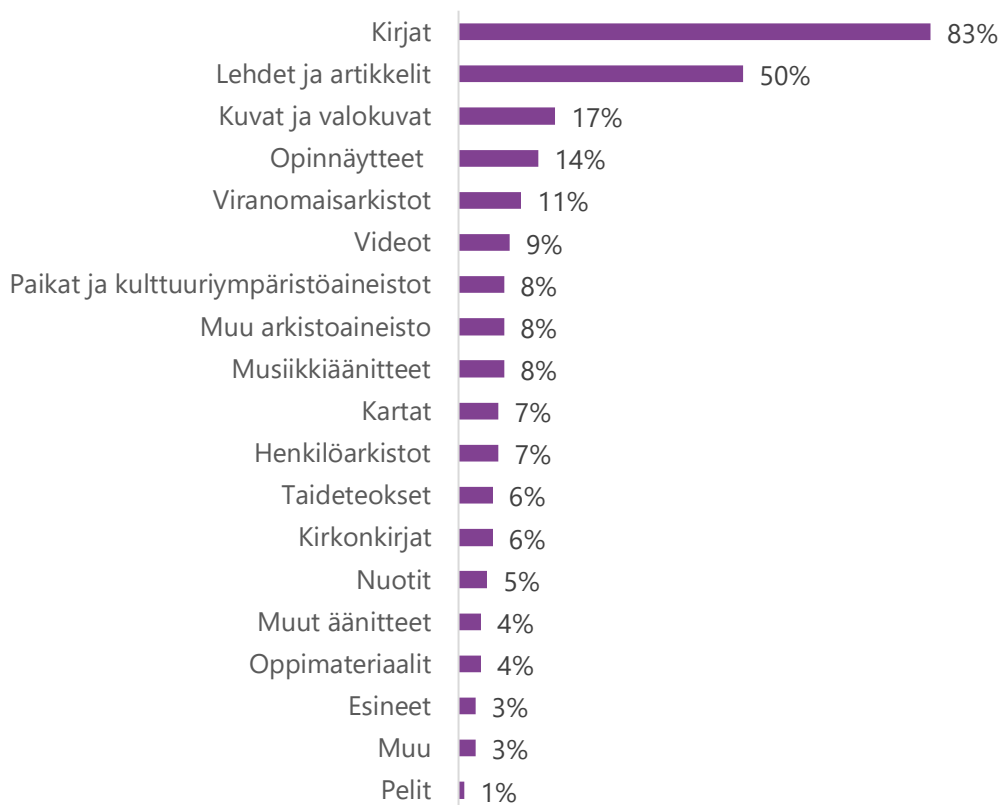
Erikoiskirjastojen näkymissä vastaajat etsivät eniten kirjastojen lainattavia aineistoja (80 % vastaajista). Vajaa kolmannes, 31 % vastaajista, etsii vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja (esim. digitaaliset kuvat, paikat, taideteokset, kartat, videot,

äänitteet, asiakirjat) ja vajaa neljännes, 24 % vastaajista, etsii kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja. Avovastausten perusteella näistä kirjastojen verkossa käytettävistä aineistoista etsitään e-aineistoja, lehtiä ja artikkeleita, virallisia asiakirjoja, sekä valokuvia ja musiikkia. 7 % vastaajista etsii kulttuuriperintöaineistoja, jotka eivät ole saatavilla verkossa (esim. voivat vaatia käynnin arkistossa) sekä 3 % vastaajista etsii tilattavissa olevia (myös maksullisia) kulttuuriperintöaineistoja. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 6.9.

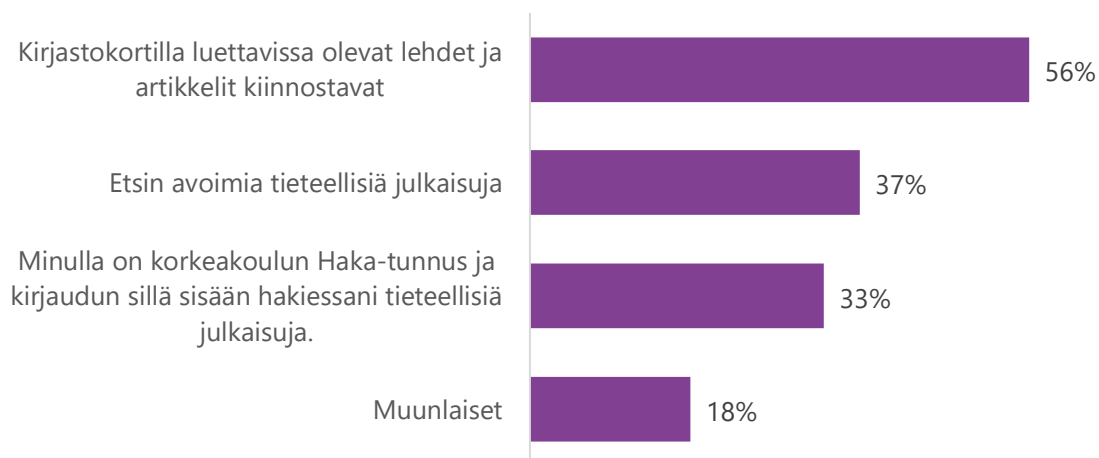
Kuvaaja 6.9: Millaiset aineistot kiinnostavat erikoiskirjastojen vastaajia

Erikoiskirjastojen näkymissä kiinnostavammaksi aineistotyyppiksi vastaajien keskuudessa nousivat kirjat 83 %. Tämä on samassa linjassa vuoden 2021 tulosten perusteella, jolloin kirjat olivat kiinnostavin aineistotyyppi 84 %:lla. Seuraavaksi eniten kiinnostusta oli lehtiin ja artikkeleihin 50 % (vuonna 2021: 54 %). Lisäksi kuvat ja valokuvat 17 % (vuonna 2021: 31 %) sekä opinnäytteet 14 % (vuonna 2021: 29 %) kiinnostivat. Luvuista nähdään, että kiinnostavimmat aineistotyyppit erikoiskirjastojen näkymien vastaajien keskuudessa ovat pysyneet samassa järjestyksessä, mutta kuviin ja valokuviin sekä opinnäytteisiin kohdistunut kiinnostus on hieman laskenut. Tarkempaa jakaumaa erikoiskirjastojen näkymien vastaajia kiinnostavista aineistotyypeistä voi tarkastella Kuvaajassa 6.10.

Kuvaaja 6.10: Kiinnostavimmat aineistotyypit erikoiskirjastoissa

Lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 50 % (n=89) erikoiskirjastojen näkymien vastaajista. 56 % vastaajista kertoivat, että kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit kiinnostavat heitä. 37 % etsii avoimia tieteellisiä julkaisuja. 33 % vastaajista on käytössä korkeakoulun Haka-tunnus ja kirjautuvat sillä sisään hakiessaan tieteellisiä julkaisuja, ja heillä on näin käytössään yliopiston ostamat lehtien lisenssipaketit. 18 % vastaajista etsii muunlaisia lehti- ja artikkeliaineistoja. Avovastauksissa nämä muunlaiset lehti- ja artikkeliaineistot täsmentyivät asiakkaiden pyytämiin lainattaviin ja kopioitaviin aineistoihin, varastokirjastonkokoelmiin, sekä vanhoihin lehtiin. Ks. Kuvaaja 6.11

Kuvaaja 6.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat erikoiskirjastoissa

Kun tarkastellaan kiinnostavia aineistotyyppisiä käyttäjäryhmittäin, nähdään tarkemmin, millaiset aineistotyyppit kiinnostavat minkäkin vastaajaryhmän vastaajia. Taulukko 6.2 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppisiin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %.

Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää kuitenkin huomioida, että eri käyttäjäryhmissä vastaajamäärät vaihtelevat, joten joissakin pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjäryhmissä. Erikoiskirjastoissa pieniä, alle kymmenen vastaajan käyttäjäryhmiä oli paljon. Alle kymmenen vastausta oli koululaisten (n=3), opettajien (n=9), sukututkijoiden (n=2), toimittajien (n=5), viranomaisten (n=6), sekä perheen vanhempana ajanvietettä etsivien (n=7) käyttäjäryhmissä. Arkistoalan ja museoalan työntekijöitä ei ollut lainkaan erikoiskirjastojen vastaajien joukossa. Käyttäjäryhmien vastaajamäärät ovat myös nähtävissä taulukosta.

Erikoiskirjastojen näkymissä kirjat olivat selkeästi kiinnostavin aineistotyyppi lähes kaikissa käyttäjäryhmissä. Ainoastaan sukututkijoiden joukossa kirkonkirjat, sekä toimittajien joukossa kuvat ja valokuvat sekä viranomaisarkistot nousivat kiinnostavammaksi aineistotyyppiksi kuin kirjat.

Sukututkijat olivat kiinnostuneita useammasta aineistotyyppistä kuin muut käyttäjäryhmät. Täytyy kuitenkin huomioida, että sukututkijoita oli vain 2 vastaajaa erikoiskirjastojen näkymissä, ja tämä vaikuttaa tuloksiin. Samoin toimittajat (n=5) olivat kiinnostuneet useammasta aineistotyyppistä.

Muu	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %	17 %	20 %	0 %	2 %	0 %	-	-	0 %	
Oppimateriaalit	0 %	12 %	5 %	22 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %	3 %	-	-	10 %	
Muu arkistoaineisto	0 %	4 %	5 %	33 %	11 %	50 %	13 %	20 %	0 %	10 %	0 %	10 %	0 %	5 %	3 %	-	-	40 %	
Henkilöarkistot	0 %	8 %	5 %	0 %	7 %	0 %	13 %	40 %	0 %	0 %	0 %	0 %	9 %	7 %	7 %	-	-	30 %	
Kirkon-kirjat	0 %	4 %	0 %	0 %	7 %	100 %	7 %	40 %	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %	7 %	7 %	-	-	10 %	
Viranomais-arkistot	0 %	24 %	5 %	11 %	25 %	50 %	7 %	60 %	17 %	0 %	17 %	0 %	0 %	3 %	3 %	-	-	20 %	
Paikat / kulttuuriympäristöaineistot	0 %	4 %	19 %	11 %	4 %	0 %	40 %	20 %	0 %	10 %	0 %	0 %	9 %	0 %	0 %	-	-	40 %	
Esineet	0 %	0 %	10 %	11 %	0 %	0 %	20 %	20 %	0 %	10 %	0 %	0 %	5 %	0 %	0 %	-	-	10 %	
Taideteokset	0 %	0 %	14 %	11 %	0 %	0 %	20 %	20 %	0 %	10 %	0 %	0 %	7 %	3 %	3 %	-	-	20 %	
Kartat	0 %	4 %	19 %	0 %	11 %	0 %	20 %	40 %	17 %	10 %	0 %	0 %	13 %	0 %	0 %	-	-	10 %	
Kuvat / valokuvat	0 %	8 %	29 %	22 %	21 %	50 %	47 %	60 %	17 %	20 %	0 %	0 %	14 %	17 %	17 %	-	-	20 %	
Opinnäytteet	0 %	24 %	19 %	11 %	18 %	50 %	7 %	20 %	33 %	0 %	0 %	0 %	5 %	23 %	23 %	-	-	10 %	
Nuotit	0 %	0 %	5 %	0 %	7 %	0 %	7 %	0 %	0 %	0 %	14 %	14 %	7 %	13 %	13 %	-	-	0 %	
Pelit	0 %	0 %	5 %	0 %	4 %	0 %	7 %	0 %	0 %	10 %	14 %	14 %	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	
Muut äänitteet	0 %	0 %	10 %	11 %	7 %	0 %	7 %	0 %	0 %	0 %	14 %	14 %	5 %	3 %	3 %	-	-	0 %	
Musiikkiaänitteet	0 %	0 %	14 %	11 %	7 %	0 %	20 %	40 %	0 %	0 %	14 %	14 %	11 %	10 %	10 %	-	-	10 %	
Videot	0 %	0 %	14 %	33 %	7 %	0 %	27 %	40 %	0 %	10 %	0 %	0 %	14 %	7 %	7 %	-	-	20 %	
Lehdet ja artikkelit	0 %	72 %	52 %	56 %	57 %	50 %	73 %	40 %	83 %	30 %	43 %	34 %	73 %	73 %	73 %	-	-	30 %	
Kirjat	100 %	100 %	76 %	78 %	89 %	50 %	80 %	40 %	100 %	60 %	100 %	80 %	93 %	93 %	93 %	-	-	50 %	
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n=3	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=25	Itseopiskelija, n=21	Opettaja, n=9	Tutkija, n=28	Sukututkija, n=2	Harrastaja, n=15	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=5	Viranomainen, n=6	Muu työssäkäyvä, n=10	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=7	Itselle ajanvietettä etsivä, n=56	Kirjastoalan työntekijä, n=30	Arkistoalan työntekijä, n=0	Museoalan työntekijä, n=0	Muu, n=10			

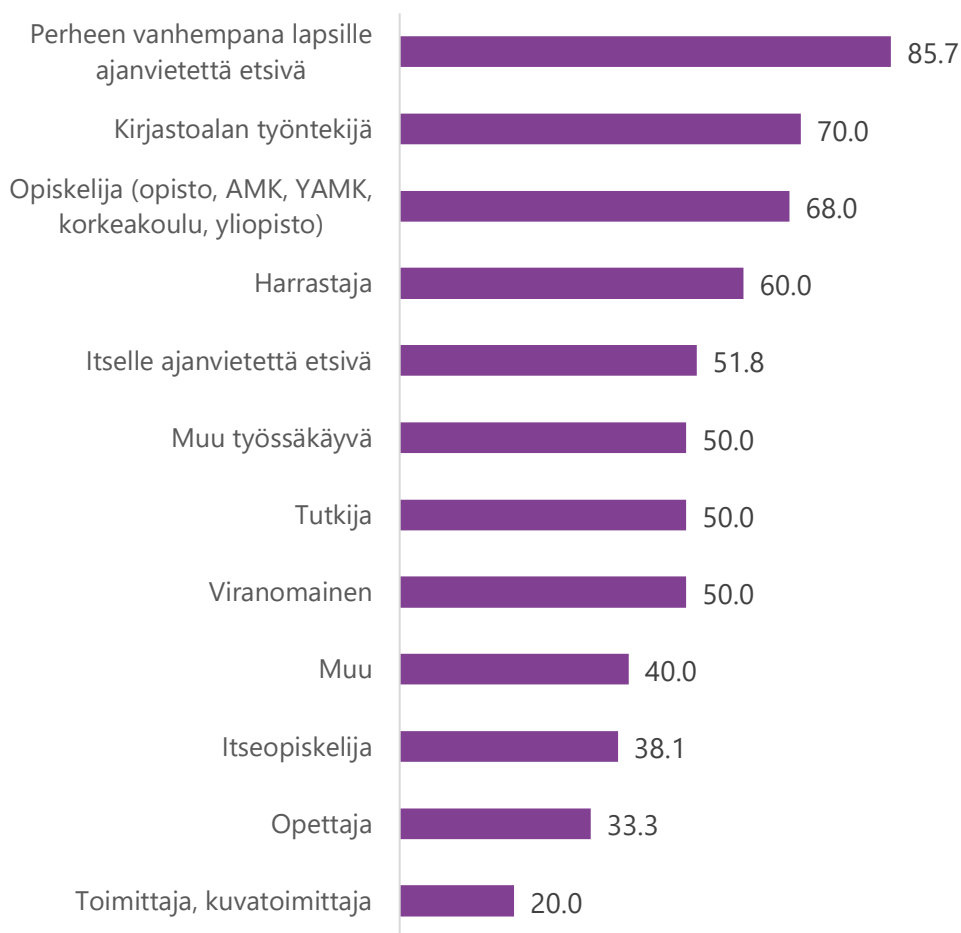
Taulukko 6.2: Kiinnostavimmat aineistotyytit käyttäjäryhmittäin erikoiskirjastojen näkymissä

6.6. Tyytyväisyys erikoiskirjastojen näkymiin

Erikoiskirjastojen näkymistä vastanneet ovat tyytyväisiä näkymiin. Yleisarvoasanaksi näkymät saivat 8,3, joka on sama kuin vuonna 2021. Vuonna 2021 luku oli hieman alempi ollessa 8,1.

Kysyttäessä suosittelisivatko vastaajat käyttämänsä hakupalvelua, oli NPS 52 keskiarvolla 8,6. Tämä on hieman alempi kuin vuonna 2021 (NPS 55 keskiarvolla 8,7), mutta selkeästi suurempi kuin vuonna 2019 (NPS 36 keskiarvolla 8,2).

Kuvaaja 6.12 erittelee tyytyväisyyttä erikoiskirjastojen näkymistä vastaajaryhmittäin. Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivät olivat tyytyväisimpiä (NPS 85,7). Seuraavaksi tyytyväisimpiä olivat kirjastoalan työntekijät (NPS 70,0), opiskelijat (NPS 68,0) ja harrastajat (NPS 60,0). Vastaajaryhmittäisestä erottelun ulkopuolelle jäivät koululaiset ja sukututkijat, koska näissä vastaajaryhmissä oli niin vähän vastaajia erikoiskirjastojen näkymissä (alle 5 vastaajaa). Näitä lukuja tarkasteltaessa on hyvä muistaa vastaajaryhmien koot.

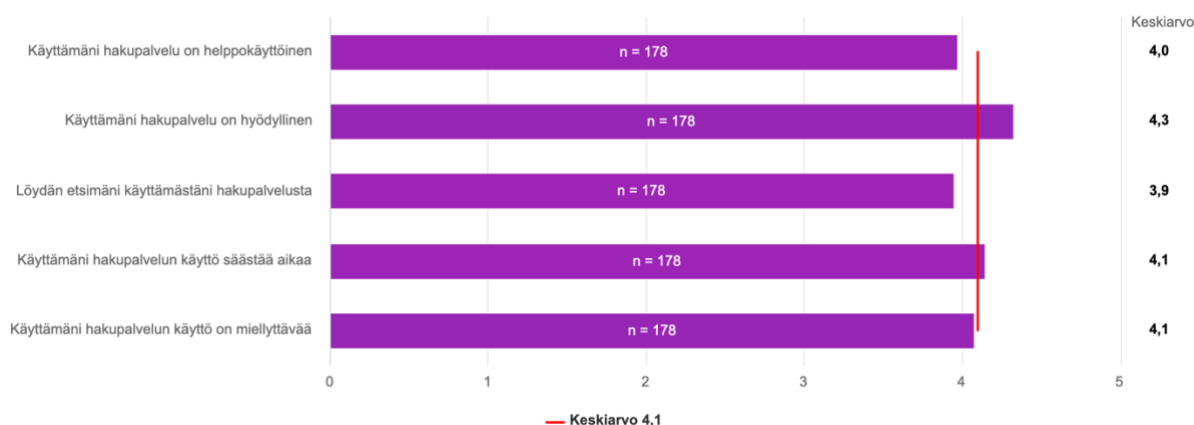

Kuvaaja 6.12: NPS erikoiskirjastojen näkymissä vastaajaryhmittäin

Vastaajista 40 %, n=72, kertoi käyttävänsä hakupalveluita mobiililaitteella, eli puhelimella ja/tai tabletilla. Heidän keskuudessaan NPS oli 58, ja keskiarvo 8,8. Yleisarvosanaksi hakupalvelu sai keskiarvosanaksi 8,3. Vuoteen 2021 verrattuna luvut ovat pysyneet hyvin samalla tasolla. Vuonna 2021 puhelinkäyttäjien keskuudessa NPS oli 59 ja keskiarvo 8,7,

hakupalvelut saivat yleisarvosanaksi keskiarvosanan 8,2. Tietokonetta käyttäviä vastaajia oli 84 %, n=149. Vastaavat arvot heidät keskuudessaan olivat NPS 54, keskiarvolla 8,6. Hakupalvelun yleisarvosanan keskiarvo oli 8,4. Nämäkin luvut olivat pysyneet hyvin samassa tasossa vuoden 2021 lukujen kanssa: vuonna 2021 NPS tietokonekäyttäjillä oli 54 keskiarvolla 8,7 ja hakupalveluiden yleisarvosana keskiarvoksi muodostui 8,3.

Hakupalveluja pidetään hyödyllisinä ja niiden käyttö säästää aikaa. Lisäksi käyttö koetaan miellyttävänä. (Ks. Kuvaaja 6.13)

Kuvaaja 6.13: Kokemukset hakukoneista erikoiskirjastojen näkymissä

Hyviin arvosanoihin vaikuttaa varmasti aineiston ja tiedon hyvä löydettävyys. 88 % erikoiskirjastojen vastaajista koki yleensä löytävänsä etsimänsä. Vuonna 2021 vastaava luku oli 85 %. 5 % vastaajista ei yleensä etsi mitään tiettyä, vuonna 2021 luku oli hieman suurempi ollessa 8 %. Vastaajien määrä, jotka eivät koe löytävänsä etsimäänsä, oli laskenut 9 %:sta 7 %:iin. Vastaajat kuvailivat syitä sille, etteivät löydä etsimäänsä, ettei haluttua aineistoa ole saatavilla tai tietokantaan ei ole pääsyä. 35 % vastaajista kertoi löytävänsä usein etsimänsä lisäksi jotakin muuta kiinnostavaa käyttämästään hakupalvelusta.

7. Museot

7.1. Museoiden näkymät ja vastaajamäärät

Museoiden näkymissä vastauksia käyttäjäkyselyyn oli 427 kappaletta. Eniten vastaajia oli Museoviraston päänäkömystä museovirasto.finna.fi:stä (n=93). Museoiden näkymien vastausmäärä on laskenut viimeksi järjestetystä käyttäjäkyselystä, jolloin vastauksia tuli yhteensä 681 kappaletta. Museoiden näkymien vastausmäärän lasku saattaa johtua museot.finna.fi näkömön sulkemisesta. Viimeksi järjestetyssä kyselyssä vuonna 2021 kyseisestä näkömystä oli tullut 120 vastausta. Monet museoiden aineistoista kiinnostuneet saattavat myös tarkastella aineistoja Finna.fi:n kautta. Vastausten jakaumaa eri näkömien välillä voi tarkastella Taulukosta 7.1.

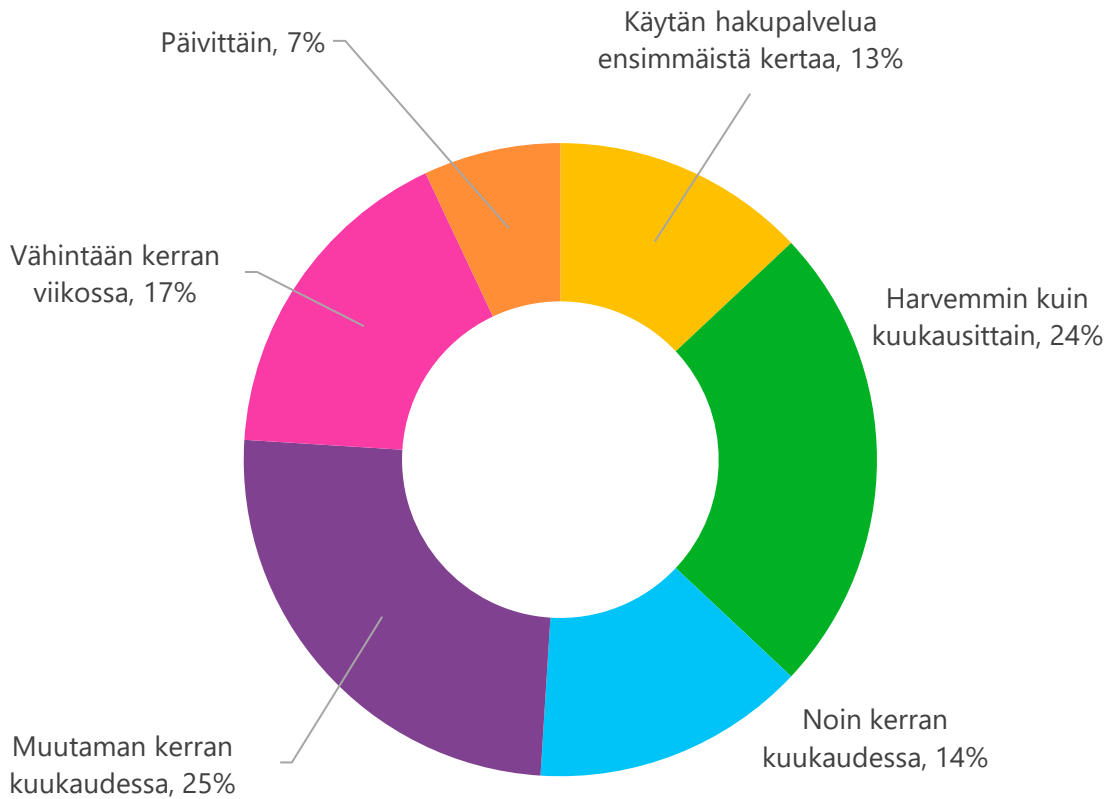
Näkömä	Vastaajamäärä
ekm.finna.fi	13
ekm.finna.fi/saaristo espoo	0
emma.finna.fi	11
forum-marinum.finna.fi	4
gallenkallelanmuseo.finna.fi	17
hkm.finna.fi	39
hkm.finna.fi/elanto2	0
hrm.finna.fi	3
ilmailumuseo.finna.fi	10
jarvenpaantaidemuseo.finna.fi	6
jyvaskylantaidemuseo.finna.fi	6
kantapuu.finna.fi	7
kellomuseo.finna.fi	6
keskisuomenmuseo.finna.fi	10
khrm.finna.fi	2
lappenrannanmuseot.finna.fi	14
lasimuseo.finna.fi	3
lelumuseohevosenkenka.finna.fi	1
loviisankaupunginmuseo.finna.fi	1

maaseudunsivistysliitto.finna.fi	1
mfa.finna.fi	1
muistaja.finna.fi/hyvinkaan_kaupunginmuseo	4
muistaja.finna.fi/keravan_museopalvelut	2
muistaja.finna.fi/mantsalan_museopalvelut	1
muistaja.finna.fi/nurmijarven_museo	2
muistaja.finna.fi/riihimaen_kaupunginmuseo	2
museovirasto.finna.fi	93
museovirasto.finna.fi/arkeologia	9
museovirasto.finna.fi/joka	15
piipunjuurella.finna.fi	11
poikilo.finna.fi	2
rautatiemuseo.finna.fi	10
satakunnanmuseo.finna.fi	7
satakunnanmuseo.finna.fi/satakunnankansa	1
satm.finna.fi/satakunnankansa	0
siida.finna.fi	12
skm.finna.fi	3
suomenkansallismuseo.finna.fi	21
tampereentaidemuseo.finna.fi	34
urheilumuseo.finna.fi	7
valokuvataiteenmuseo.finna.fi	16
vantaankaupunginmuseo.finna.fi	13
villagyllenberg.finna.fi	7

Taulukko 7.1: Museoiden näkymät ja vastaajamäärät

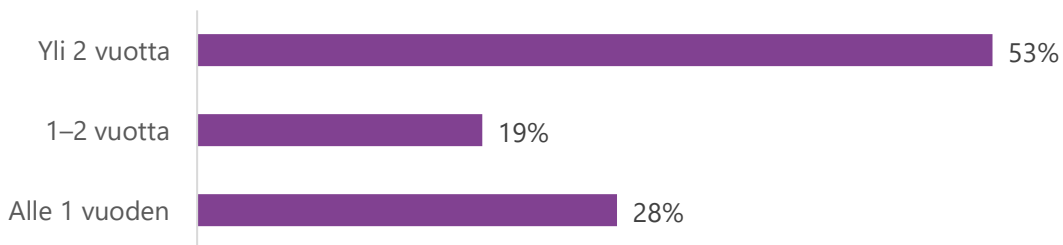
7.2. Museonäkymien käyttö

Hakupalvelun käyttö museoiden näkymistä on säännöllistä: vastaajista 25 % käyttää palvelua vähintään muutaman kerran kuukaudessa. Päivittäin palvelua käyttää 7 % vastaajista, vähintään kerran viikossa 17 % vastaajista ja noin kerran kuukaudessa 14 % vastaajista. Vastaajista 13 % käytti Finnaa ensimmäistä kertaa kyselyyn vastatessaan. Ks. Kuvaaja 7.1.

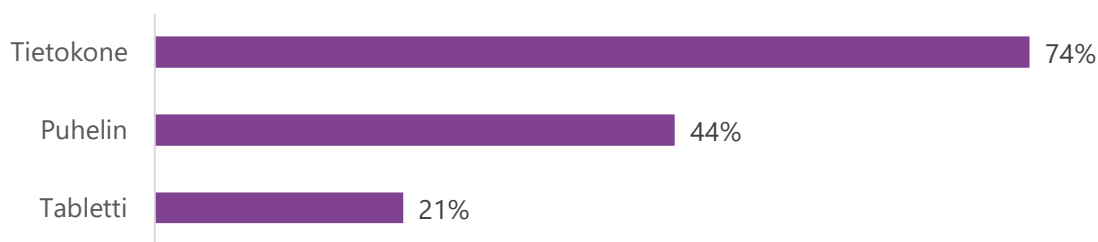
Kuvaaja 7.1: Museonäkymien käyttö

Noin puolet (53 %) museonäkymien vastaajista on käyttänyt hakupalvelua jo yli 2 vuotta. Alle vuoden hakupalvelua käyttäneitä vastaajia oli runsaasti (28 %). Ks. Kuvaaja 7.2.

Kuvaaja 7.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (museot)

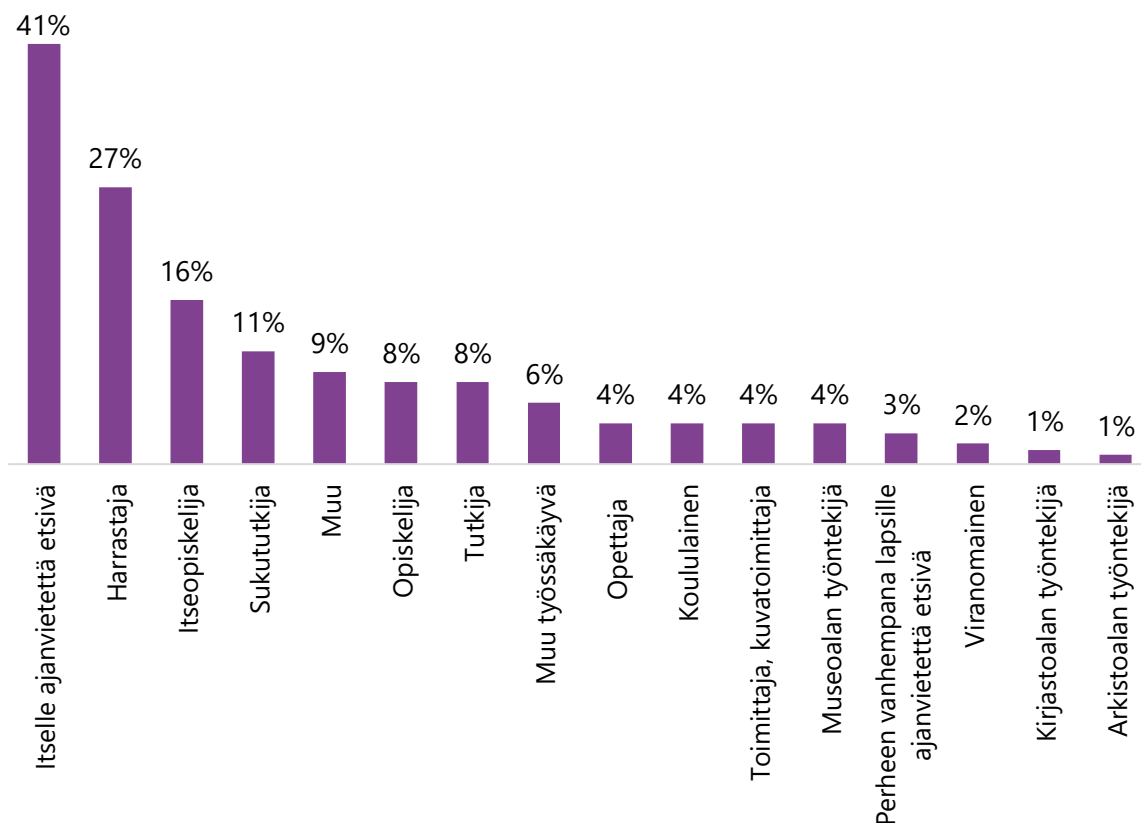
Museoiden omilla näkymillä vastaajat käyttävät hakupalvelua pääasiassa tietokoneella (74 %). Puhelinta käyttävät vastaajista 44 % ja tablettia 21 %. Vastaajat pystyivät valitsemaan vastauksista useamman vaihtoehdon. (Ks. Kuvaaja 7.3). Vuoden 2021 kyselyn vastauksiin verrattuna mobiililaitteiden käytössä on nähtävissä kasvua.

Kuvaaja 7.3: Käyttölaitteet museonäkymissä

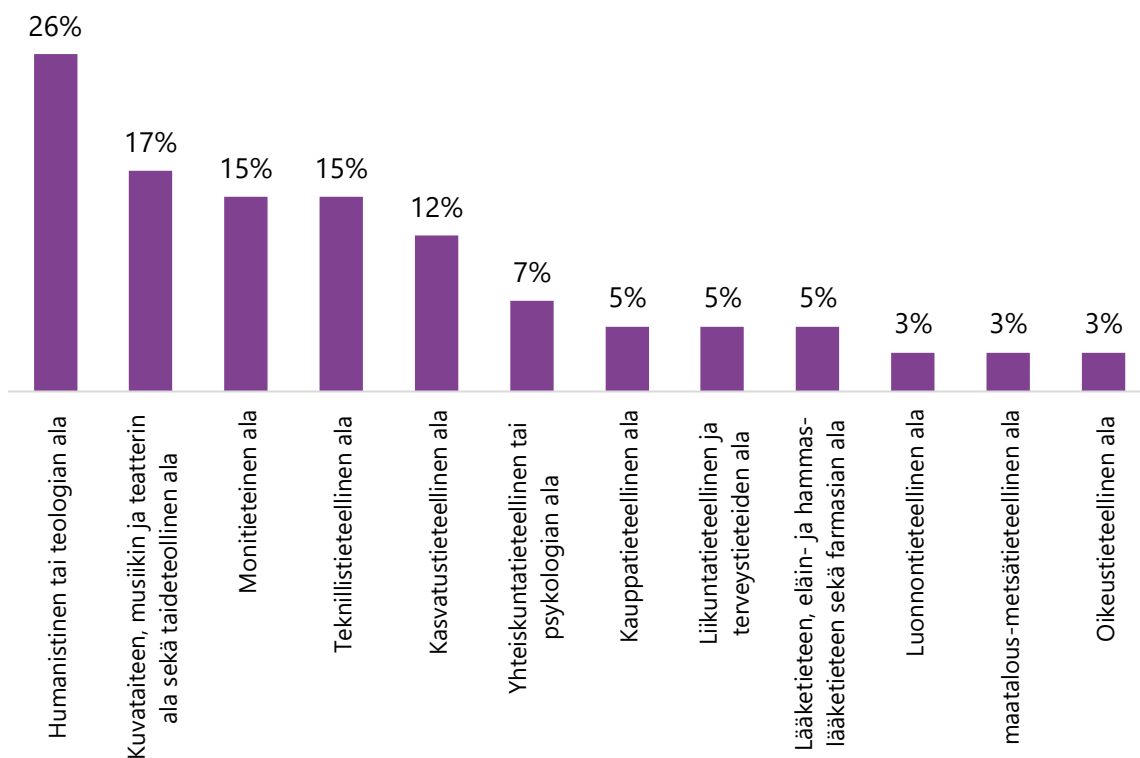
7.3. Vastaajaryhmät museonäkymissä

Museoiden näkymissä itselle ajanvietettä etsivät ovat isoin vastaajaryhmä (41 %). Seuraavaksi eniten oli harrastajia (27 %), itseopiskelijoita (16 %) ja sukututkijoita (11 %). Tarkemmin jakauma Kuvaajassa 7.4. Vastaajat pystyivät valitsemaan useamman käyttäjäryhmän.

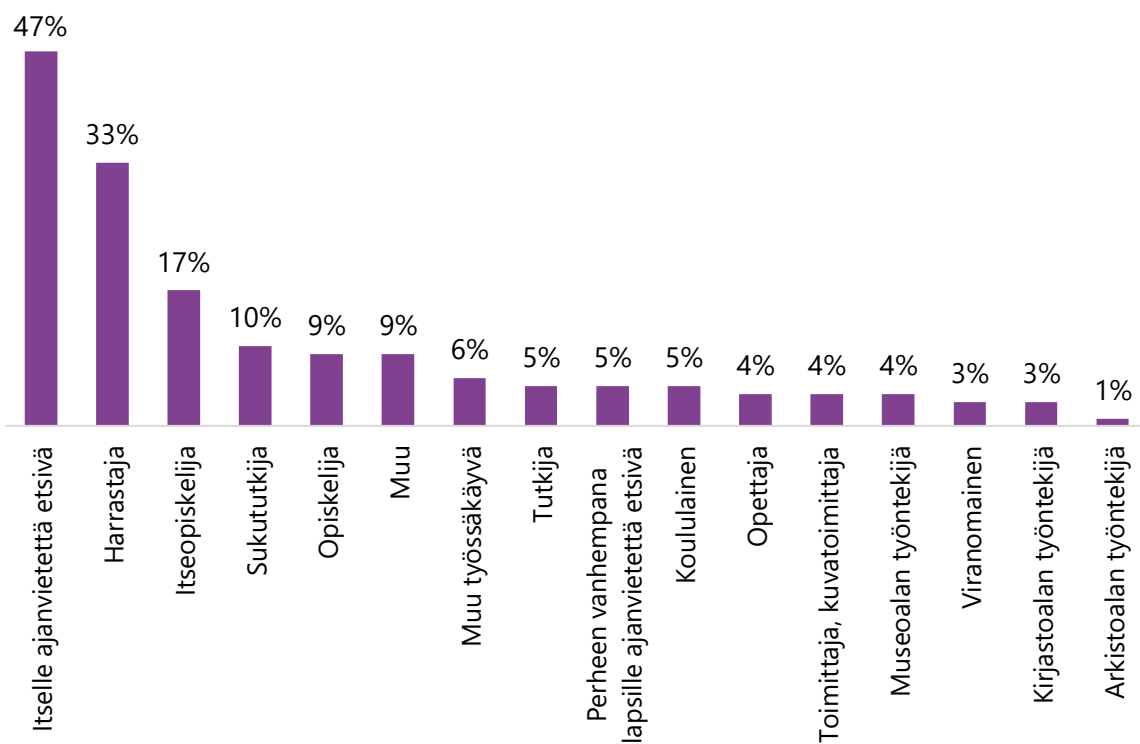
Kuvaaja 7.4: Vastaajaryhmät museonäkymissä

Osa vastaajista (50 %, n=215) tarkensi millä tieteenalalla he toimivat / työskentelevät. Vastaajista 26 % toimii humanistisella tai teologian alalla, 17 % toimii kuvataiteen, musiikin, teatterin tai taideteollisuuden alalla. Vastaajista 15 % identifioitui teknillistieteelliselle alalle ja vastaavat 15 % monitieteelliselle alalle. Ks. Kuvaaja 7.5

Kuvaaja 7.5: Vastaajaryhmät tieteenaloinnain

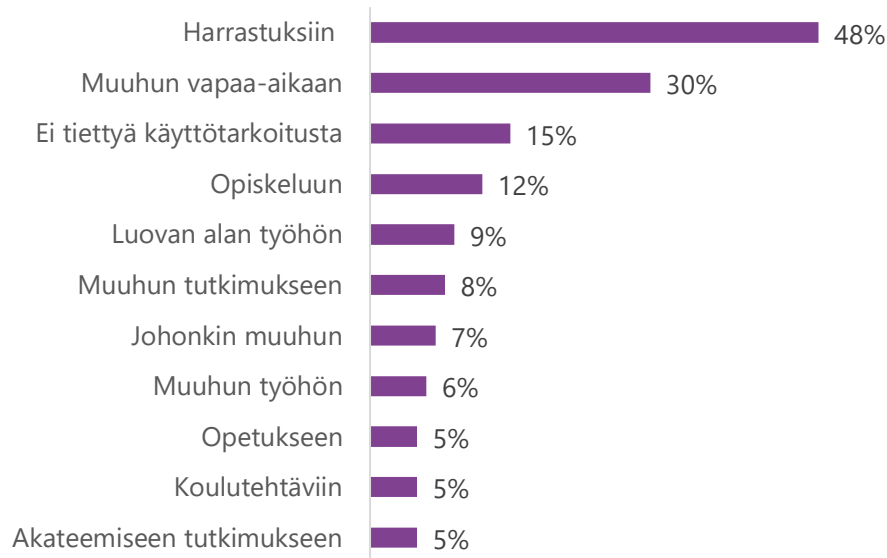
Mobiilissa käyttäjäryhmien jakauma oli hyvin samanlainen kuin kaikilla laitteilla. Itselle ajanvietettä etsiviä oli 47 % vastaajista, harrastajia 33 % vastaajista ja itseopiskelijatkin korostuivat jakaumassa (17 %). Jakauma tarkemmin Kuvaajassa 7.6.

Kuvaaja 7.6: Vastaajaryhmät museonäkymissä

7.4. Käyttötarkoitukset museoiden näkymissä

Yleisimmät käyttötarkoitukset museoiden näkymissä olivat harrastukset (48 %) ja vapaa-aika (30 %). Vastaajista seuraavaksi isoin ryhmä, 15 % ei etsinyt sisältöjä mihinkään tiettyyn käyttötarkoitukseen. Vastaajista 12 % käytti näkymiä opiskeluun ja 8 % tutkimukseen. Luovan alan työhön näkymiä käytti 9 % vastaajista. Jakaumaa eri käyttötarkoitusten välillä voi tarkastella lähemmin Kuvaajasta 7.7.

Kuvaaja 7.7: Käyttötarkoitukset museonäkymissä

Mobiilikäyttäjien osalta käyttötarkoitukset olivat samansuuntaiset kuin kaikkia käyttölaitteita tarkasteltaessa. Harrastukset ja muu vapaa-aika korostuivat vastauksissa. Ks. Kuvaaja 7.8.

Kuvaaja 7.8: Mobiilikäyttäjien käyttötarkoitukset museonäkymissä

Museoiden näkymissä käyttäjäryhmäkohtaiset käyttötarkoitukset olivat hyvin vaihtelevia. Käyttötarkoituksista kuitenkin vapaa-aika sekä harrastukset korostuivat kaikilla käyttäjäryhmillä. Useilla ryhmillä käyttötarkoitus vastasi ryhmän kuvausta. Harrastajat ovat

kiinnostuneet käyttämään näkymiä harrastuksiin liittyen, opiskelijat opintoihin liittyen ja opettajat opettamista varten (Ks. Taulukko 7.2).

Akateemiseen tutkimukseen	19 %	34 %	9 %	37 %	35 %	12 %	4 %	13 %	25 %	7 %	15 %	3 %	33 %	50 %	24 %	10 %
Muuhun tutkimukseen	13 %	11 %	12 %	21 %	32 %	33 %	14 %	13 %	38 %	11 %	23 %	5 %	50 %	50 %	41 %	13 %
Opetukseen	13 %	20 %	10 %	58 %	21 %	8 %	6 %	20 %	25 %	15 %	23 %	3 %	33 %	50 %	24 %	5 %
Koulutehtäviin	56 %	34 %	10 %	16 %	9 %	4 %	3 %	20 %	25 %	7 %	31 %	3 %	33 %	50 %	12 %	5 %
Opiskeluun	56 %	69 %	37 %	16 %	21 %	10 %	12 %	33 %	25 %	11 %	39 %	9 %	50 %	50 %	18 %	8 %
Luovan alan työhön	25 %	14 %	16 %	26 %	18 %	16 %	15 %	53 %	25 %	22 %	23 %	5 %	33 %	50 %	41 %	33 %
Muuhun työhön	13 %	9 %	6 %	26 %	15 %	8 %	4 %	33 %	75 %	33 %	15 %	3 %	50 %	75 %	53 %	13 %
Harrastuksiin	38 %	51 %	66 %	37 %	56 %	63 %	78 %	33 %	38 %	37 %	69 %	49 %	67 %	50 %	29 %	40 %
Muuhun vapaa-aikaan	56 %	26 %	24 %	37 %	24 %	33 %	27 %	27 %	50 %	30 %	62 %	49 %	83 %	50 %	24 %	28 %
Johonkin muuhun	19 %	6 %	6 %	16 %	15 %	18 %	9 %	27 %	25 %	22 %	15 %	4 %	33 %	50 %	29 %	25 %
En etsi yleensä tiettyyn käyttötarkoitukseen	13 %	6 %	9 %	5 %	6 %	6 %	9 %	13 %	25 %	15 %	15 %	25 %	33 %	50 %	6 %	20 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 16	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=35	Itseopiskelija, n=67	Opettaja, n=19	Tutkija, n=34	Sukututkija, n=49	Harrastaja, n=117	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=15	Viranomainen, n=8	Muu työssäkäyvä, n=27	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=13	Itselle ajanvietettä etsivä, n=177	Kirjastoalan työntekijä, n=6	Arkistoalan työntekijä, n=4	Museoalan työntekijä, n=17	Muu, n=40

Taulukko 7.2: Käyttäjärühmäkohtaiset käyttötarkoitukset museoiden näkymissä

7.5. Kiinnostavimmat aineistotyypit museoiden näkymissä

Museoiden näkymissä vastaajat etsivät eniten vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja (esim. digitaaliset kuvat, paikat, taideteokset, kartat, videot, äänitteet, asiakirjat) (71 % vastaajista). 44 % vastaajista valitsi kirjastojen lainattavat aineistot. 11 % vastaajista etsi kulttuuriperintöaineistoja, jotka eivät ole saatavilla verkossa (esim. voivat vaatia käynnin arkistossa, ja 9 % vastaajista etsi kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja. Näitä verkossa käytettäviä aineistoja oli avovastauksissa avattu: kirkonkirjoja, henkilö- ja sukuhistoriaa, kuvia, muuta tietoa. Tilattavissa olevia (myös maksullisia) kulttuuriperintöaineistoja etsi 7 % vastaajista. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 7.9.

Kuvaaja 7.9: Millaiset aineistot kiinnostavat museoiden vastaajia

Museoiden näkymissä kiinnostavimmaksi aineistotyyppiksi vastaajien keskuudessa nousivat kuvat ja valokuvat (67 % vastaajista). Aiemmin vuonna 2021 kuvat ja valokuvat näyttäytyivät myös kiinnostavimpana aineistotyyppinä, mutta silloin luku oli hieman suurempi (76 %). Kiinnostusta muihin aineistotyyppisiin oli paljon (suluissa esitetyt luvut ovat vuoden 2021 vastaavat luvut aineistotyyppien kiinnostukselle): kirjat 46 % (51 %), kartat 37 % (48 %), lehdet ja artikkelit 35 % (44 %), sekä paikat ja kulttuuriympäristöaineistot 30 % (40 %). Tarkempaa jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 7.10.

Kuvaaja 7.10: Kiinnostavimmat aineistotyytit museonäkymissä

Lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 35 % (n=148) museoiden näkymien vastaajista. Heistä enemmistöä (68 %) kiinnostivat kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit. 38 % vastaajista etsii avoimia tieteellisiä julkaisuja. 16 %:lla vastaajista on käytössä korkeakoulun Haka-tunnus ja kirjautuvat sillä sisään hakiessaan tieteellisiä julkaisuja, ja heillä on näin käytössään yliopiston ostamat lehtien lisenssipaketit. 16 % vastaajista kertoi etsivänsä muunlaista lehti- ja artikkeliaineistoa. Avovastauksissa nämä muunlaiset lehti- ja artikkeliaineistot täsmentyivät lähteiden etsimiseen, sekä vanhoihin ja historiallisiin lehtiaineistoihin. Ks. Kuvaaja 7.11

Kuvaaja 7.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat museoissa

Musiikkiäänitteistä oli kiinnostuneita 8 % (n= 36) museoiden näkymien vastaajista. Luvun pienuus ei ole yllätys, sillä museoiden näkymissä musiikkiaineistot eivät ole keskiössä. Näistä vastaajista valtaosa, 78 % vastaajista, etsi musiikkia kuunteluun. 31 % vastaajista halusi tutkia musiikkiäänitteiden tietoja, 17 % vastaajista opettelee soittamaan etsimäänsä kappaletta ja tarvitsee esimerkkiä harjoittelua varten. 11 % vastaajista opiskelee musiikkialaa ja etsii tietoa musiikkiin liittyen. 11 % (n=4) vastaajista kertoi etsivänsä musiikkiäänitteitä muihin tarkoituksiin. Ks. Kuvaaja 7.12

Kuvaaja 7.12: Musiikkiaineistojen käyttötarkoitukset museoissa

Kun tarkastellaan kiinnostavia aineistotyyppjä käyttäjäryhmittäin, nähdään tarkemmin, millaiset aineistotyyppit kiinnostavat minkäkin vastaajaryhmän vastaajia. Taulukko 7.3 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppihin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %. Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää kuitenkin huomioida, että eri käyttäjäryhmissä vastaajamäärät vaihtelevat, joten joissakin pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjäryhmissä. Museoissa pienimmät vastaajaryhmät olivat arkistoalan työntekijät (n=4), kirjastoalan

työntekijät (n=6) sekä viranomaiset (n=8). Monet käyttäjäryhmät ovat suhteellisen pieniä. Käyttäjäryhmien vastaajamäärät ovat luettavissa taulukosta.

Kuvat ja valokuvat ovat museoiden näkymissä eniten kiinnostusta herättävä aineistotyyppi kokonaisuudessa. Erityisen kiinnostavana kuvia ja valokuvia pidettiin arkistoalan työntekijöiden (100 %), museoalan työntekijöiden (100 %), tutkijoiden (88 %) sekä sukututkijoiden (88 %) joukossa.

Kirjat olivat myös hyvin kiinnostavia. Kirjat olivatkin kiinnostavin aineistotyyppi koululaisten (75 %), opiskelijoiden (74 %), perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivien (77 %) sekä kirjastoalan työntekijöiden (100 %) keskuudessa.

Museoiden näkymissä kiinnostusta herättivät myös kautta linjan kartat, lehdet ja artikkelit, esineet, taideteokset, sekä paikat ja kulttuuriperintöaineistot. Oppimateriaalit sekä videot kiinnostivat kohtuullisesti myös monia eri käyttäjäryhmiä.

Kirkonkirjoihin ja henkilöarkistoihin oli kiinnostusta erityisesti sukututkijoiden sekä kirjastoalan ja arkistoalan työntekijöiden keskuudessa.

Muu	13 %	3 %	5 %	11 %	12 %	8 %	3 %	20 %	13 %	7 %	8 %	2 %	17 %	25 %	6 %	8 %
Oppimateriaalit	13 %	37 %	13 %	37 %	21 %	8 %	7 %	27 %	25 %	11 %	31 %	7 %	50 %	50 %	24 %	10 %
Muu arkistoaineisto	13 %	14 %	12 %	11 %	27 %	20 %	10 %	13 %	38 %	11 %	15 %	7 %	50 %	50 %	35 %	13 %
Henkilöarkistot	19 %	23 %	24 %	26 %	27 %	55 %	19 %	27 %	38 %	22 %	23 %	15 %	50 %	75 %	29 %	30 %
Kirkon-kirjat	13 %	17 %	18 %	21 %	21 %	63 %	18 %	20 %	38 %	22 %	31 %	16 %	67 %	50 %	24 %	23 %
Viranomais-arkistot	13 %	14 %	16 %	21 %	24 %	27 %	11 %	20 %	50 %	19 %	23 %	11 %	50 %	50 %	24 %	15 %
Paikat / kulttuuriympäristöaineistot	25 %	34 %	31 %	42 %	44 %	49 %	35 %	47 %	63 %	30 %	15 %	26 %	50 %	25 %	41 %	35 %
Esineet	25 %	34 %	34 %	26 %	44 %	37 %	37 %	47 %	50 %	33 %	23 %	21 %	67 %	75 %	77 %	33 %
Taideteokset	25 %	29 %	36 %	47 %	35 %	31 %	28 %	40 %	50 %	22 %	31 %	27 %	50 %	75 %	53 %	43 %
Kartat	25 %	34 %	39 %	58 %	53 %	65 %	50 %	53 %	63 %	37 %	31 %	35 %	67 %	75 %	35 %	50 %
Kuvat / valokuvat	50 %	60 %	64 %	63 %	88 %	88 %	82 %	67 %	75 %	63 %	39 %	59 %	67 %	100 %	100 %	83 %
Opinnäytteet	13 %	34 %	9 %	11 %	18 %	16 %	9 %	13 %	25 %	7 %	23 %	7 %	50 %	50 %	18 %	10 %
Nuotit	19 %	11 %	9 %	16 %	9 %	8 %	3 %	20 %	25 %	11 %	31 %	6 %	33 %	50 %	12 %	8 %
Pelit	25 %	11 %	9 %	5 %	9 %	4 %	3 %	13 %	13 %	4 %	39 %	6 %	50 %	25 %	6 %	8 %
Muut äänitteet	13 %	14 %	6 %	11 %	12 %	6 %	5 %	7 %	13 %	4 %	15 %	5 %	33 %	25 %	12 %	8 %
Musiikkiäänitteet	31 %	17 %	12 %	16 %	15 %	10 %	9 %	13 %	25 %	11 %	23 %	11 %	50 %	50 %	12 %	8 %
Videot	31 %	31 %	27 %	21 %	27 %	14 %	18 %	13 %	25 %	11 %	39 %	18 %	50 %	25 %	18 %	20 %
Lehdet ja artikkelit	25 %	57 %	39 %	53 %	44 %	57 %	36 %	60 %	50 %	30 %	39 %	35 %	67 %	50 %	29 %	40 %
Kirjat	75 %	74 %	60 %	47 %	32 %	37 %	42 %	47 %	75 %	44 %	77 %	49 %	100 %	50 %	35 %	43 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 16	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=35	Itseopiskelija, n=67	Opettaja, n=19	Tutkija, n=34	Sukututkija, n=49	Harrastaja, n=117	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=15	Viranomainen, n=8	Muu työssäkävä, n=27	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=13	Itselle ajanvietettä etsivä, n=177	Kirjastoalan työntekijä, n=6	Arkistoalan työntekijä, n=4	Museoalan työntekijä, n=17	Muu, n=40

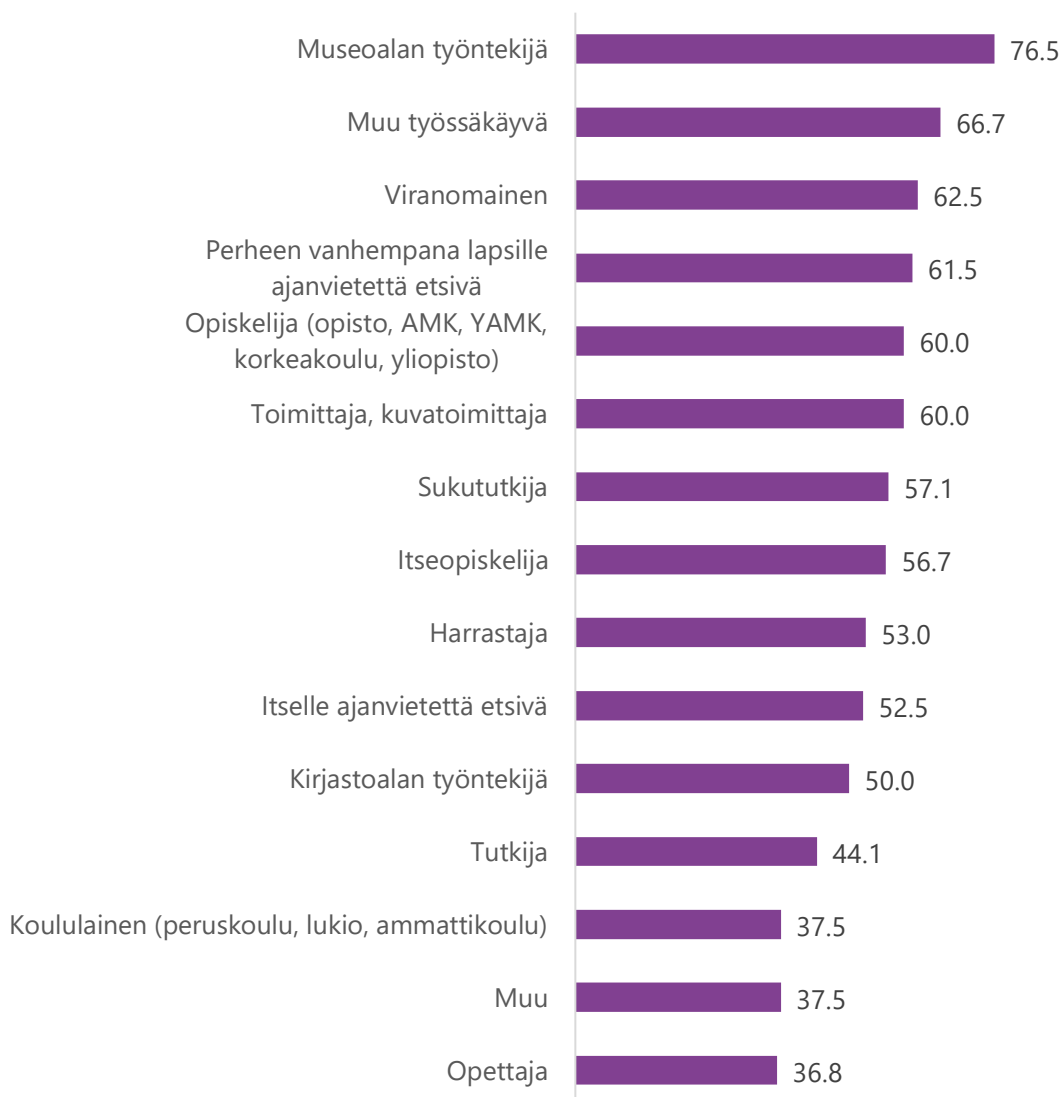
Taulukko 7.3: Kiinnostavimmat aineistotyytit käyttäjärhmittäin museoiden näkymissä

7.6. Tyytyväisyys museoiden näkyisiin

Vastaajat ovat tyytyväisiä museoiden näkyisiin, yleisarvosanaksi näkymät saivat 8,1. Yleisarvosana on suunnilleen samassa kuin aikaisempina vuosina, vaikkakin hieman laskenut: vuonna 2021 näkymien yleisarvosana oli 8,3 ja vuonna 2019 8,2.

Kysyttäessä suosittelisivatko vastaajat museoiden näkymiä, oli NPS 51 ja keskiarvo 8,5. Luvut ovat hyviä, mutta nämäkin hieman laskussa edellisestä tarkastelusta: vuonna 2021 NPS oli 61 keskiarvolla 8,8 (vuonna 2019 NPS oli 48 keskiarvolla 8,5).

Kuvaaja 7.13 erittelee tyytyväisyyttä museoiden näkymistä vastaajaryhmittäin. Museoalan työntekijät olivat tyytyväisimpiä (NPS 76,5). Seuraavaksi tyytyväisimpiä olivat muut työssäkäyvät (NPS 66,7) ja viranomaiset (NPS 62,5). Vähiten tyytyväisiä museoiden näkyisiin olivat opettajat (NPS 36,8). Vastaajaryhmittäisestä erottelun ulkopuolelle jäivät arkistoalan työntekijät, koska vastaajaryhmässä oli niin vähän vastaajia (alle 5 vastaajaa). Näitä lukuja tarkasteltaessa on hyvä muistaa vastaajaryhmien koot.

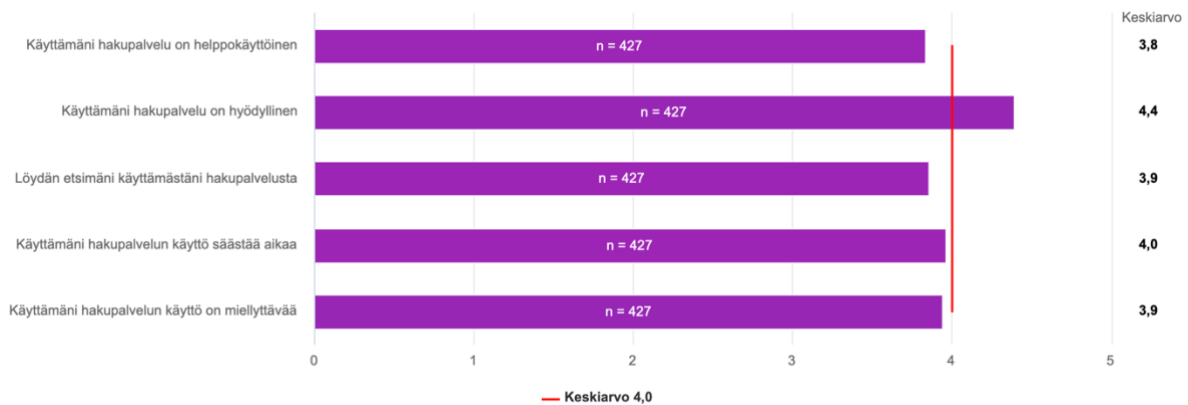

Kuvaaja 7.13: NPS museoiden näkyisissä vastaajaryhmittäin

Vastaajista 53 %, n=225, kertoi käyttävänsä hakupalveluita mobiililaitteella eli puhelimella ja/tai tabletilla. Heidän keskuudessaan NPS oli 52 ja keskiarvo 8,7. Yleisarvosanaksi hakupalvelu sai keskiarvolta 8,2. Vastaavasti kaikkia vastauksia tarkastellessa huomataan, että mobiilikäyttäjien tyytyväisyys on hieman laskenut edellisestä tarkastelusta. Vuonna 2021 NPS oli mobiilikäyttäjien keskuudessa 65 keskiarvolla 8,9. Yleisarvosanaksi hakupalvelut saivat tuolloin keskiarvolta 8,9.

Tietokonetta käyttäviä vastaajia oli 74 %, n=314. Heidän keskuudessaan NPS oli 54 keskiarvolla 8,6. Hakupalveluiden yleisarvosana keskiarvo oli 8,1. Vuonna 2021 NPS oli 62 keskiarvolla 8,8. Hakupalvelun yleisarvosanan keskiarvo oli 8,3.

Hakupalveluja pidetään erityisesti hyödyllisenä. Hakupalvelun käyttö koetaan aikaa säästäväksi ja käyttö miellyttäväksi. (Ks. Kuvaaja 7.14)

Kuvaaja 7.14: Kokemuksia hakupalveluista museonäkymissä

Vastaajien antamiin arvioihin vaikuttaa todennäköisesti aineiston ja tiedon löydettävyys. 75 % vastaajista kertoi löytävänsä etsimänsä. Lopuista 18 % ei yleensä etsi mitään tiettyä tietoa tai aineistoa, eli 7 % ei löydä yleensä etsimäänsä. Aineiston huonon löydettävyyden syiksi nostettiin esille, ettei haluttua aineistoa ole saatavilla, aineistoa ei ole digitoitu, hakusanoja on hankala keksiä, haku on muutoin hankala, tai pääsyä aineistoon ei ole. Lisäksi 57 % vastaajista kertoi yleensä löytävänsä jotakin muuta kiinnostavaa etsimänsä lisäksi.

Aineistojen löydettävyys on pysynyt suunnilleen samana edellisestä tarkastelusta. Vuonna 2021 78 % vastaajista kertoi löytävänsä yleensä etsimänsä eli oli hieman korkeampi kuin vuonna 2023. Toisaalta vastaajien määrä, jotka eivät etsi mitään tiettyä oli kasvanut vuodesta 2021, jolloin luku oli 13 % vastaajista. Vastaajien, jotka eivät löydä etsimäänsä, määrä oli laskenut: vuonna 2021 luku oli pari prosenttiyksikköä suurempi ollessaan 9 % museonäkymien vastaajista.

8. Arkistot

8.1. Arkistojen näkymät ja vastaajamäärät

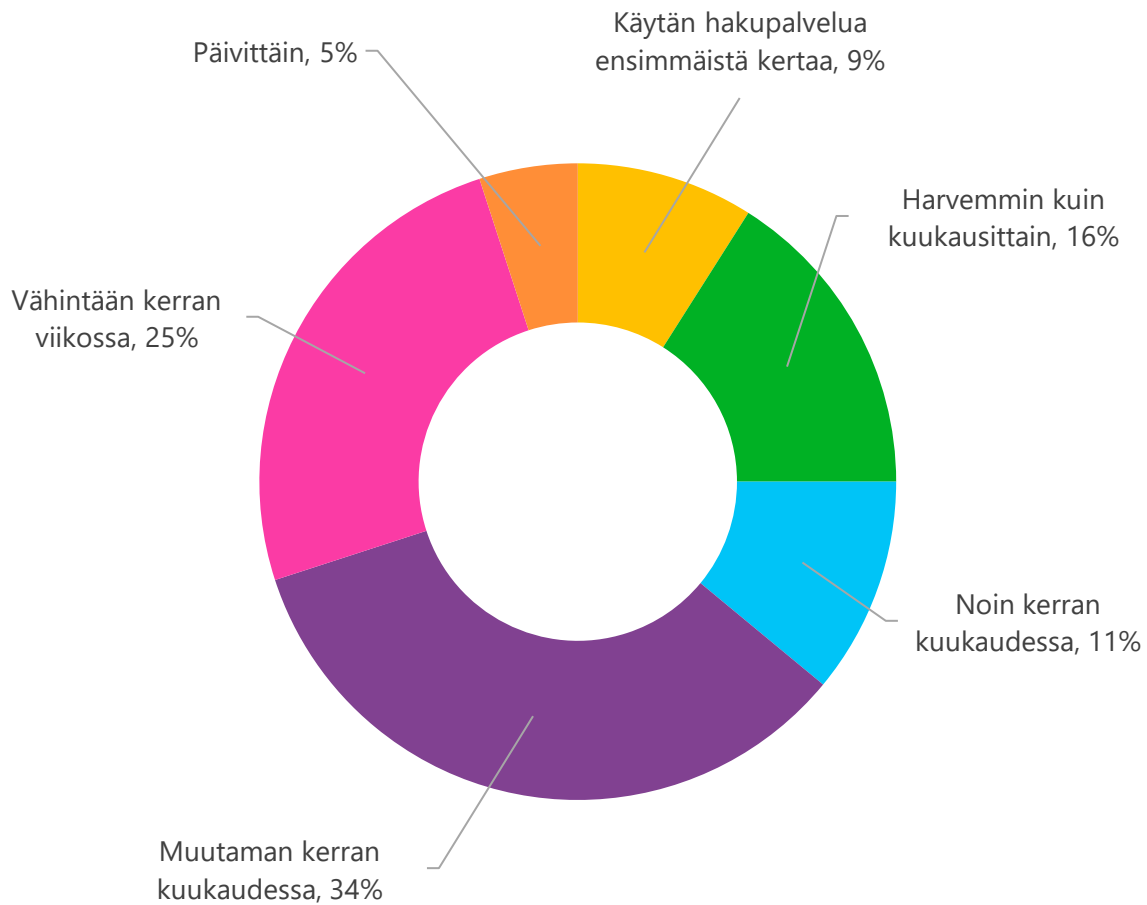
Arkistojen näkymissä vastaajia käyttäjäkyselyyn oli 601. Eniten vastaajia oli aaltoarkisto.finna.fi:ssä, 337 vastausta. Vastausten jakaumaa eri näkymien välille voi tarkastella Taulukossa 8.1.

Näkymä	Vastaajamäärä
aaltoarkisto.finna.fi	337
kavi.finna.fi	208
kavi.finna.fi/elavamuisti	31
sls.finna.fi	9
tyark.finna.fi	7
hka.finna.fi	5
tyark.finna.fi/kuvat	2
lasipalatsi.finna.fi	2

Taulukko 8.1: Käyttäjäkyselyn arkistonäkymät ja vastaajamäärät

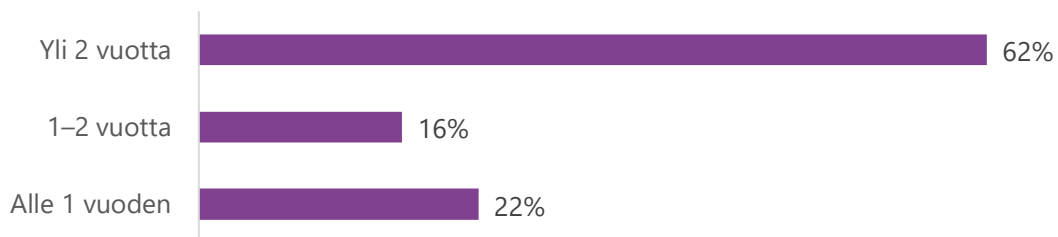
8.2. Arkistonäkymien käyttö

Arkistonäkymien käyttö on vastaajien keskuudessa säännöllistä: 34 % vastaajista käyttää palvelua vähintään muutaman kerran kuukaudessa. Näistä 5 % päivittäin, 25 % vähintään kerran viikossa ja 11 % kerran kuukaudessa. Tarkemmin jakaumaa voi tarkastella Kuvaajasta 8.1.

Kuvaaja 8.1: Arkistonäkymien käyttö

Suurin osa vastaajista (62 %) on käyttänyt hakupalvelua yli 2 vuotta. Vastaajista 16 % on käyttänyt hakupalvelua 1–2 vuotta. Alle vuoden hakupalvelua käyttäneitä oli 22 % vastaajista. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajasta 8.2.

Kuvaaja 8.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua

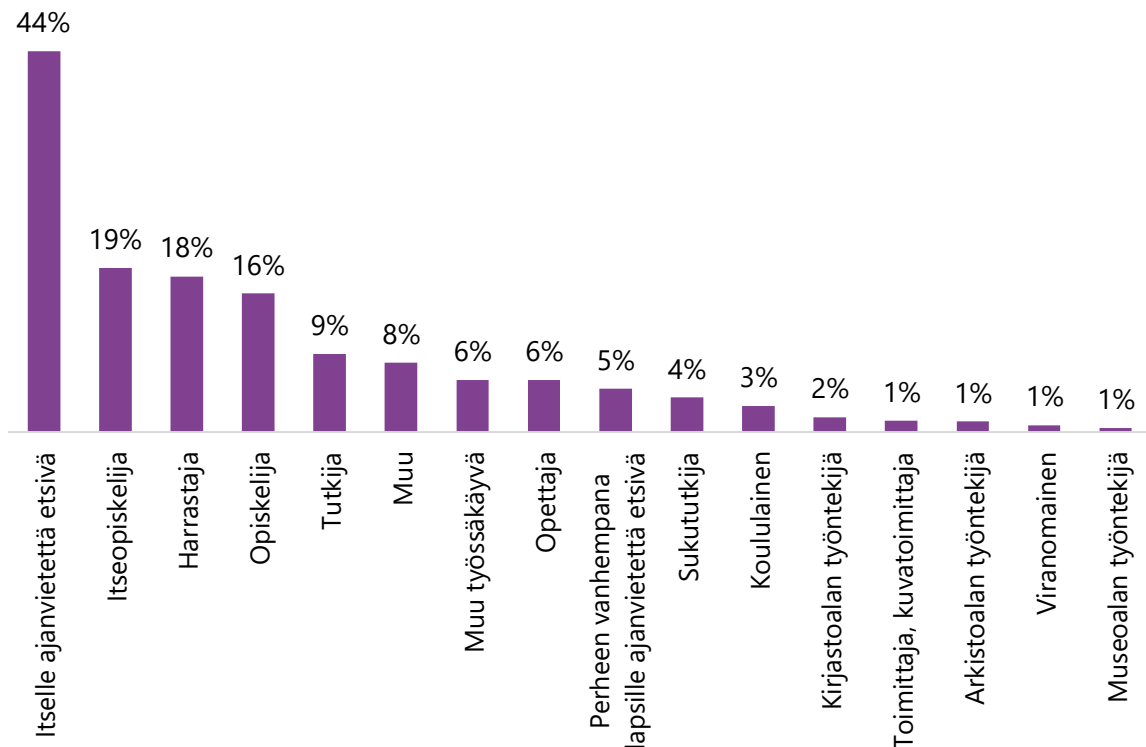
Arkistojen näkymissä vastaajat käyttävät hakupalvelua pääasiassa tietokoneella (73 %). Suuri osa vastaajista käytti puhelinta (41 %). Tablettikäyttöä on vähemmän (17 %). (Ks. Kuvaaja 8.3)

Kuvaaja 8.3: Käyttölaitteet arkistonäkymissä

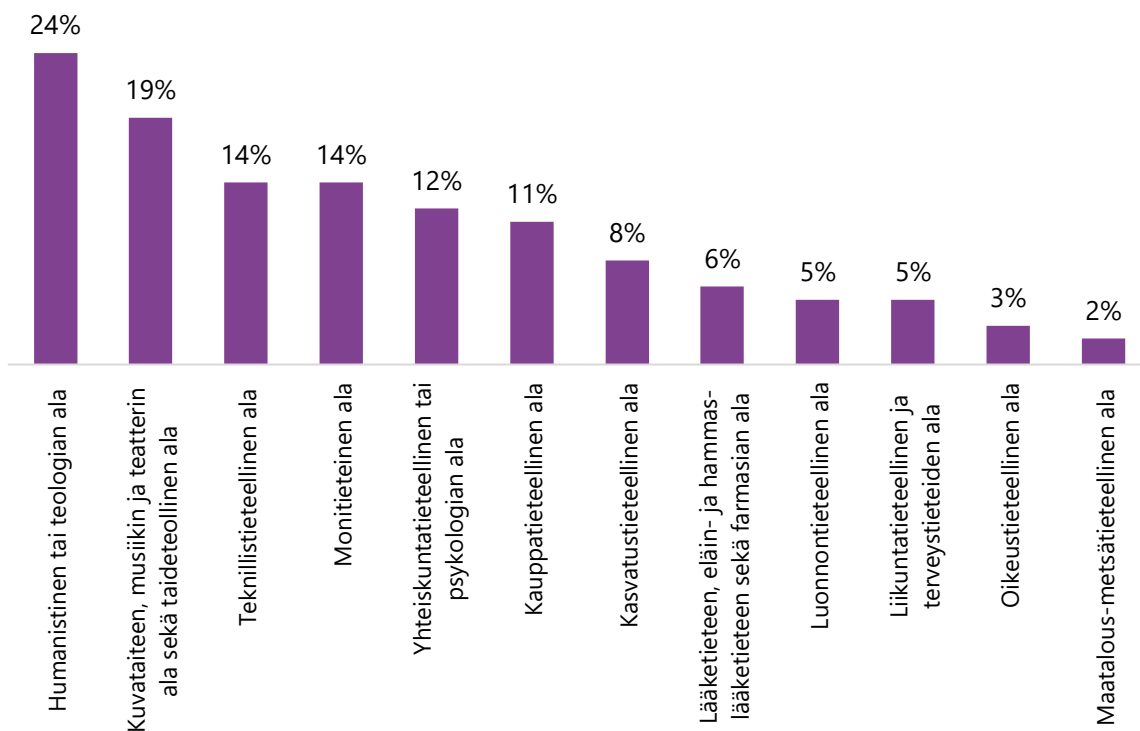
8.3. Vastaajaryhmät arkistonäkymissä

Arkistojen näkymissä itselle ajanvietettä etsivät ovat isoin vastaajaryhmä (44 %). Seuraavaksi eniten oli itseopiskelijoita (19 %) ja harrastajia (18 %). Tarkemmin jakauma Kuvaajassa 8.4. Vastaajat pystyivät valitsemaan useamman käyttäjärühmän.

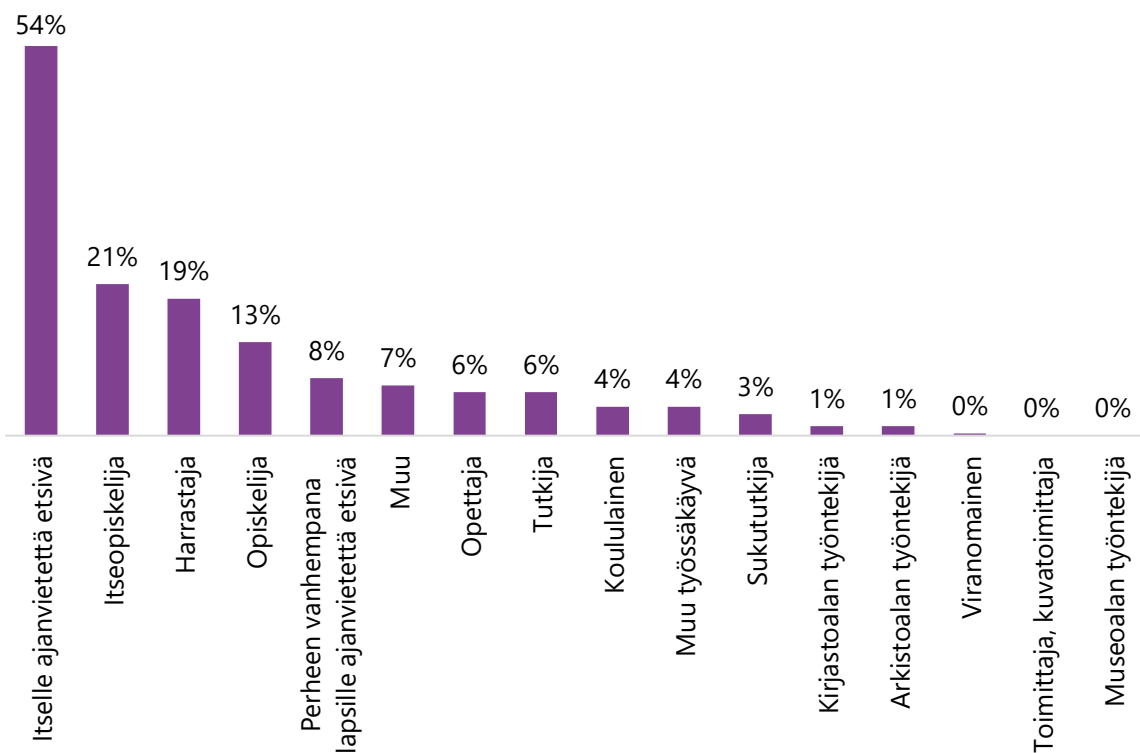
Kuvaaja 8.4: Vastaajaryhmät arkistonäkymissä

Vastaajista osa tarkensi mitä tieteenalaa he edustavat. Vastaajien keskuudessa eniten oli humanistisen tai teologian alan edustajia. Lisäksi taidealojen edustajat nousivat korkealle jakaumassa. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 8.5.

Kuvaaja 8.5: Vastaajien tieteenalat arkistonäkymissä

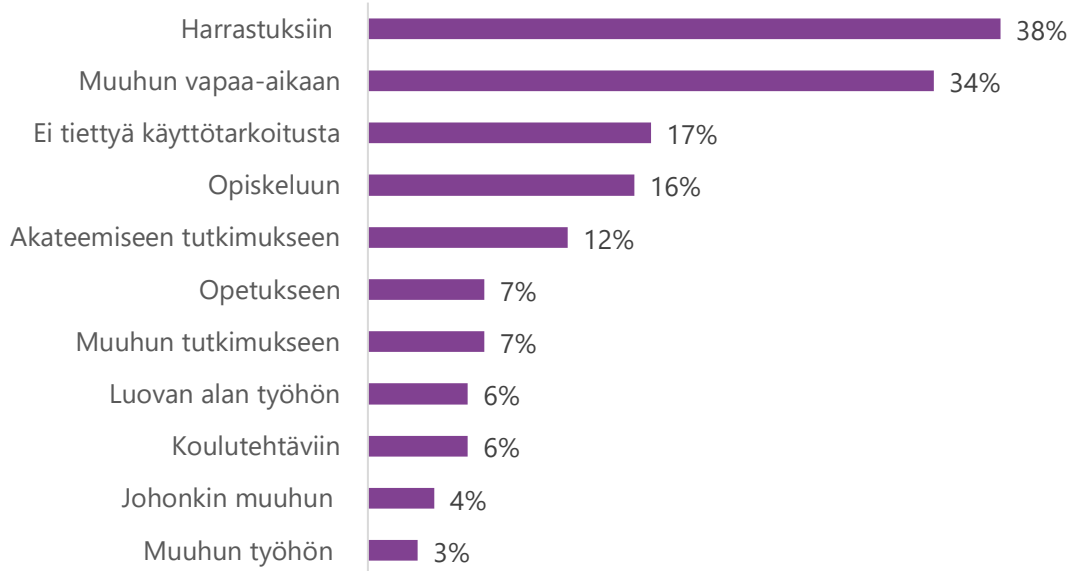
Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät olivat samansuuntaisia kaikkien laitteiden käyttäjien kanssa. (Ks. Kuvaaja 8.6)

Kuvaaja 8.6: Arkistonäkymien mobiilikäyttäjien vastaajaryhmä

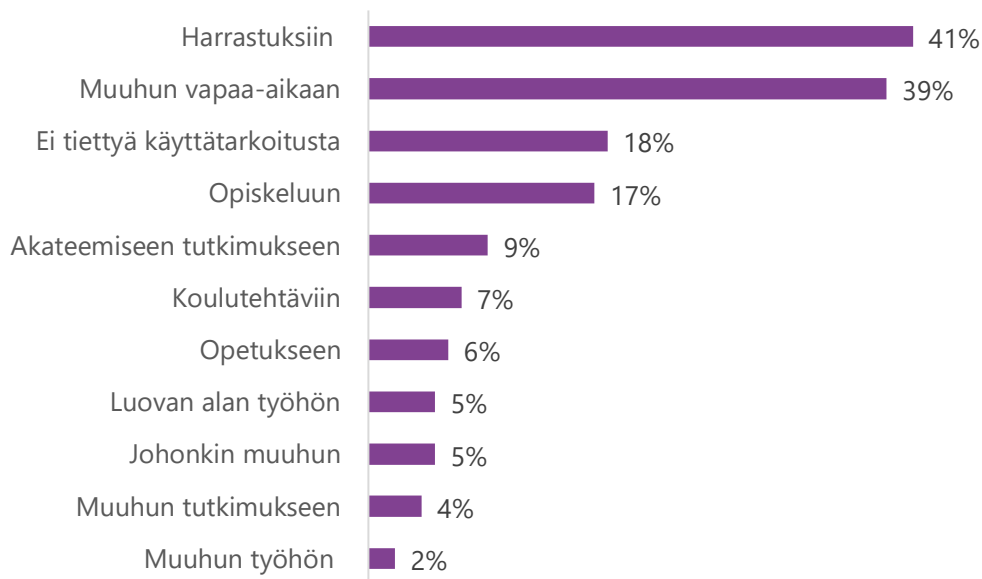
8.4. Käyttötarkoitukset arkistonäkymissä

Yleisimmät käyttötarkoitukset arkistojen näkymissä olivat harrastukset (38 %) ja vapaa-aika (34 %). Muihin käyttötarkoituksiin käytettiin selkeästi vähemmän. Jakaumaa eri käyttötarkoitusten välillä voi tarkastella Kuvaajasta 8.7.

Kuvaaja 8.7: Käyttötarkoitukset arkistonäkymissä

Mobiilissa harrastukset nousivat yleisimmäksi käyttötarkoitukseksi (41 %). Muu vapaa-aika oli hyvin yleinen käyttötarkoitus (39 %). Suuri osa vastaajista käytti hakupalvelua opiskeluun (17 %) ja vastaajista 18 % ei käytä hakupalvelua mihinkään tiettyyn tarkoitukseen. Muihin käyttötarkoituksiin etsittiin vähemmän tietoa ja aineistoa mobiililla. Jakaumaa eri käyttötarkoitusten välillä voi tarkastella Kuvaajasta 8.8.

Kuvaaja 8.8: Mobiilikäyttäjien käyttötarkoitukset arkistonäkymissä

Arkistoissa käyttäjäryhmäkohtaisia käyttötarkoituksia tarkastellessa muu vapaa-aika ja harrastukset korostuvat käyttötarkoituksina monen käyttäjäryhmän osalta. Harrastukset korostuvat käyttötarkoituksena etenkin opettajien ja harrastajien osalta. Tutkijoiden osalta käyttötarkoituksina korostuu akateeminen tutkimus ja muu tutkimus. Opiskelu korostuu käyttötarkoituksena koululaisten, opiskelijoiden, itseopiskelijoiden ja opettajien osalta. Vastaajaryhmäkohtaiset käyttötarkoitukset tarkasteltavissa Taulukossa 8.2. Taulukkoa tarkastellessa kannattaa huomioida joidenkin vastaajaryhmien suhteellisen pieni määrä verrattuna suurimpiin vastaajaryhmiin.

Akateemiseen tutkimukseen	15 %	47 %	18 %	20 %	55 %	4 %	7 %	13 %	20 %	14 %	0 %	4 %	10 %	14 %	0 %	4 %
Muuhun tutkimukseen	15 %	7 %	12 %	6 %	36 %	37 %	10 %	0 %	20 %	8 %	0 %	3 %	10 %	0 %	100 %	8 %
Opetukseen	25 %	11 %	13 %	83 %	14 %	4 %	7 %	0 %	0 %	3 %	13 %	2 %	0 %	0 %	0 %	2 %
Koulutehtäviin	40 %	32 %	15 %	11 %	5 %	0 %	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Opiskeluun	30 %	60 %	46 %	29 %	36 %	7 %	12 %	13 %	0 %	5 %	13 %	6 %	10 %	0 %	33 %	4 %
Luovan alan työhön	5 %	6 %	10 %	9 %	5 %	0 %	6 %	75 %	0 %	38 %	7 %	3 %	0 %	29 %	0 %	15 %
Muuhun työhön	0 %	1 %	2 %	0 %	2 %	0 %	3 %	13 %	40 %	16 %	3 %	1 %	50 %	43 %	0 %	4 %
Harrastuksiin	25 %	25 %	45 %	57 %	32 %	44 %	69 %	25 %	0 %	32 %	23 %	41 %	30 %	43 %	0 %	27 %
Muuhun vapaa-aikaan	25 %	17 %	32 %	23 %	14 %	26 %	29 %	13 %	20 %	27 %	63 %	55 %	40 %	0 %	0 %	25 %
Johonkin muuhun	0 %	3 %	1 %	0 %	2 %	7 %	7 %	0 %	40 %	3 %	7 %	5 %	10 %	14 %	0 %	17 %
En etsi yleensä tiettyyn käyttötarkoitukseen	5 %	5 %	7 %	0 %	4 %	15 %	12 %	13 %	20 %	11 %	17 %	22 %	0 %	43 %	0 %	29 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n=20	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=97	Itseopiskelija, n=116	Opettaja, n=35	Tutkija, n=56	Sukututkija, n=27	Harrastaja, n=110	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=8	Viranomainen, n=5	Muu työssäkävä, n=37	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=30	Itselle ajanvietettä etsivä, n=267	Kirjastoalan työntekijä, n=10	Arkistoalan työntekijä, n=7	Museoalan työntekijä, n=3	Muu, n=48

Taulukko 8.2: Käyttötarkoitukset käyttäjäryhmittäin (arkistot)

8.5. Kiinnostavimmat aineistotyypit arkistonäkymissä

Arkistojen näkymistä vastanneiden kiinnostusta eri aineistoihin ja aineistotyyppisiin tarkasteltaessa tulee huomioida, että valtaosa vastaajista oli Aalto-yliopiston arkiston sekä

Elonetin näkymistä vastanneita. Näin ollen tietyt aineistotyypit saattavat nousta vastuksissa voimakkaammin esille.

Arkistojen näkymissä vastaajat etsivät eniten kirjastojen lainattavia aineistoja (56 % vastaajista) ja lähes yhtä suuri osa, 54 % vastaajista, etsii vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja (esim. digitaaliset kuvat, paikat, taideteokset, kartat, videot, äänitteet, asiakirjat). Näiden lisäksi 16 % vastaajista, etsii kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja. Avovastausten perusteella näitä kirjastojen verkossa käytettävistä aineistoista etsitään artikkeleita ja lehtiä, akateemisia julkaisuja, ääni- ja e-kirjoja, elokuvia ja niiden tietoja, sekä vain yleisesti tietoa. 9 % vastaajista etsii kulttuuriperintöaineistoja, jotka eivät ole saatavilla verkossa (esim. voivat vaatia käynnin arkistossa) sekä 5 % vastaajista etsii tilattavissa olevia (myös maksullisia) kulttuuriperintöaineistoja. Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajasta 8.9.

Kuvaaja 8.9: Millaiset aineistot kiinnostavat arkistojen käyttäjiä

Arkistojen näkymissä kiinnostavimmaksi aineistotyyppiksi nousi vastaajien keskuudessa kirjat (61 %). Tämä oli kiinnostavin aineistotyyppi edellisessä kyselyssä vuonna 2021 (61 %). Seuraavaksi kiinnostavimpina pidettiin lehtiä ja artikkeleita (39 %), kuvia ja valokuvia (36 %) sekä videoita (36 %). Nämä aineistotyypit ovat aikaisemminkin kiinnostaneet arkistojen näkymissä, vaikkakin hieman suuremmalla prosenttiosuudella: vuonna 2021 kuvat ja valokuvat kiinnostivat 61 % vastaajista, lehdet ja artikkeli 48 % sekä videot 54 %. Tarkempaa jakaumaa aineistotyyppeihin, jotka kiinnostavat vastaajia arkistojen näkymissä, voi tarkastella Kuvaajasta 8.10.

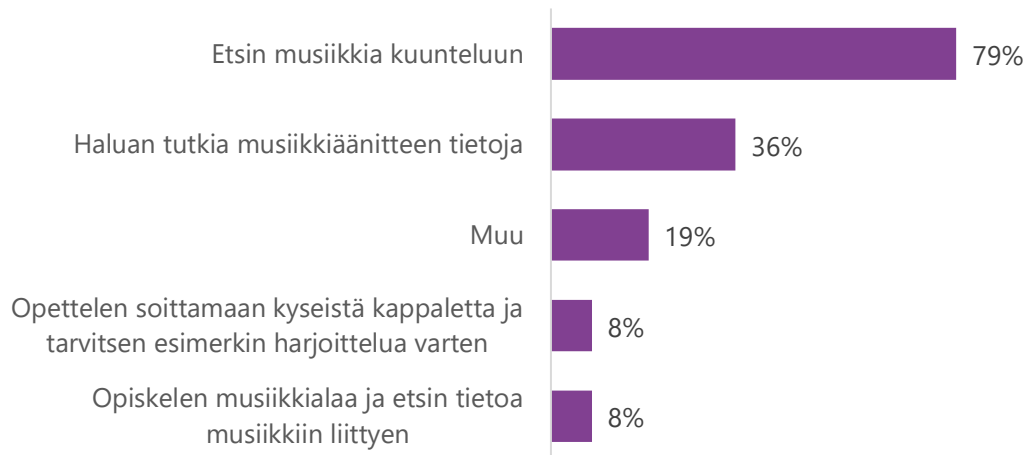
Kuvaaja 8.10: Kiinnostavimmat aineistotyytit arkistoissa

Lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 39 % (n=220) arkistonäkymien vastaajista. Heistä enemmistöä (69 %) kiinnostivat kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit. 43 % vastaajista etsii avoimia tieteellisiä julkaisuja. 25 %:lla vastaajista on käytössä korkeakoulun Haka-tunnus, ja vastaajat kirjautuvat sillä sisään hakiessaan tieteellisiä julkaisuja, ja heillä on näin käytössään yliopiston ostamat lehtien lisenssipaketit. 12 % (n=26) vastaajista kertoi etsivänsä muunlaista lehti- ja artikkeliaineistoa. Avovastauksissa nämä muunlaiset lehti- ja artikkeliaineistot täsmentyivät vanhoihin ja digitoituihin lehtiin, sukututkimukseen sekä tietolähteinä käyttämiseen. Ks. Kuvaaja 8.11

Kuvaaja 8.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat arkistoissa

Musiikkiaineistoista kiinnostuneita oli 14 % (n= 77) arkistojen näkymien vastaajista. Luvun pienenä ei ole yllätys, sillä arkistojen näkymissä musiikkiaineistot eivät ole keskiössä. Näistä vastaajista valtaosa, 79 % vastaajista, etsi musiikkia kuunteluun. 36 % vastaajista halusi tutkia musiikkiäänitteiden tietoja, 8 % vastaajista opettelee soittamaan etsimäänsä kappaletta ja tarvitsee esimerkkiä harjoittelua varten. 8 % vastaajista opiskelee musiikkialaa ja etsii tietoa musiikkiin liittyen. 19 % (n=15) vastaajista kertoi etsivänsä musiikkiäänitteitä muihin tarkoituksiin. Ks. Kuvaaja 8.12

Kuvaaja 8.12: Millaiset musiikkiaineistojen käyttötarkoitukset kiinnostavat arkistoissa

Kun tarkastellaan kiinnostavia aineistotyyppisiä käyttäjäryhmittäin, nähdään tarkemmin, millaiset aineistotyyppit kiinnostavat minkäkin vastaajaryhmän vastaajia. Taulukko 8.3 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppisiin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %. Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää kuitenkin huomioida, että eri käyttäjäryhmissä vastaajamäärät vaihtelevat, joten joissakin pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjäryhmissä. Arkistoissa pieniä, alle kymmenen vastaajan käyttäjäryhmiä oli useampia. Alle kymmenen vastausta oli toimittajien (n=8), viranomaisten (n=5), arkistoalan työntekijöiden (n=7), sekä museoalan työntekijöiden (n=3) käyttäjäryhmissä. Käyttäjäryhmien vastaajamäärät ovat myös nähtävissä taulukosta.

Kirjat olivat valtaosalla käyttäjäryhmistä kiinnostavin aineistotyyppi arkistojen näkymissä. Kiinnostavimpia nämä olivat perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivien (93 %), opiskelijoiden (87 %) sekä koululaisten (85 %) keskuudessa. Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivien esiin nousu tässä yhteydessä on hieman yllättävää, mutta täytyy muistaa, että sama henkilö on voinut valita useamman eri käyttäjäryhmän. Vastatessaan tähän kysymykseen vastaaja ei välttämättä ole vastannut silmällä pitäen kaikkia käyttäjäryhmiä, joihin kokee kuuluvansa.

Kuvat ja valokuvat kiinnostavat monia käyttäjäryhmiä. Taulukosta voidaan nähdä, että kuvat ja valokuvat ovat kiinnostavin aineistotyyppi sukututkijoiden (82 %), toimittajien (75 %), arkistoalan työntekijöiden (71 %) sekä museoalan työntekijöiden (100 %) keskuudessa.

Videoihin on odotetusti myös paljon kiinnostusta lähes kaikissa käyttäjäryhmissä. Tähän vaikuttaa varmasti osaltaan Elonetin eli Kansallisen audiovisuaalisen instituutin näkymän suuri vastaajamäärä.

Arkistojen näkymissä kartat, paikat ja kulttuuriympäristöaineistot, henkilöarkistot, sekä muu arkistoaineisto kiinnostaa useampaa käyttäjäryhmää.

Muu	5 %	5 %	3 %	9 %	4 %	0 %	12 %	13 %	0 %	14 %	3 %	6 %	10 %	0 %	0 %	21 %
Oppimateriaalit	20 %	28 %	19 %	31 %	20 %	4 %	4 %	13 %	0 %	11 %	13 %	7 %	0 %	0 %	0 %	6 %
Muu arkistoaineisto	10 %	9 %	14 %	9 %	13 %	11 %	11 %	38 %	0 %	16 %	3 %	9 %	0 %	43 %	33 %	15 %
Henkilöarkistot	5 %	7 %	16 %	9 %	27 %	41 %	15 %	25 %	0 %	8 %	7 %	12 %	20 %	43 %	33 %	23 %
Kirkon-kirjat	5 %	4 %	13 %	6 %	13 %	52 %	11 %	0 %	20 %	11 %	3 %	8 %	10 %	0 %	33 %	15 %
Viranomais-arkistot	5 %	8 %	7 %	0 %	20 %	26 %	8 %	38 %	0 %	11 %	7 %	6 %	10 %	14 %	33 %	13 %
Paikat / kulttuuriympäristöaineistot	10 %	17 %	22 %	26 %	25 %	48 %	23 %	50 %	20 %	16 %	10 %	18 %	20 %	14 %	67 %	19 %
Esineet	0 %	10 %	11 %	6 %	16 %	15 %	8 %	25 %	20 %	19 %	7 %	8 %	10 %	0 %	100 %	8 %
Taideteokset	10 %	17 %	20 %	17 %	23 %	15 %	19 %	38 %	20 %	22 %	3 %	14 %	10 %	14 %	67 %	21 %
Kartat	5 %	11 %	27 %	20 %	21 %	70 %	24 %	25 %	40 %	38 %	10 %	21 %	20 %	29 %	67 %	25 %
Kuvat / valokuvat	5 %	13 %	38 %	31 %	43 %	82 %	52 %	75 %	40 %	54 %	10 %	39 %	30 %	71 %	100 %	46 %
Opinnäytteet	15 %	39 %	24 %	26 %	43 %	19 %	10 %	13 %	0 %	16 %	7 %	5 %	20 %	0 %	0 %	17 %
Nuotit	5 %	5 %	6 %	0 %	4 %	7 %	4 %	0 %	0 %	8 %	0 %	6 %	20 %	0 %	0 %	4 %
Pelit	15 %	7 %	6 %	14 %	4 %	0 %	1 %	0 %	0 %	3 %	13 %	3 %	20 %	0 %	0 %	6 %
Muut äänitteet	5 %	9 %	9 %	6 %	11 %	11 %	12 %	50 %	0 %	14 %	7 %	9 %	10 %	14 %	67 %	17 %
Musiikkiäänitteet	5 %	9 %	17 %	26 %	11 %	0 %	21 %	38 %	0 %	19 %	7 %	18 %	10 %	0 %	0 %	17 %
Videot	15 %	29 %	40 %	40 %	38 %	33 %	46 %	38 %	20 %	41 %	23 %	49 %	30 %	43 %	100 %	31 %
Lehdet ja artikkelit	10 %	60 %	52 %	49 %	64 %	56 %	39 %	63 %	20 %	32 %	30 %	38 %	60 %	14 %	67 %	31 %
Kirjat	85 %	87 %	83 %	80 %	82 %	44 %	46 %	63 %	40 %	54 %	93 %	52 %	80 %	14 %	33 %	58 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 20	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=97	Itseopiskelija, n=116	Opettaja, n=35	Tutkija, n=56	Sukututkija, n=27	Harrastaja, n=110	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=8	Viranomainen, n=5	Muu työssäkävä, n=37	Perheen vanhempana lapsille alanvietettä etsivä, n=30	Itselle ajanvietettä etsivä, n=267	Kirjastoalan työntekijä, n=10	Arkistoalan työntekijä, n=7	Museoalan työntekijä, n=3	Muu, n=48

Taulukko 8.3: Kiinnostavimmat aineistotyytit käyttäjärhmittäin arkistojen näkymissä

8.6. Tyytyväisyys arkistonäkymiin

Vastaajat ovat tyytyväisiä arkistojen näkymiin, yleisarvosanaksi näkymät saivat 8,0. Tämä on hyvin samassa linjassa edellisten vuosien kanssa. Vuonna 2021 yleisarvosana oli 8,1 ja vuonna 2019 se oli 8,2.

Kysyttäessä suosittelisivatko vastaajat käyttämäänsä hakupalvelua, oli NPS 46 ja keskiarvo 8,4. Nämä luvut ovat hieman laskussa aiempiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2021 NPS oli 54 ja keskiarvo 8,6, ja vuonna 2019, jolloin NPS oli 65 ja keskiarvo 8,9. Tämän vuoden luvut ovat edelleen hyviä, vaikkakin ovat hienoisessa laskussa.

Kuvaaja 8.13 erittelee tyytyväisyyttä arkistonäkymistä vastaajaryhmittäin. Arkistoalan työntekijät olivat tyytyväisimpiä (NPS 85,7). Seuraavaksi tyytyväisimpiä olivat toimittajat ja kuvatoimittajat (NPS 75,0) ja kirjastoalantyöntekijät (NPS 60). Vähiten tyytyväisiä arkistonäkymiin olivat viranomaiset (NPS 20,0). Vastaajaryhmittäisestä erottelusta ulkopuolelle jäivät museoalan työntekijät, koska vastaajaryhmässä oli niin vähän vastaajia (alle 5 vastaajaa). Näitä lukuja tarkasteltaessa on hyvä muistaa vastaajaryhmien koot.

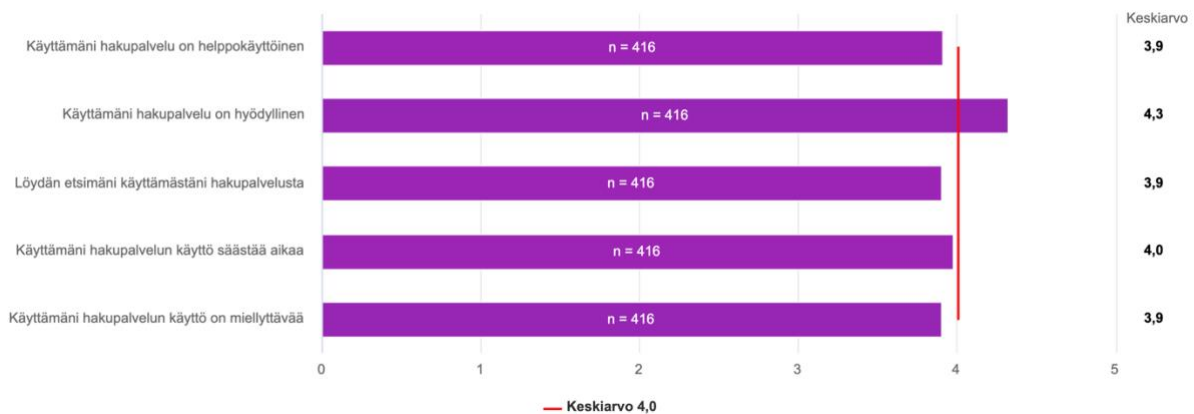

Kuvaaja 8.13: NPS arkistonäkymistä vastaajaryhmittäin

Vastaajista 49 %, n= 297, kertoi käyttävänsä arkistojen näkymiä mobiililaitteella, eli puhelimella ja/tai tabletilla. Heidän keskuudessaan NPS oli 50 ja keskiarvo 8,5. Näkymien yleisarvosanaksi muodostui keskiarvolta 8,0. Vuonna 2021 vastaavat luvut olivat NPS 58 keskiarvolla 8,7 ja näkymien yleisarvosanan keskiarvo oli 8,1.

69 % vastaajista, n=416, kertoi käyttävänsä arkistojen näkymiä tietokoneella. Heidän keskuudessaan NPS oli 46 ja keskiarvo 8,4. Näkymien yleisarvosanaksi muodostui keskiarvolta 8,0. Vuonna 2021 vastaavat luvut olivat NPS 51 keskiarvolla 8,6 ja näkymien yleisarvosanan keskiarvo oli 8,1.

Hakupalveluja pidetään erityisesti hyödyllisenä, lisäksi niiden käyttö säästää aikaa ja käyttö on miellyttävää. (Ks. Kuvaaja 8.14)

Kuvaaja 8.14: Kokemuksia hakupalveluista arkistonäkymissä

Arvosanoihin vaikuttaa todennäköisesti aineiston ja tiedon hyvä löydettävyyys. 79 % vastaajista kertoi löytävänsä yleensä etsimänsä arkistojen näkymistä. 13 % vastaajista mainitsi, ettei yleensä etsi mitään tiettyä tietoa tai aineistoa. 8 % kertoi, ettei yleensä löydä etsimäänsä. Syiksi sille, ettei tietoa aina löydy, mainittiin ettei haluttua tietoa ole aina saatavilla tai sitä ei ole vielä digitoitu, esimerkiksi jonkin ajanjakson aineisto on vielä puutteellista, ei ole pääsyä aineistoon, käyttöoikeudet on rajattu, ei aina löydy sopivia hakusanoja. Lisäksi 48 % vastanneista kertoi, että löytävät yleensä jotakin muuta kiinnostavaa käyttämästään hakupalvelusta.

Vuonna 2019 tiedon löydettävyyys oli hieman korkeampi: 82 % arkistojen näkymistä vastanneista kertoi löytävänsä etsimänsä. Lopuista 12 % ei yleensä etsi mitään tiettyä tietoa tai aineistoa, eli 6 % ei löydä yleensä etsimäänsä.

9. Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät

Tämä luku kokoaa yhteen temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät. Nämä näkymät eivät suoraan asetu sektorijaottelun alle, joten näiden vastauksia on käsitelty erikseen omassa luvussaan.

9.1. Näkymät ja vastaajamäärät

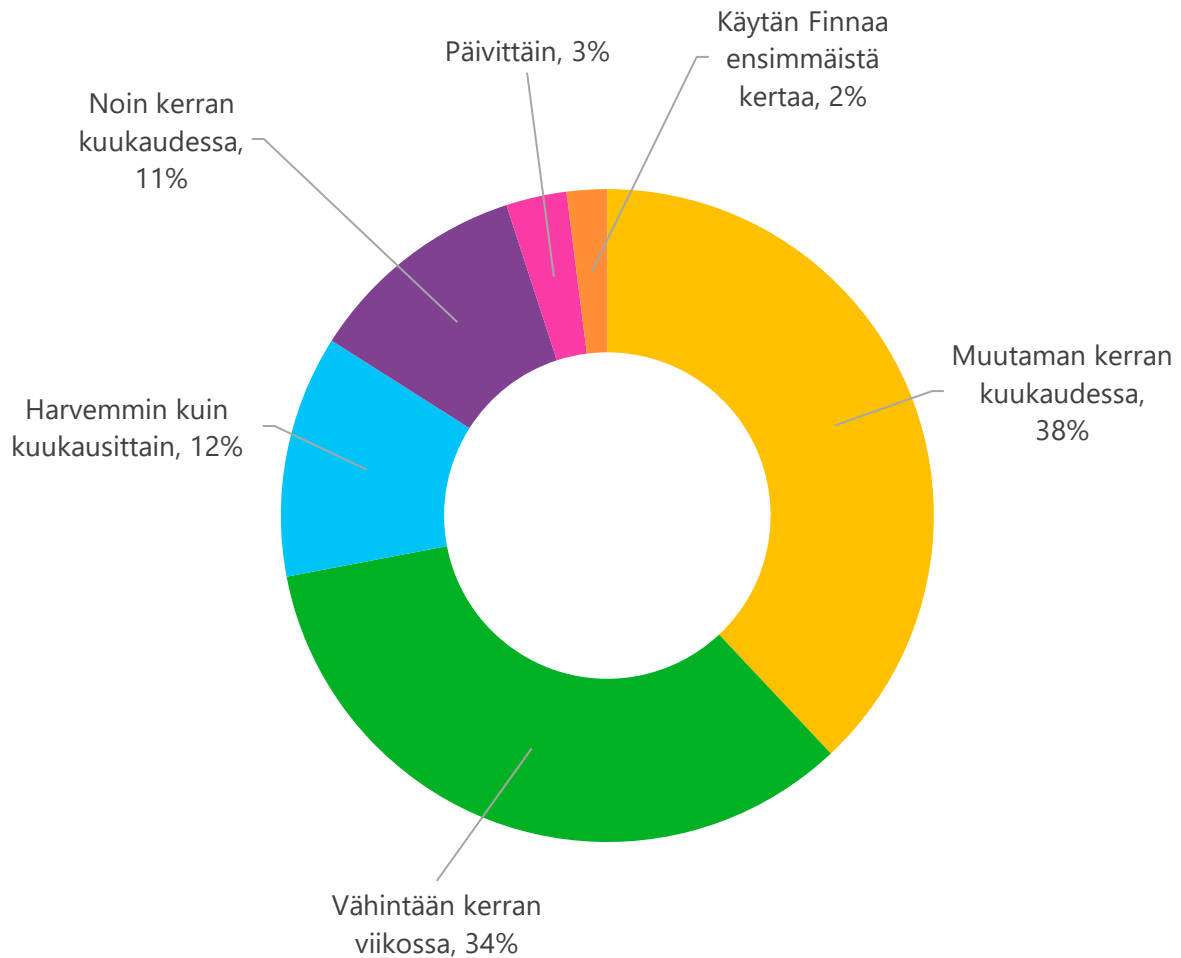
Temaattisten, seudullisten ja muiden yhteisnäkyvien osalta kyselyyn saatiin 207 vastausta. Suurin osa vastauksista oli jyvaskyla.finna.fi yhteisnäkyvästä (202 vastausta). Kyseisen näkymän vastausten suuri määrä on huomioitava vastauksia tarkastellessa.

Näkymä	Vastaajamäärä
jyvaskyla.finna.fi	202
jyvaskylantaidemuseo.finna.fi/maisema_ymparisto_luonnos	0
muistaja.finna.fi/keravan_kraffiti	2
tuolejajajtiloja.finna.fi/	2
saa.finna.fi	1

Taulukko 9.1: Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät, sekä niiden vastaajamäärät

9.2. Temaattisten, seudullisten ja yhteisnäkyvien käyttö

Temaattisten näkyvien käyttö on melko säännöllistä. Muutaman kerran kuukaudessa näkyviä käyttää 38 % vastaajista ja vähintään kerran viikossa 34 % vastaajista. Ks. Kuvaaja 9.1

Kuvaaja 9.1: Näkymien käyttö

Temaattisten näkymien vastaajat ovat käyttäneet pääasiallisesti hakupalvelua jo pidemmän ajan. Vastaajista 77 % on käyttänyt hakupalvelua jo yli 2 vuotta. Hakupalvelua 1–2 vuotta käyttäneitä vastaajia oli 13 % ja alle vuoden käyttäneitä uusia vastaajia oli 19 %. (Ks. Kuvaaja 9.2)

Kuvaaja 9.2: Kauanko on käyttänyt palvelua

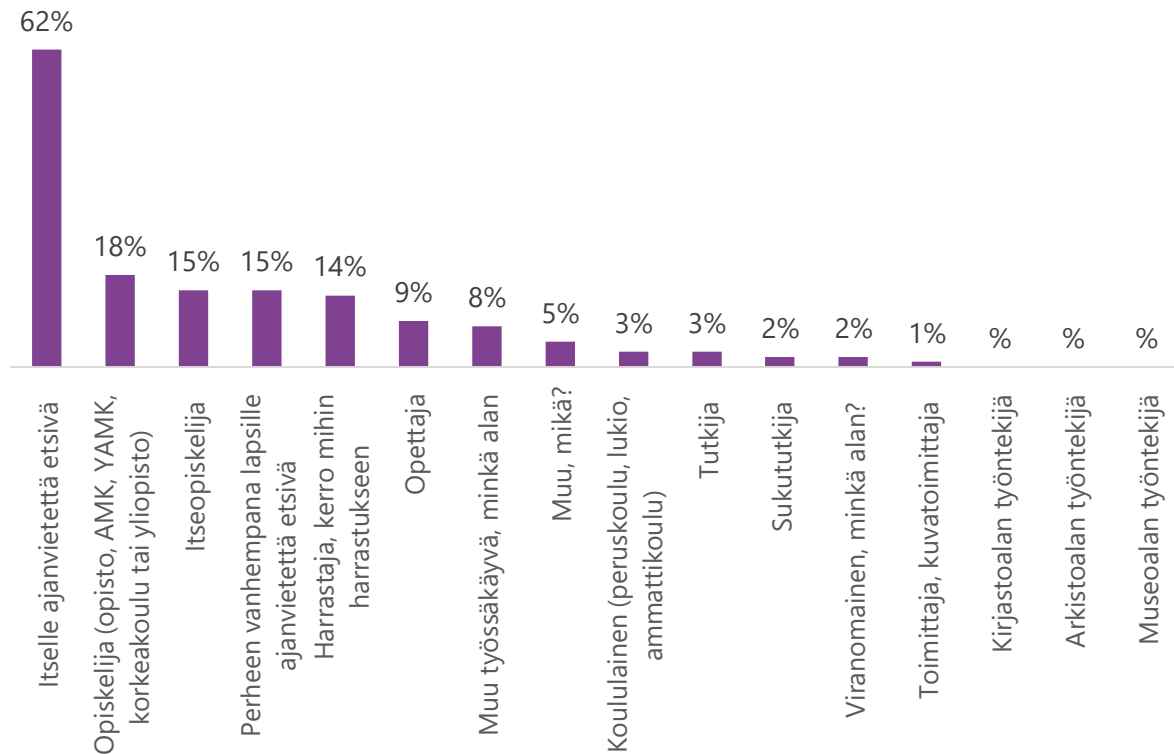
Temaattisissa, seudullisissa ja yhteisnäkyissä yleisin käyttölaite on puhelin (64 %). Puhelimen käyttö ylittää lähes samalle tasolle (62 %). Tablettia käytetään vähemmän (2 %). Ks. Kuvaaja 9.3

Kuvaaja 9.3: Käyttölaitteet temaattisissa näkymissä

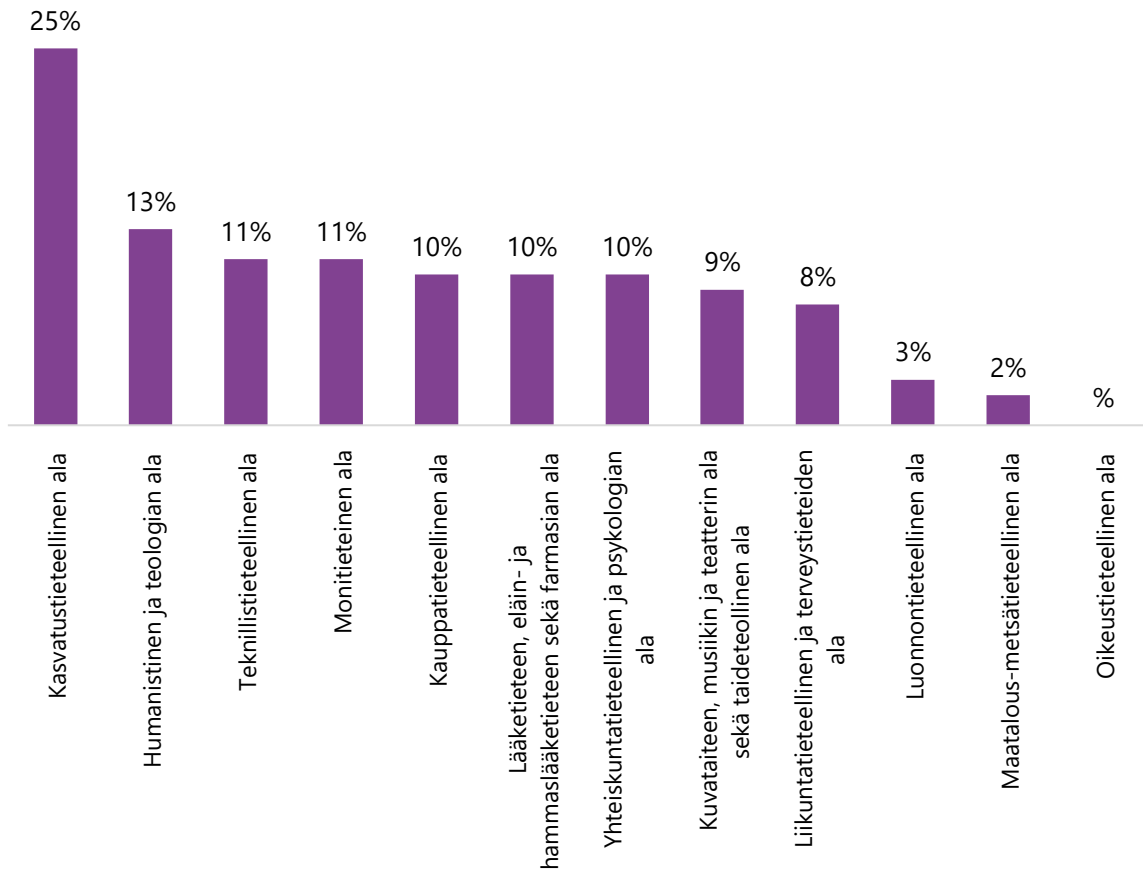
9.3. Vastaajaryhmät näkymissä

Vastaajista suurin osa (62 %) on itselle ajanvietettä etsiviä. Muut ryhmät jakautuivat melko tasaisesti; opiskelijoiden, itseopiskelijoiden ja harrastajien määrän noustessa kuitenkin esiin. (Ks. Kuvaaja 9.4).

Kuvaaja 9.4: Vastaajaryhmät temaattisissa näkymissä

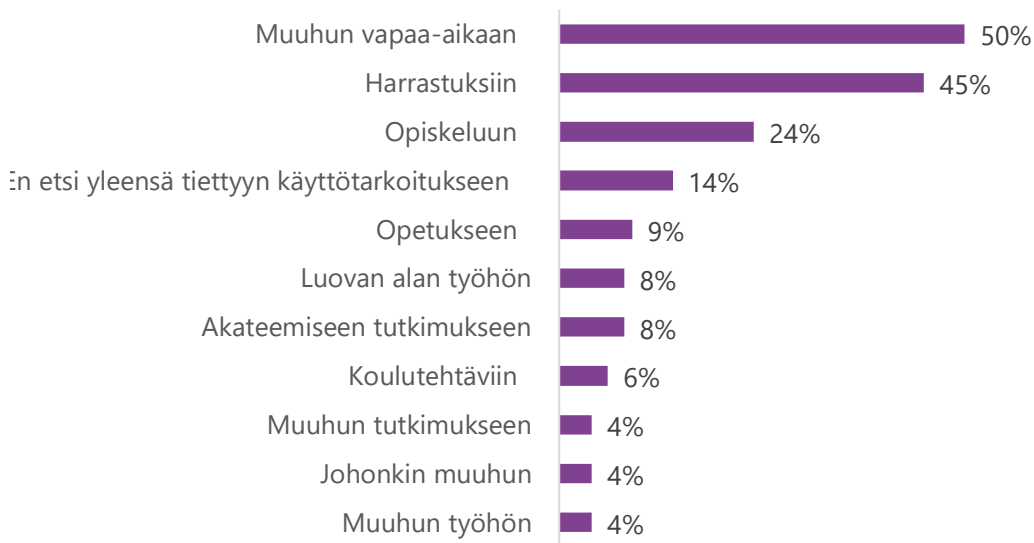
Kyselyssä vastaajilla oli mahdollisuus tarkentaa tieteenalaansa. Eniten vastaajia oli kasvatustieteelliseltä alalta. Muut tieteenalat jakautuivat melko tasaisesti. (Ks. Kuvaaja 9.5)

Kuvaaja 9.5: Vastaajaryhmät tieteenoittain temaattisissa näkymissä

9.4. Yleisimmät käyttötarkoitukset

Suurin osa temaattisten näkymien vastaajista käyttää hakupalvelua vapaa-aikaan (50 %) tai harrastuksiin (45 %). Lisäksi opiskelu näyttöytyi yleisenä käyttötarkoituksena. Tarkempi jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 9.6.

Kuvaaja 9.6: Käyttötarkoitukset temaattisissa, seudullisissa ja muissa yhteisnäkymissä

Temaattisten, seudullisten ja yhteisnäkymien vastaajista suurin osa kuului käyttäjäryhmään itseopiskelijat (n=129). Itseopiskelijoilla yleisimmäksi käyttötarkoitukseksi nousi harrastukset ja muu vapaa-aika. Vastaajista opiskelijoita oli 37 henkilöä. Opiskelijoilla käyttötarkoituksina korostui opiskelu, akateeminen tutkimus, muu vapaa-aika sekä harrastukset. Itseopiskelijoita oli 32 henkilöä. Itseopiskelijoiden keskuudessa yleisimpänä käyttötarkoituksena nousi tasavertaisesti opiskelu ja harrastukset. Opettajien vastauksia oli yhteensä 18 kappaletta. Opettajilla tärkeimpinä käyttötarkoituksina näyttäytyy opettaminen ja muu vapaa-aika. Muiden vastaajaryhmien osalta vastauksia on hyvin vähän. Vastaajaryhmäkohtaisia käyttötarkoituksia voi tarkastella Taulukosta 9.2.

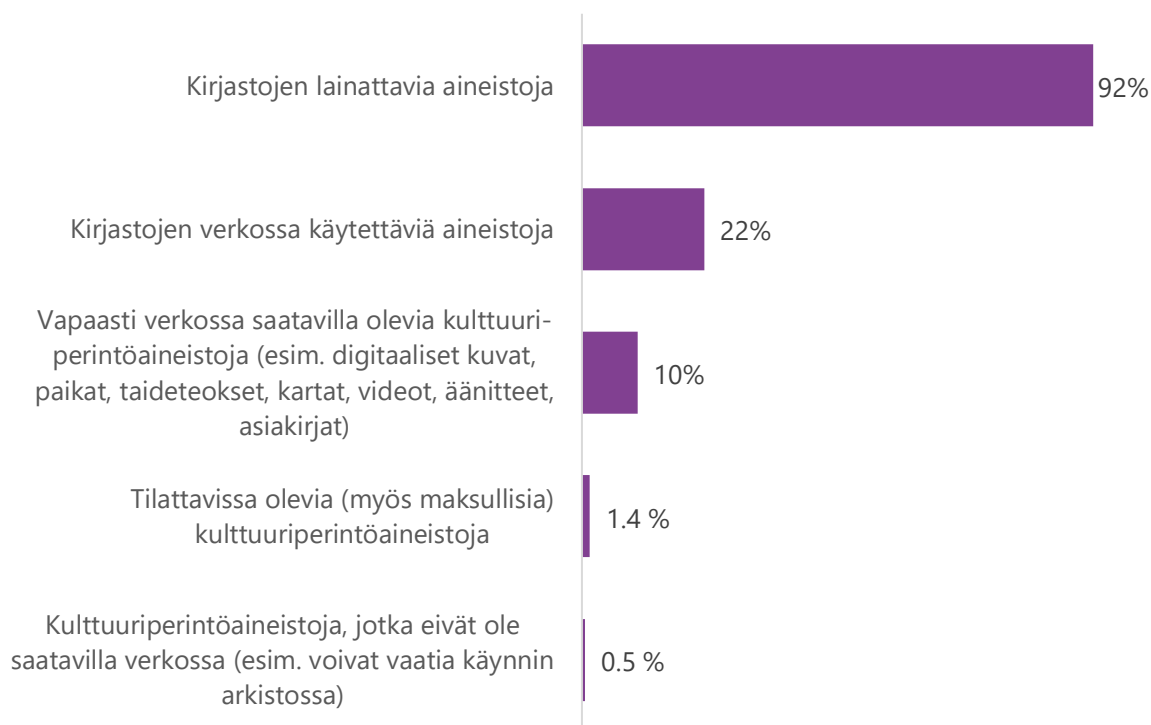
Akateemiseen tutkimukseen	14 %	38 %	9 %	11 %	57 %	0 %	7 %	50 %	0 %	6 %	6 %	3 %	-	-	0 %	10 %
Muuhun tutkimukseen	0 %	8 %	6 %	6 %	29 %	50 %	10 %	50 %	0 %	6 %	3 %	1 %	-	-	0 %	20 %
Opetukseen	0 %	14 %	13 %	61 %	14 %	0 %	7 %	0 %	50 %	25 %	16 %	6 %	-	-	0 %	0 %
Koulutehtäviin	29 %	22 %	6 %	6 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	-	-	0 %	10 %
Opiskeluun	43 %	76 %	59 %	39 %	43 %	0 %	14 %	100 %	25 %	38 %	22 %	15 %	-	-	0 %	20 %
Luovan alan työhön	0 %	11 %	19 %	17 %	14 %	0 %	35 %	100 %	0 %	25 %	13 %	7 %	-	-	0 %	30 %
Muuhun työhön	0 %	11 %	3 %	0 %	14 %	0 %	10 %	50 %	0 %	13 %	3 %	2 %	-	-	100 %	20 %
Harrastuksiin	43 %	27 %	59 %	33 %	57 %	75 %	72 %	100 %	50 %	31 %	53 %	54 %	-	-	0 %	50 %
Muuhun vapaa-aikaan	43 %	32 %	47 %	61 %	14 %	25 %	52 %	100 %	25 %	44 %	72 %	69 %	-	-	0 %	40 %
Johonkin muuhun	14 %	11 %	6 %	0 %	0 %	0 %	10 %	0 %	0 %	0 %	6 %	3 %	-	-	0 %	20 %
En etsi yleensä tiettyyn käyttötarkoitukseen	29 %	3 %	13 %	6 %	14 %	0 %	7 %	50 %	0 %	31 %	25 %	18 %	-	-	0 %	20 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n= 7	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n=37	Itseopiskelija, n=32	Opettaja, n=18	Tutkija, n=7	Sukututkija, n=4	Harrastaja, n=29	Toimittaja, kuvatoimittaja, n=2	Viranomainen, n=4	Muu työssäkävä, n=16	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n=32	Itselle ajanvietettä etsivä, n=129	Kirjastoalan työntekijä, n=0	Arkistoalan työntekijä, n=0	Museoalan työntekijä, n=1	Muu, n=10

Taulukko 9.2: Käyttäjäryhmäkohtaiset käyttötarkoitukset (Temaattiset, seudulliset ja yhteisnäkymät)

9.5. Kiinnostavimmat aineistotyypit

Temaattisista, seudullisista ja yhteisnäkyistä vastanneiden kiinnostusta eri aineistoihin ja aineistotyyppihin tarkasteltaessa tulee huomioida, että valtaosa vastaajista (98 %) oli Jyväskylän kirjastojen yhteisnäkyistä vastanneita. Näin ollen tietyt aineistotyypit saattavat nousta vastuksissa voimakkaammin esille.

Yhteisnäkyissä vastaajat etsivät eniten kirjastojen lainattavia aineistoja (92 % vastaajista). 22 % vastaajista etsii kirjastojen verkossa käytettäviä aineistoja, joita ovat avovastausten perusteella esimerkiksi e-kirjat, erilaisten lehdet ja artikkelit, tieteelliset julkaisut sekä ammattikirjallisuus. 10 % vastaajista etsii vapaasti verkossa saatavilla olevia kulttuuriperintöaineistoja (esim. digitaaliset kuvat, paikat, taideteokset, kartat, videot, äänitteet, asiakirjat). 3 vastaajaa (1,4 % vastaajista) mainitsi etsivänsä tilattavissa olevia (myös maksullisia) kulttuuriperintöaineistoja sekä 1 vastaaja (0,5 % vastaajista) kertoi etsivänsä kulttuuriperintöaineistoja, jotka eivät ole saatavilla verkossa (esim. voivat vaatia käynnin arkistossa). Jakauma tarkasteltavissa Kuvaajassa 9.7

Kuvaaja 9.7: Millaiset aineistot kiinnostavat vastaajia temaattisissa näkyissä

Temaattisissa, seudullisissa ja yhteisnäkyissä selkeästi kiinnostavimmaksi aineistotyyppiksi nousi vastaajien keskuudessa kirjat (95 %). Seuraavaksi kiinnostavimpina pidettiin lehtiä ja artikkeleita (43 %). Näitä seurasi tasaisesti oppimateriaali (15 %), videot (13 %), opinnäytteet (13 %), pelit (13 %) sekä musiikkiäänitteet (12 %).

Tarkempaa jakaumaa aineistotyyppihin, jotka kiinnostavat vastaajia yhteisnäkyissä, voi tarkastella Kuvaajasta 9.8.

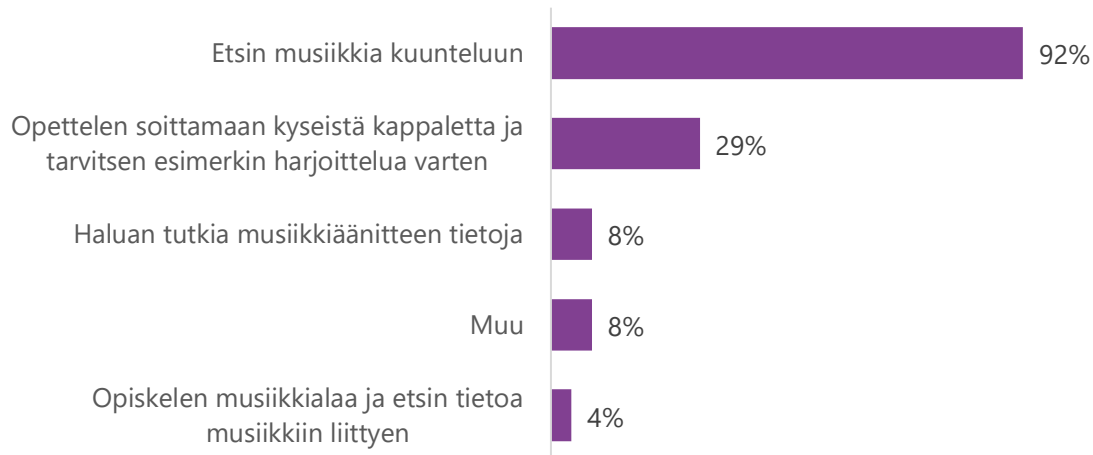
Kuvaaja 9.8: Kiinnostavimmat aineistotyytit temaattisissa näkymissä

Lehdistä ja artikkeleista oli kiinnostunut 43 % (n=88) temaattisten, seudullisten ja yhteisnäkymien vastaajista. Heistä enemmistöä (82 %) kiinnostivat kirjastokortilla luettavissa olevat lehdet ja artikkelit. 28 % vastaajista etsii avoimia tieteellisiä julkaisuja. 25 %:lla vastaajista on käytössä korkeakoulun Haka-tunnus, ja vastaajat kirjautuvat sillä sisään hakiessaan tieteellisiä julkaisuja, ja heillä on näin käytössään yliopiston ostamat lehtien lisenssipaketit. 2,3 % (n=2) vastaajista kertoi etsivänsä muunlaista lehti- ja artikkeliaineistoa. Ks. Kuvaaja 9.9

Kuvaaja 9.9: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat temaattisissa näkymissä

Musiikkiäänitteistä oli kiinnostuneita 12 % (n= 24) temaattisten, seudullisten ja yhteisnäkymien vastaajista. Näistä vastaajista valtaosa, 92 % vastaajista, etsi musiikkia kuunteluun. 29 % vastaajista opettelee soittamaan etsimäänsä kappaletta ja tarvitsee esimerkkiä harjoittelua varten, ja 8 % vastaajista halusi tutkia musiikkiäänitteiden tietoja. 1 vastaaja (4 % vastaajista) opiskelee musiikkialaa ja etsii tietoa musiikkiin liittyen. 2 vastaajaa (8 % vastaajista) kertoi etsivänsä musiikkiäänitteitä muihin tarkoituksiin. Ks. Kuvaaja 9.10

Kuvaaja 9.10: Millaiset musiikkiaineistojen käyttötarkoitukset kiinnostavat

Kun tarkastellaan kiinnostavia aineistotyyppjä käyttäjäryhmittäin, nähdään tarkemmin, millaiset aineistotyyppit kiinnostavat minkäkin vastaajaryhmän vastaajia. Taulukko 9.3 esittää kiinnostusta eri aineistotyyppihin seuraavalla tavalla: valkoisella merkityissä soluissa 0–24 % vastaajista oli kiinnostunut kyseisestä aineistotyyppistä, vaalean sinisellä merkityissä soluissa 25–49 %, keskisinisellä merkityissä 50–74 % ja tumman sinisellä merkityissä 75–100 %. Taulukkoa tarkasteltaessa on tärkeää kuitenkin huomioida, että eri käyttäjäryhmissä vastaajamäärät vaihtelevat, joten joissakin pienemmissä vastaajaryhmissä yksittäisten käyttäjien mielipiteet nousevat vahvemmin esille kuin isommissa käyttäjäryhmissä. Temaattisissa, seudullisissa ja muissa yhteisnäkyissä pieniä, alle kymmenen vastaajan käyttäjäryhmiä oli paljon. Alle kymmenen vastaajaa oli koululaisten (n=7), tutkijoiden (n=7), sukututkijoiden (n=4), toimittajien (n=2), viranomaisten (n=4), sekä museoalan työntekijöiden (n=1) käyttäjäryhmissä. Kirjastoalan ja arkistoalan työntekijöitä ei ollut lainkaan näiden näkymien vastaajien joukossa. Käyttäjäryhmien vastaajamäärät ovat myös nähtävissä taulukosta. Tuloksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa myös, että valtaosa vastaajista oli Jyväskylän seudullisen näkymän vastaajia.

Kirjat olivat selkeästi kautta linjan kiinnostavin aineistotyyppi temaattisten, seudullisten ja muiden yhteisnäkyiden vastaajien keskuudessa. Lehdet ja artikkelit herättivät vastaajissa kiinnostusta vastaavasti monissa käyttäjäryhmissä.

Toimittajia kiinnostivat monet eri aineistotyyppit, mutta on hyvä huomioida, että vastaajia oli vain 2. Samoin voidaan huomata tarkasteltaessa sukututkijoiden mielenkiinnon kohteita (sukututkijoita 4).

Muu	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Oppimateriaalit	43 %	41 %	22 %	44 %	14 %	0 %	17 %	50 %	0 %	0 %	0 %	31 %	14 %	-	-	0 %	10 %
Muu arkistoaineisto	0 %	5 %	9 %	0 %	14 %	0 %	7 %	50 %	0 %	0 %	6 %	3 %	2 %	-	-	100 %	10 %
Henkilöarkistot	0 %	3 %	13 %	0 %	0 %	50 %	7 %	0 %	0 %	6 %	0 %	0 %	1 %	-	-	0 %	0 %
Kirkon-kirjat	0 %	8 %	6 %	6 %	14 %	75 %	10 %	0 %	0 %	13 %	0 %	3 %	3 %	-	-	0 %	0 %
Viranomais-arkistot	0 %	8 %	9 %	0 %	14 %	50 %	3 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	4 %	-	-	0 %	10 %
Paikat / kulttuuriympäristöaineistot	14 %	14 %	13 %	0 %	14 %	75 %	31 %	50 %	0 %	13 %	3 %	5 %	5 %	-	-	0 %	20 %
Esineet	0 %	8 %	13 %	0 %	0 %	25 %	10 %	50 %	0 %	13 %	3 %	3 %	3 %	-	-	100 %	0 %
Taideteokset	14 %	11 %	19 %	0 %	14 %	25 %	21 %	50 %	25 %	31 %	6 %	5 %	5 %	-	-	100 %	10 %
Kartat	0 %	14 %	22 %	6 %	29 %	75 %	24 %	50 %	25 %	25 %	3 %	5 %	5 %	-	-	0 %	20 %
Kuvat / valokuvat	14 %	5 %	16 %	0 %	14 %	50 %	17 %	0 %	25 %	19 %	3 %	5 %	5 %	-	-	100 %	0 %
Opinnäytteet	29 %	46 %	16 %	22 %	43 %	0 %	10 %	50 %	25 %	19 %	9 %	9 %	9 %	-	-	0 %	10 %
Nuotit	0 %	19 %	31 %	22 %	14 %	0 %	17 %	100 %	0 %	19 %	19 %	9 %	9 %	-	-	0 %	20 %
Pelit	29 %	11 %	22 %	17 %	29 %	0 %	24 %	100 %	0 %	25 %	34 %	14 %	14 %	-	-	0 %	20 %
Muut äänitteet	0 %	8 %	13 %	0 %	14 %	0 %	7 %	50 %	0 %	6 %	6 %	5 %	5 %	-	-	0 %	20 %
Musiikkiäänitteet	0 %	16 %	13 %	17 %	29 %	0 %	14 %	50 %	0 %	13 %	16 %	14 %	14 %	-	-	0 %	30 %
Videot	14 %	14 %	16 %	0 %	29 %	0 %	10 %	50 %	0 %	13 %	19 %	17 %	17 %	-	-	0 %	30 %
Lehdet ja artikkelit	14 %	73 %	44 %	44 %	71 %	25 %	45 %	100 %	0 %	44 %	44 %	40 %	40 %	-	-	0 %	30 %
Kirjat	100 %	95 %	94 %	94 %	100 %	50 %	93 %	100 %	75 %	88 %	97 %	98 %	98 %	-	-	100 %	100 %
	Koululainen (peruskoulu, lukio, ammattikoulu), n = 7	Opiskelija (opisto, AMK, YAMK, korkeakoulu tai yliopisto), n = 37	Itseopiskelija, n = 32	Opettaja, n = 18	Tutkija, n = 7	Sukututkija, n = 4	Harrastaja, n = 29	Toimittaja, kuvatoimittaja, n = 2	Viranomainen, n = 4	Muu työssäkävä, n = 16	Perheen vanhempana lapsille ajanvietettä etsivä, n = 32	Itselle ajanvietettä etsivä, n = 129	Kirjastoalan työntekijä, n = 0	Arkistoalan työntekijä, n = 0	Museoalan työntekijä, n = 1	Muu, n = 10	

Taulukko 9.3: Kiinnostavimmat aineistotyytit käyttäjäryhmittäin temaattisissa, seudullisissa ja muissa yhteisnäkymissä

9.6. Tyytyväisyys hakupalveluihin

Vastaajat ovat tyytyväisiä temaattisiin, seudullisiin ja yhteisnäkyymiin. Yleisarvosanaksi näkymät saivat 8,2. Kysyttäessä suosittelisivatko vastaajat käyttämäänsä hakupalvelua, oli NPS 51 ja keskiarvo 8,5. Yhteisnäkyymiin kohdalla ei ole vertailuarvoja edellisiin vuosiin, sillä tämä oli ensimmäinen vuosi, jolloin temaattisia, seudullisia ja muita yhteisnäkyymiä tarkasteltiin yhdessä.

Kuvaaja 9.11 erittelee tyytyväisyyttä yhteisnäkyymiin vastaajaryhmittäin. Harrastajat olivat tyytyväisimpiä (NPS 65,5). Seuraavaksi tyytyväisimpiä olivat itseopiskelijat (NPS 56,3), itselle ajanvietettä etsivät (NPS 55,0) ja opiskelijat (NPS 54,1). Vähiten tyytyväisiä yhteisnäkyymiin olivat opettajat (NPS 38,9). Vastaajaryhmittäisestä erottelun ulkopuolelle jäivät museoalan työntekijät, viranomaiset, sukututkijat ja toimittajat, koska näissä vastaajaryhmissä oli niin vähän vastaajia (alle 5 vastaajaa). Näitä lukuja tarkasteltaessa on hyvä muistaa vastaajaryhmien koot.

Kuvaaja 9.11: NPS temaattisista, seudullisista ja muista yhteisnäkyymistä vastaajaryhmittäin

Vastaajista 51 %, n= 145, kertoi käyttävänsä yhteisnäkyymiä mobiililaitteella, eli puhelimella ja/tai tabletilla. Heidän keskuudessaan NPS oli 49 ja keskiarvo 8,5. Näkyymiin yleisarvosanaksi muodostui keskiarvolta 8,3.

45 % vastaajista, n=129, kertoi käyttävänsä arkistojen näkyymiä tietokoneella. Heidän keskuudessaan NPS oli 53 ja keskiarvo 8,5. Näkyymiin yleisarvosanaksi muodostui keskiarvolta 8,2.

Hakupalveluja pidetään erityisesti hyödyllisenä, lisäksi niiden käyttö säästää aikaa ja käyttö on miellyttävää ja helppokäyttöistä. (Ks. Kuvaaja 9.12)

Kuvaaja 9.12: Kokemuksia temaattisista näkymistä

Arvosanoihin vaikuttaa todennäköisesti aineiston ja tiedon hyvä löydettävyys. 88 % vastaajista kertoi löytävänsä yleensä etsimänsä yhteisnäkymistä. 6 % vastaajista mainitsi, ettei yleensä etsi mitään tiettyä tietoa tai aineistoa. 6 % kertoi, ettei yleensä löydä etsimäänsä. Syiksi sille, ettei tietoa aina löydy, mainittiin ettei haluttua tietoa ole aina saatavilla tai sen käyttöoikeudet on rajattu. Sopivien hakusanojen löytäminen ilmeni yhtenä ongelmana aineiston hakemisessa. Lisäksi 38 % vastanneista kertoi, että löytävät yleensä jotakin muuta kiinnostavaa käyttämästään hakupalvelusta.

Lista kuvaajista

Kuvaaja 2.1: Hakupalveluiden käyttö kaikissa näkymissä	6
Kuvaaja 2.2: Käyttölaite kaikissa näkymissä.....	6
Kuvaaja 2.3: Käyttölaite sektoreittain.....	7
Kuvaaja 2.4: Käyttäjäkyselyn vastaajaryhmät	8
Kuvaaja 2.5: Käyttäjärühmät sektorikohtaisesti	9
Kuvaaja 2.6: Käyttötarkoitukset kaikissa näkymissä.....	10
Kuvaaja 2.7: Käyttötarkoitukset sektoreittain.....	11
Kuvaaja 2.8: Harrastajaryhmien jakaumaa kaikissa näkymissä	12
Kuvaaja 2.9: Kokemuksia hakupalveluista.....	13
Kuvaaja 2.10: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksi 2023.....	15
Kuvaaja 2.11: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksi 2023 sektoreittain.....	16
Kuvaaja 2.12: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksin aikajana	17
Kuvaaja 2.13: Vastaajien mielipiteet vastuullisuusteemoista Finna-palveluissa.....	18
Kuvaaja 2.14: Vastaajien mielipiteet vastuullisuusteemoista Finna-palveluissa sektoreittain	19
Kuvaaja 3.1: Kuinka usein vastaajat käyttävät Finna.fi hakupalvelua	20
Kuvaaja 3.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (Finna.fi)	21
Kuvaaja 3.3: Mistä kuuli hakupalvelusta ensimmäisen kerran.....	21
Kuvaaja 3.4: Käyttölaitteet Finna.fi:ssä.....	22
Kuvaaja 3.5: Käyttäjärühmät Finna.fi:ssä.....	22
Kuvaaja 3.6: Vastaajat tieteenaloittain	23
Kuvaaja 3.7: Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät Finna.fi:ssä.....	24
Kuvaaja 3.8: Finna.fi:n käyttötarkoitukset.....	25
Kuvaaja 3.9: Mobiilikäyttäjien käyttötarkoitukset	25
Kuvaaja 3.10: Millaiset aineistot kiinnostavat Finna.fi:n vastaajia	27
Kuvaaja 3.11: Kiinnostavimmat aineistotyypit Finna.fi:ssä	28

Kuvaaja 3.12: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat Finna.fi:ssä	29
Kuvaaja 3.13: Millaiset musiikkiaineistot kiinnostavat Finna.fi:ssä	29
Kuvaaja 3.14: NPS Finna.fi:stä vastaajaryhmittäin	33
Kuvaaja 3.15: Kokemuksia Finna.fi:stä.....	34
Kuvaaja 3.16: Finnan sosiaalisen median kanavien tunnettavuus	35
Kuvaaja 3.17: Finna.fi:n palveluiden tunnettavuus	35
Kuvaaja 4.1: Kuinka usein käyttää hakukonetta (yleiset kirjastot).....	38
Kuvaaja 4.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (yleiset kirjastot)	38
Kuvaaja 4.3: Käyttölaitteet (yleiset kirjastot)	39
Kuvaaja 4.4: Vastaajaryhmät yleisissä kirjastoissa	39
Kuvaaja 4.5: Vastaajien tieteenala yleisissä kirjastoissa	40
Kuvaaja 4.6: Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät yleisissä kirjastoissa.....	41
Kuvaaja 4.7: Käyttötarkoitukset yleisissä kirjastoissa.....	41
Kuvaaja 4.8: Mobiilikäyttäjien yleisimmät käyttötarkoitukset yleisissä kirjastoissa	42
Kuvaaja 4.9: Tärkeät ominaisuudet yleisten kirjastojen näkymissä	44
Kuvaaja 4.10: Millaiset aineistot kiinnostavat yleisten kirjastojen vastaajia	45
Kuvaaja 4.11: Kiinnostavimmat aineistotyypit yleisissä kirjastoissa	46
Kuvaaja 4.12: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat yleisissä kirjastoissa	47
Kuvaaja 4.13: Millaiset musiikkiaineistot kiinnostavat yleisissä kirjastoissa	47
Kuvaaja 4.14: NPS yleisten kirjastojen näkymissä vastaajaryhmittäin	50
Kuvaaja 5.1: Käyttö korkeakoulukirjastojen näkymissä	53
Kuvaaja 5.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (korkeakoulukirjastot).....	53
Kuvaaja 5.3: Käyttölaitteet korkeakoulukirjastojen näkymissä.....	54
Kuvaaja 5.4: Vastaajaryhmät korkeakoulunäkymissä	54
Kuvaaja 5.5: Vastaajien tieteenalat korkeakoulukirjastojen näkymissä	55
Kuvaaja 5.6: Mobiilikäyttäjien vastaajaryhmät korkeakoulukirjastojen näkymissä	56
Kuvaaja 5.7: Käyttötarkoitukset korkeakoulunäkymissä	56

Kuvaaja 5.8: Käyttötarkoitukset mobiilikäyttäjien osalta korkeakoulukirjastoissa.....	57
Kuvaaja 5.9: Millaiset aineistot kiinnostavat korkeakoulukirjastojen vastaajia	59
Kuvaaja 5.10: Kiinnostavimmat aineistotyypit korkeakoulukirjastojen näkymissä.....	60
Kuvaaja 5.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat korkeakoulukirjastoissa.....	61
Kuvaaja 5.12: Millaiset musiikkiaineistot kiinnostavat korkeakoulukirjastoissa.....	61
Kuvaaja 5.13: NPS korkeakoulukirjastojen näkyisiin vastaajaryhmittäin	64
Kuvaaja 5.14: Kokemuksia hakukoneista korkeakoulukirjastojen näkymissä	65
Kuvaaja 6.1: Erikoiskirjastojen näkymien käyttö	67
Kuvaaja 6.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (erikoiskirjastot).....	67
Kuvaaja 6.3: Vastaajien käyttölaitteet erikoiskirjastojen näkymissä.....	68
Kuvaaja 6.4: Vastaajaryhmät erikoiskirjastojen näkymissä	68
Kuvaaja 6.5: Vastaajien tieteenalat erikoiskirjastojen näkymissä	69
Kuvaaja 6.6: Vastaajaryhmät mobiilikäyttäjien osalta erikoiskirjastojen näkymissä.....	69
Kuvaaja 6.7: Yleisimmät käyttötarkoitukset erikoiskirjastojen näkymissä.....	70
Kuvaaja 6.8: Yleisin käyttötarkoitus erikoiskirjastojen mobiilikäyttäjien osalta	70
Kuvaaja 6.9: Millaiset aineistot kiinnostavat erikoiskirjastojen vastaajia	71
Kuvaaja 6.10: Kiinnostavimmat aineistotyypit erikoiskirjastoissa.....	72
Kuvaaja 6.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat erikoiskirjastoissa.....	72
Kuvaaja 6.12: NPS erikoiskirjastojen näkymissä vastaajaryhmittäin.....	75
Kuvaaja 6.13: Kokemukset hakukoneista erikoiskirjastojen näkymissä	76
Kuvaaja 7.1: Museonäkymien käyttö	79
Kuvaaja 7.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua (museot)	79
Kuvaaja 7.3: Käyttölaitteet museonäkymissä	80
Kuvaaja 7.4: Vastaajaryhmät museonäkymissä.....	80
Kuvaaja 7.5: Vastaajaryhmät tieteenaloittain	81
Kuvaaja 7.6: Vastaajaryhmät museonäkymissä.....	81
Kuvaaja 7.7: Käyttötarkoitukset museonäkymissä	82

Kuvaaja 7.8: Mobiilikäyttäjien käyttötarkoitukset museonäkymissä	82
Kuvaaja 7.9: Millaiset aineistot kiinnostavat museoiden vastaajia	84
Kuvaaja 7.10: Kiinnostavimmat aineistotyypit museonäkymissä	85
Kuvaaja 7.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat museoissa	86
Kuvaaja 7.12: Musiikkiaineistojen käyttötarkoitukset museoissa	86
Kuvaaja 7.13: NPS museoiden näkymissä vastaajaryhmittäin	89
Kuvaaja 7.14: Kokemuksia hakupalveluista museonäkymissä	90
Kuvaaja 8.1: Arkistonäkymien käyttö	92
Kuvaaja 8.2: Kuinka pitkään on käyttänyt hakupalvelua	92
Kuvaaja 8.3: Käyttölaitteet arkistonäkymissä.....	93
Kuvaaja 8.4: Vastaajaryhmät arkistonäkymissä	93
Kuvaaja 8.5: Vastaajien tieteenalat arkistonäkymissä	94
Kuvaaja 8.6: Arkistonäkymien mobiilikäyttäjien vastaajaryhmä	94
Kuvaaja 8.7: Käyttötarkoitukset arkistonäkymissä.....	95
Kuvaaja 8.8: Mobiilikäyttäjien käyttötarkoitukset arkistonäkymissä.....	95
Kuvaaja 8.9: Millaiset aineistot kiinnostavat arkistojen käyttäjiä	97
Kuvaaja 8.10: Kiinnostavimmat aineistotyypit arkistoissa.....	98
Kuvaaja 8.11: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat arkistoissa.....	98
Kuvaaja 8.12: Millaiset musiikkiaineistojen käyttötarkoitukset kiinnostavat arkistoissa	99
Kuvaaja 8.13: NPS arkistonäkymistä vastaajaryhmittäin	102
Kuvaaja 8.14: Kokemuksia hakupalveluista arkistonäkymissä	103
Kuvaaja 9.1: Näkymien käyttö	105
Kuvaaja 9.2: Kauanko on käyttänyt palvelua	105
Kuvaaja 9.3: Käyttölaitteet temaattisissa näkymissä	106
Kuvaaja 9.4: Vastaajaryhmät temaattisissa näkymissä.....	106
Kuvaaja 9.5: Vastaajaryhmät tieteenaloittain temaattisissa näkymissä	107
Kuvaaja 9.6: Käyttötarkoitukset temaattisissa, seudullisissa ja muissa yhteisnäkymissä	107

Kuvaaja 9.7: Millaiset aineistot kiinnostavat vastaajia temaattisissa näkymissä	109
Kuvaaja 9.8: Kiinnostavimmat aineistotyypit temaattisissa näkymissä	110
Kuvaaja 9.9: Millaiset lehtiaineistot kiinnostavat temaattisissa näkymissä	110
Kuvaaja 9.10: Millaiset musiikkiaineistojen käyttötarkoitukset kiinnostavat	111
Kuvaaja 9.11: NPS temaattisista, seudullisista ja muista yhteisnäkymistä vastaajaryhmittäin	113
Kuvaaja 9.12: Kokemuksia temaattisista näkymistä	114

Lista taulukoista

Taulukko 2.1: Käyttäjäkyselyn sektorien näkymät ja vastaajamäärät	3
Taulukko 2.2: Vastaajamäärien muutos 2021–2023.....	5
Taulukko 2.3: Finna-hakupalveluiden käyttäjäkokemusindeksi vuosina 2016–2023	17
Taulukko 3.1: Käyttäjärühmäkohtaiset käyttötarkoitukset (Finna.fi)	26
Taulukko 3.2: Kiinnostavimmat aineistotyypit Finna.fi:ssä käyttäjärühmittäin	31
Taulukko 4.1: Yleisten kirjastojen näkymät ja vastaajamäärät	37
Taulukko 4.2: Käyttäjärühmäkohtaiset käyttötarkoitukset yleisissä kirjastoissa	43
Taulukko 4.3: Kiinnostavat aineistotyypit käyttäjärühmittäin yleisissä kirjastoissa	48
Taulukko 5.1: Korkeakoulukirjastojen näkymät ja vastaajamäärät	52
Taulukko 5.2: Käyttötarkoitukset käyttäjärühmittäin (korkeakoulukirjastot)	58
Taulukko 5.3: Kiinnostavimmat aineistotyypit käyttäjärühmittäin korkeakoulukirjastoissa ..	63
Taulukko 6.1: Käyttäjäkyselyn erikoiskirjastojen näkymät ja vastaajamäärät	66
Taulukko 6.2: Kiinnostavimmat aineistotyypit käyttäjärühmittäin erikoiskirjastojen näkymissä.....	74
Taulukko 7.1: Museoiden näkymät ja vastaajamäärät	78
Taulukko 7.2: Käyttäjärühmäkohtaiset käyttötarkoitukset museoiden näkymissä	83
Taulukko 7.3: Kiinnostavimmat aineistotyypit käyttäjärühmittäin museoiden näkymissä	88
Taulukko 8.1: Käyttäjäkyselyn arkistonäkymät ja vastaajamäärät	91
Taulukko 8.2: Käyttötarkoitukset käyttäjärühmittäin (arkistot)	96
Taulukko 8.3: Kiinnostavimmat aineistotyypit käyttäjärühmittäin arkistojen näkymissä.....	101
Taulukko 9.1: Temaattiset, seudulliset ja muut yhteisnäkymät, sekä niiden vastaajamäärät	104
Taulukko 9.2: Käyttäjärühmäkohtaiset käyttötarkoitukset (Temaattiset, seudulliset ja yhteisnäkymät)	108
Taulukko 9.3: Kiinnostavimmat aineistotyypit käyttäjärühmittäin temaattisissa, seudullisissa ja muissa yhteisnäkymissä	112

Lähteet

Kirichenko, S., Juntumaa, J. H., & Laitinen, M. (2022). Komposiitti-indeksi — uusi väline käyttäjäkokemuksen arviointiin. *Signum*, 54(3), 25–27. <https://doi.org/10.25033/sig.112162>